

Общ устройствен план на Община Каварна

Предварителен проект

Общ устройствен план на Община Каварна

Предварителен проект

Дог. № РД-02-29-3098/22.10.2014 г.

ВЪЗЛОЖИТЕЛ

Министерство на регионалното развитие

ИЗПЪЛНИТЕЛ

Национален център за териториално развитие ЕАД

ул. Алабин № 16-20, София 1000

Тел. 02 980 0308

ЕИК: BG 130175896

<http://www.ncrdhp.bg/>

Изпълнителен директор:

арх. Иван Бобев

Ръководител екип:

арх. Иван Димчев

София, януари 2024 г.

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. арх. Иван Димчев Димчев – ръководител и селищна мрежа и устройство на урбанизирани територии
2. арх. Стефан Христов Минчев – недвижимо културно наследство
3. ик. Стойко Стефанов Дошеков – икономически анализи и прогнози
4. ик.геогр. Димитър Маринов Димитров – социално-демографски анализи и прогнози
5. инж. Захари Иванов Стамболиев – транспортна инфраструктура
6. инж. Диана Иванова Антонова – ГИС
7. мат. Мария Михайлова Новакова – ГИС
8. ек. Емил Георгиев Никитов – екология и превенция на риска
9. д-р Екатерина Николова Гюлеметова – ЕО
10. ек. Пламен Пенчев Станев – ЕО
11. ек.Николай Петров Карайванов – ОС
12. ландша.арх. Анриета Генчева Георгиева – зелена система
13. инж. Нина Петкова Попова – геология
14. инж. Димка Костадинова Атанасова – Петрова – водоснабдяване и канализация
15. инж. Нели Марчева Петрова – електроснабдяване
16. инж. Цеца Христова Младенова - газоснабдяване

СЪДЪРЖАНИЕ

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ	2
СЪДЪРЖАНИЕ	3
1. УВОДНИ БЕЛЕЖКИ	6
1.1. Мотиви за разработване на ОУПО Каварна	11
1.2. Териториален и времеви обхват, цели и задачи на ОУПО Каварна	11
1.3. Основни принципи, методи и инструменти за разработване на ОУПО КАВАРНА	14
1.4. Източници на информация	16
2. КРАТКА ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА	18
3. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС	20
3.1. Релеф	20
3.2. Климат	21
3.3. Водни течения и басейни	24
3.4. Почви	25
4. ГЕОЛОЖКА ХАРАКТЕРИСТИКА	27
4.1. Тектонска характеристика	29
4.2. Хидрогеоложка характеристика	30
4.3. Физико-геоложки явления и процеси	35
4.4. Сеизмична характеристика	47
4.5. Инженерно-геоложки условия за строителство	49
5. ОКОЛНА СРЕДА	51
5.1. Състояние на атмосферния въздух	51
5.2. Състояние на водите	52
5.3. Състояние на литоложката основа	56
5.4. Биоразнообразие и Национална екологична мрежа (НЕМ)	58
5.5. Отпадъци	63
5.6. Натоварване на територията с шум, вибрации, йонизиращи лъчения и радиация	64
5.7. Риск от природни бедствия	65
5.8. Ландшафтна характеристика	68
6. ДЕМОГРАФИЯ	73

6.1.	Численост и динамика на населението	73
6.2.	Движение на населението	74
6.3.	Структури на населението.....	76
6.4.	Икономическа характеристика на населението	78
7.	ОБИТАВАНЕ И ЖИЛИЩЕН ФОНД	84
7.1.	Количествени характеристики на жилищния фонд (възраст на фонда).....	84
7.2.	Структура на жилищния фонд по конструкция и етажност	86
7.3.	Етажност	87
7.4.	Благоустроеност на жилищата.....	88
7.5.	Собственост	91
7.6.	Жилищна задоволеност	92
8.	СОЦИАЛЕН СЕРВИЗ	94
8.1.	Образование.....	94
8.2.	Здравеопазване	95
8.3.	Социални услуги	96
8.4.	Култура.....	96
8.5.	Спорт и спортна инфраструктура.....	97
8.6.	Инфраструктура на административните институции.....	97
8.7.	Пазарни подсистеми	97
9.	НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	98
10.	ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ.....	116
10.1.	Първичен сектор.....	119
10.2.	Вторичен сектор	121
10.3.	Третичен сектор	122
10.4.	Туризм.....	123
11.	УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ	126
12.	ТЕХНИЧЕСКА И ИНЖЕНЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	130
12.1.	Транспорт.....	130
12.2.	Енергийна инфраструктура.....	139
12.3.	Водоснабдяване и канализация	142
12.4.	Телекомуникации.....	147
12.5.	Газоснабдяване.....	149
13.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	151

14.	ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО	152
15.	БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	159
16.	ПРИЛОЖЕНИЯ.....	160

1.УВОДНИ БЕЛЕЖКИ

Акцентирането на подобни бележки е наложено от дългогодишната сага по изработване на Общ устройствен план на община Каварна.

В резюмиран вариант , хронологията по изработване на Предварителния проект на ОУПО Каварна е следната:

1.Екип на НЦТР ЕАД с ръководител арх. Ив. Димчев, след проведена тръжна процедура, изготви Предварителния проект на ОУПО върху предоставена от Възложителя кадастрална карта (17.11.2014 г.) и информация за процедираните по ЗУТ и ЗООС, и влезли в сила Подробни устройствени планове в рамките на Общината. **Проектът е разработен съгласно действащата нормативна уредба и изискванията на чл. 103“а“ от ЗУТ (ДВ бр. 82/26.11.2012 г.) и в него са включени одобрените и влезли в сила до момента Подробни устройствени планове, които запазват действието си.** Предварителният проект на ОУПО Каварна е завършен и предаден на Възложителя на 04.12.2014г. Същият е окомплектован със схеми на инженерната и техническа инфраструктура, Оценка за съвместимост /ОС/ и Екологична оценка /ЕО/.

2.ОУПО Каварна е процедиран, съгласно изискванията на чл.127, ал.2 от ЗУТ, при което е получено Становище на ОС от МОСВ в началото на 2015г. **Оценката на ОС е отрицателна, независимо че ОУПО отговаря изцяло на действащата нормативна уредба и не предвижда урбанизиране на нови територии,** извън вече процедираните и одобрени до 2007г. В него са отразени само ПУП-ове – одобрени и с издадено положително становище на РИОСВ Варна.

С Решение на Министерски съвет № 802/04.12.2007г., (Приложение 1)
„на основание чл.10, ал.2 от Закона за биологично разнообразие и чл.60, ал.1 от Административно процесуалния кодекс е приет:

- **Списък на защитените зони за опазване на дивите птици, съгласно Приложение 1;***
- **Списък на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, съгласно Приложение 2.“***

В цитираното по-горе Решение като задължително условие е определено:

„т.5. В защитените зони не се включват урбанизираните територии и селищните образувания, териториите с приет Общ устройствен и/или Подробен

устройствен план, към датата на Заповедта на Министъра на околната среда и водите на съответната защитена зона...../“.

Заповедите за определяне на границите на цитираните Защитени зони не са съобразени с изискването, в тях да не попадат урбанизирани територии и селищни образувания, територии с приет Общ устройствен и/или Подробен устройствен план, следователно Зоните са определени и одобрени в нарушение на т.5 от Решение № 802/04.12.2007г. на Министерски съвет и на чл.103а от ЗУТ. (Приложение 2)

Най-сериозни проблеми това действие поражда в землището на с. Божурец, където при определяне на границата на природно местообитание 62C0* - Понто-сарматски степи в ЗЗ „Комплекс Калиакра“ BG0000573 (ДВ бр.95/01.12.2009 г.) попадат урбанизирани територии с одобрени ПУП-ове и променен статут преди 2000 година.

Основната причина, поради която ОС на ОУПО Каварна- предварителен проект получи в началото на 2015г. отрицателно становище е определянето на границите на природно местообитание 62C0* без съобразяване с влезлите в сила ПУП-ове, придружени с положителна оценка от МОСВ и с вече извършена промяна на предназначението на земята.

През м. декември на същата година беше изменен чл.103а от ЗУТ /изм. ДВ 101/18.12.2015г./, като се поставя допълнително условие:

„Промяна на предназначението, начина и характера на застрояване на поземлените имоти, за които е налице одобрен подробен устройствен план, се допуска само за изграждането на обекти-публична държавна собственост или публична общинска собственост.....“

Това не отменя действието на влезлите в сила ПУП-ове на с. Божурец и в.з. Божурец, тъй като те са одобрени, съответно през 1991г. и 1993г., а промяната на предназначението на земята за в.з. Божурец е факт от 2000г. Следователно те не попадат под забранителния режим на изменения чл.103а, защото за тях не е необходимо да се извършва тепърва **„промяна на предназначението“**. Следователно тези планове трябва да бъдат отразени в Предварителния проект на ОУПО Каварна.

На 26.06.2018г. на сесия на Общински съвет Каварна, ръководителят на екипа разработващ ОУПО Каварна арх. Димчев, представи информация за извършената до момента работа и очерта проблемите, които стоят пред община Каварна по отношение на екологията.

На срещата предложих да се изготви нов Опорен план, съобразен с двете Заповеди – РД 826/21.07.2017г. и РД 815/12.12.2017г. на МОСВ върху нова актуална кадастрална карта и актуализиран списък на влезлите в сила разрешения за строеж.

С Протокол № 36/26.06.2018г., Решение № 472 на ОС Каварна се взе решение: *„Изпълнителят на ОУПО се задължава да представи информация за резултатите от анализа на новия Опорен план-2018“.*

В Изработения нов Опорен план (2018г.) на ОУПО Каварна бе отразено реализираното застрояване до момента, попадащо в природно местообитание 62C0*, както и строителни разрешения влезли в сила към 12.12.2017г. за шестте землища от крайбрежната зона на Общината. В него са отразени само имоти с вече реализирано застрояване в землището на с.Божурец, (съгласно Заповедите на МОСВ), а не изцяло влезлите в сила ПУП-ове на с. Божурец, в.з. Божурец, както и отделни имоти с променено предназначение извън тях.

При направения анализ се установи, че при картирането на природно местообитание 62C0* „Понто-сарматски степи“ /с площ 2103,08ха/ са изключени всички урбанизирани територии в землищата на гр. Каварна и селата Топола, Българево, Свети Никола и Камен бряг, докато картирането на 62C0* в землището на с. Божурец не е прецизно и вече урбанизирани територии – част от с. Божурец и цялата в.з. Божурец попадат в границите на местообитанието.

Като резултат от направената ревизия на предходния Опорен план (2014г.) процентът на засегнатите територии от природно местообитание 62C0* намалява от 15.44% на 3.88% (2018г.). Въпреки тази значителна промяна, още на този етап – Опорен план (съществуващо положение), е нарушена условно приетата границата за допустими намеси по-малко от 1%.

На 28.09.2021г. на четиристранна среща, проведена в МРРБ – Възложител на ОУПО Каварна и с участието на представители на МОСВ, Общинска администрация Каварна и Изпълнителния директор на НЦТР-ЕАД и ръководителя на екипа бяха, разгледани отново проблемите по изпълнение на поръчката и по изготвяне на нови ЕО и ОС на ОУПО Каварна.

Срещата приключи с решение НЦТР-ЕАД да изработи **нов /трети/ опорен план** – актуален с данни към края на **2021г.** с цел да се направи нов анализ и оценка на съществуващото и проектно застрояване, попадащо в защитени зони по Натура 2000.

За целта, ни бе предоставена:

- от АГГК на 05.11.2021г. - актуална кадастрална карта на Община Каварна в cad формат с отразени, заснети, влезли в експлоатация обекти и граници на зона „А“ и зона „Б“ по ЗУЧК;
- от Община Каварна на 01.11.2021г: - Списък на издадените разрешения за строеж към датите на Заповедите на Министъра на МОСВ за 62C0*; издадените удостоверения за въведени в експлоатация обекти през последните 5 години във вилните зони и извънселищните територии;
- от МОСВ на 05.11.2021г. - Граници на защитени зони по Натура 2000 и Защитени територии във формат shp .
- от МОСВ /ИАОС/ на 06.12.2021г. - Граници на природни местообитания в защитени зони по Натура 2000 във формат shp .

Така изработеният нов Опорен план на ОУПО Каварна (2022г.), съобразен с предоставената ни информация определя, че 3,05% от територията на Природно местообитание 62C0* /Понто-сарматски степи/ попада във вече застроени терени и/или с разрешение за строеж, издадени в съответствие с двете Заповеди на МОСВ от 2017г. В този опорен план отново не са отразени в цялост влезлите в сила ПУП-ове на с. Божурец и в.з. Божурец. **Въпреки това, полученият процент (3,05%) е над „имагинерно“ определения праг до 1%.**

Анализът на Опорен план (2022г.) на Община Каварна отново показва, че определянето на границите на природно местообитание 62C0* - Понто-сарматски степи за землището на с. Божурец е извършено в нарушение на т.5 и т.6 от Решение № 802/04.12.2007г. на Министерски съвет.

Определянето на границите на 62C0* не е съобразено с действащата Кадастрална карта по отношение на урбанизираните територии и влезлите в сила ПУП-ове на с. Божурец и в.з. Божурец – съгласувани с положителна оценка от РИОСВ Варна и одобрени преди 2000г.

За всички засегнати имоти са изготвени са изготвени графични приложения и таблични такива с основни характеристики.

Допълнителен момент, оказващ тежест върху общинската територия е, че при така извършеното „картиране“ на Природно местообитание 62C0* /Понто-сарматски степи/

Община Каварна

технически дял за община Каварна е 86,3% и едва 13,7% на територията на общините Шабла и Балчик.

В интерес на важността на данните на двете основни системи – демография и обитаване по отношение на териториалното им проявление в записката са посочени нови статистически данни.

1.1. МОТИВИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ОУПО КАВАРНА

Основният мотив за разработването на Общ устройствен план на Община Каварна е необходимостта от подобен актуален и действащ документ, тъй като действащият Териториално устройствен план на /разработен през 1997г./ при постановките на ЗТСУ не може да изпълнява ролята си в съвременните условия на пространствено планиране и устройството на територията. Общият устройствен план на Община Каварна се разработва в съответствие със Закона за устройство на територията (обн. ДВ бр.1/2001 г.).

За изработване на ОУПО Каварна има решение на Общински съвет, изготвено и одобрено Задание.

Общият устройствен план на Община Каварна е разработен и в съответствие със сключения договор № РД-02-29-309/22.10.2014 г. между Възложителя – МРРБ и Изпълнителя Националния център за териториално развитие ЕАД.

1.2. ТЕРИТОРИАЛЕН И ВРЕМЕВИ ОБХВАТ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОУПО КАВАРНА

Община Каварна е разположена в Североизточен район от ниво 2 и е част от област Добрич.

Териториалният обхват на ОУПО Каварна се определя в съответствие с чл. 105 т.1 на ЗУТ. ОУПО се разработва за територията в границите на общината и това обхваща обща площ от 480,9 km², 21 населени места с техните землища, т.е. един град – Каварна и 20 села и население 14 942 жители, съгласно данните от Националния статистически институт към 31.12.2013 г.

Времевият обхват на Общия устройствен план на Община Каварна е от 15 до 20 години, което дава възможност да се планира развитието в дългосрочен план и обвързано с програмните периоди на ЕС, от които ще може да се очаква значително съфинансиране по определените в Споразумението за партньорство приоритетни оси.

Проектът се разработва в две фази – Предварителен и Окончателен проект, с отразени препоръки и бележки от проведени консултации, експертизи с представители на експлоатационни дружества и заинтересувани страни.

Главна цел на ОУПО Каварна се определя от чл. 104 на ЗУТ, съгласно който той е „...основа за цялостното устройство на териториите на общините, на части от тях или на отделни населени места с техните землища. Предвижданията на общите

устройствени планове, с които се определят общата структура и преобладаващото предназначение на териториите, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазването на околната среда и обектите на културно-историческото наследство, са задължителни при изготвянето на подробните устройствени планове“. Това означава, че в следващия период от 20 години, ОУПО ще бъде задължително условие за реализиране на инвестиционните намерения на общината, на собствениците на земи и имоти и на частни инвеститори.

В Задание за проектиране на общ устройствен план на Община Каварна тази главна цел е интерпретирана по следния начин:

„Главната цел на Общия устройствен план на общината е създаването на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на общината в хармонично единство на урбанизираните структури със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия при отчитане и на регионалните компоненти – важен устройствен фактор“.

Задачите на Общите устройствени планове на общините или на части от тях се различават от тези на общите устройствени планове на градовете, поради обхвата и специфичните задачи, които изискват по-голяма детайлност и задълбоченост на проучванията. Те са посочени в чл. 106. на ЗУТ и включват:

- „1. общата структура на територията, преобладаващото предназначение на съставните и структурните части - местоположението и границите на териториите за населени места и селищни образувания; земеделските територии; горските територии; териториите за природозащита; териториите за културно-историческа защита; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;*
- 2. общият режим на устройство на всяка от териториите по т. 1 със съответните правила и нормативи;*
- 3. разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;*
- 4. териториите с публична държавна и с публична общинска собственост и режимът на тяхното устройство;*

5. *застрашените от бедствия територии, определени съобразно картите, изготвени по реда на наредбата по чл. 6, ал. 2 и общинските планове по чл. 9, ал. 1 от Закона за защита при бедствия, както и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;*

6. *териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне.“*

В съответствие с тези постановки и подчинено на спецификата на Община Каварна за постигане на дефинираната главна цел ще бъдат изпълнени следните **по-важни задачи**:

- Идентифициране на основните източници на информация, преглед на съществуващата атрибутна и текстова информация, анализ и обработка на информацията, вкл. актуализиране на подадените данни от възложителя и конвертирането им във формати, съпоставими с изградената за целите на ОУПО ГИС база данни;
- Идентифициране на главните участници и заинтересуваните страни в разработването, обсъждането и приемането на Общия устройствен план на общината, с които ще бъдат консултирани както основните предложения за развитие на общината и устройството на територията, така и изводите от разработваните едновременно с ОУПО Екологична оценка и Оценка за съвместимост на предвижданията на плана с целите за опазване на биоразнообразието и околната среда, въздействието върху здравето на хората, природните и културни ценности;
 - Анализиране на основните компоненти на средата, на социално-икономическото развитие, на демографските тенденции, на състоянието на околната среда и на въздействието на климатичните промени и увеличаващия се брой природни бедствия;
 - Систематизиране на обобщени изводи от проведените анализи, наблюдения и консултации за изготвяне на диагноза и прогноза за развитие на общината, на транспортната и техническата инфраструктура, за опазване на околната среда и за създаване на предпоставки за социално-икономическо развитие;
 - Разработване на предложения за развитие на мрежата от населени места, за обвързването им с необходимата инфраструктура;
 - Определяне на зоните за развитие на различните функционални системи, за опазване на ландшафта, на неговите природни, културни, исторически, социални и естетически ценности, за ограничаване на рисковете от наводнения, за опазване и рекултивация на увредените територии;

- Обвързване на проектните предложения с приоритетите и целите на важните за общината и региона програмни, стратегически и планови документи от различни йерархични равнища;
- Разработване на правила и нормативи за приложение на ОУПО на Община Каварна, за неговото актуализиране, поддържане и управление, които да гарантират устойчивото развитие и устройството на териториите.

В допълнение на определените от екипа задачи, са потърсени решения и за следните по-важни теми:

- Доразвиване на полицентричния модел за пространствено развитие и подсилване на връзките на общинския център със съседните селища чрез подобряване на комуникационно-транспортните и функционални връзки;
- Отражение на развитието на транспортната инфраструктура и връзките на общината с европейските транспортни мрежи чрез преминаващите транспортни коридори в тази част на страната;
- Стимулиране на развитието на биологично земеделие в териториите с наличен потенциал, традиции и заявен интерес от представителите на местната власт;
- Създаване на условия за опазване, експониране и интегрирано управление на богатото природно и културно наследство на общината и използването му за стимулиране развитието на туризма ;
- Доразвиване на съществуващи идеи и инвестиционни предложения, които ще стимулират социално-икономическото развитие на общината;
- Обвързване на ОУПО с приоритетите на Общинския план за развитие на Община Каварна за периода 2014 - 2020 г. и намиране на най-подходящите териториални адреси на включените в него проектни предложения.

1.3. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ, МЕТОДИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ОУПО КАВАРНА

За изготвянето на ОУПО на Община Каварна е необходимо да бъдат прилагани **основните принципи**, които са задължителни за устройството на териториите, за интегриране на инвестиционните намерения и координиране на стратегическите инвестиции във времето и в пространството. По-важните от тях са следните:

- ***Последователност и съгласуваност*** с всички документи за развитие на секторните политики и за устройство на територията, и за обвързването им с документите на общностно, национално, регионално и местно равнище, за да се

гарантира онази приемственост, която подсилва ефекта от вложените интелектуални и финансови ресурси;

- **Равнопоставеност и балансираност** в устройство на територията, които гарантират приоритетното третиране на интересите на местните общности, без подценяване на личните интереси на жителите на общината, на собствениците на земи и имоти и частни инвеститори;
- **Публичност и съпричастност** при разработването на плана и привличане за обсъждане на идеите, както експертите от Община Каварна, така и широката публика, за да се гарантира безпроблемното реализиране на идеите на плана за устойчиво развитие на територията;
- **Ефективност и ефикасност** в провеждането на държавната политика за регионално развитие и устройство на територията, с което ще се постигне по-добра допълняемост на заложените идеи и синергия от реализирането им;
- **Съхраняване на природните, културните и социалните ценности и идентичността** на средата в общината и на местните общности, чрез експониране и социализиране на културното и природно наследство и използването му за стимулиране на икономическата активност и растеж.

Прилагането на тези принципи се осъществява чрез използването на научния и холистичен подход, който е необходим за обосноваване на изводите и предложенията за развитието на общината, насочени към уравновесяване на развитието на общинския център гр. Каварна и разположените периферно села.

Методите на работа в изработването на ОУПО Каварна обхващат както традиционни, така и специфични методи за анализ и синтез, между които:

- Документален анализ – изследване на документи на ЕС за интегрирано развитие и за устройство на територията; национални, регионални и областни програмни и стратегически документи за регионално и пространствено развитие; действащи законодателни и нормативни документи за устройство на територията и на елементите и мрежите на транспортната и техническата инфраструктура, за опазване на околната среда и на културното наследство; действащи устройствени планове; архивни и исторически документи и др.
- Многофакторен и геопропространствен анализ на цялата територия на общината, на всички природни и антропогенни компоненти, на мрежите, съоръженията и обектите на

транспортната, инженерната, туристическата, социалната и екологичната инфраструктура.

- Статистически методи за анализиране и прогнозиране на бъдещото демографско развитие на общината и изявяване на основните тенденции, които ще са основата на всички предложения за устройство на територията, свързани с естествения прираст на населението, миграционните процеси, възрастовата и образователната структура.
- SWOT анализ за обобщаване на въздействието на вътрешните и външните фактори върху развитието на общината, на основните предимства на общината и главните предизвикателства, пред които ще бъде изправена през следващите 20 години. Основен инструмент при разработването на ОУПО Каварна са Географските информационни системи, задължителни съгласно условията на обществената поръчка и договора за нейното изпълнение. Структурирането на информацията и разпределението ѝ по слоеве от самото начало на работата по ОУПО гарантира добрата организация на данните и безпроблемното им организиране за финалния етап от изготвянето на Окончателния проект.

1.4. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

За разработване на ОУПО Каварна, Предварителен проект са използвани следните източници на информация:

- Документи на ЕС, включително на европейски институции и организации, работещи в сферата на пространственото планиране – приети и публикувани документи, директиви, протоколи, стратегии и методически указания за устройство на територията, за регионално развитие, за опазване на околната среда и др.;
- Приети национални документи, достъпни в Интернет, между които проекта за Партньорско споразумение за периода 2014 – 2020 г., Национална стратегия за регионално развитие на Република България 2012 – 2022 г., Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г., Концепция за туристическо райониране на Р. България, Идентифициране и приоритизиране на нуждите от инвестиции в публична инфраструктура в селски райони за периода 2014 - 2020 г., основни секторни програми, чиито приоритети и предложения следва да намерят своите териториални измерения;
- Основни документи за регионално развитие от по-високите йерархични равнища, като Регионален план за развитие на Североизточен район от ниво 2,

Областната стратегия за развитие на област Добрич, Общински план за развитие на Община Каварна 2014 – 2020 г., както и други стратегически документи с предвидени за реализация конкретни проекти в тях;

- Действащи законодателни и нормативни документи – Закон за устройство на територията (обн. ДВ бр. 1/2001 г.), Закон за устройство на Черноморското крайбрежие (обн. ДВ. бр.48 от 15 юни 2007г.), Закон за регионалното развитие (обн. ДВ бр. 50/2008 г.), Закон за горите (обн. ДВ бр. 19/2011 г.), Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ бр. 91/2002 г.), Закон за защитените територии (обн. ДВ бр. 133/1998 г.), Закон за биологичното разнообразие (обн. ДВ бр. 77/2002 г.), Закон за културното наследство (обн. ДВ бр. 19/2009 г.), Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ бр.), Закон за водите (обн. ДВ бр. 67/1999 г.), Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (обн. ДВ бр. 3/2004 г.), Наредба № 8 за обхвата и съдържанието на устройствените планове (обн. ДВ бр. 57/2001 г.) и др.;

- Приети разработки за територията на общината, одобрени Подробни устройствени планове (ПУП) за по-значителни обекти и инвестиционни предложения, които ще имат важна роля в развитието на общината и устройството на територията;

- Графична информация за територията на общината - съществуващи разработки за територията, одобрени подробни устройствени планове за по-големи зони, цифрови карти с разположение и координати на защитени територии и зони и др.;

- Публикации в Интернет на отделните министерства, свързани с актуални нормативни документи, стратегии, одобрени проекти, информация от страницата на общината, на важни неправителствени организации и други институции;

Към посочените източници за разработване на ОУПО Каварна следва да бъдат посочени и собствени проучвания на членовете на авторския колектив, материали от посещения на място, теренни обследвания и снимков материал, вкл. и от материали, събирани по повод изготвянето на Регионален план за развитие на Североизточен район от ниво 2 за периода 2014- 2020г. и Областната стратегия на Област Добрич за периода 2014 – 2020 г. от експерти на НЦТР ЕАД.

2. КРАТКА ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

Каварненският бряг е бил притегателен център за хората от дълбока древност, първите поселения тук са датирани от III хил. пр. Хр.¹

Има предположения, че предшественикът на днешния град е основан около VII-VI в. пр. Хр. от траките.

През V в. пр. Хр. в района на старото тракийско селище гръцки заселници образуват колонията Бизоне. През еленистическия период градът играе важна посредническа роля в търговията между местните селища и търговците от Средиземноморието. Северното добруджанско българско крайбрежие, въпреки че е неудобно за пристан, поради скалистите си брегове, е било важен търговски център, главно поради това, че местните хора са произвеждали и търгували с висококачествено пшенично зърно.

През III-II век пр. Хр. тук временно се заселват скитите.

През втората половина на I век пр. Хр. катастрофално земетресение поглъща античния Бизоне в морето. Челната част на нос Чиракман се откъсва и заедно с нея най-богатият квартал на града потъва във водите на Черно море.

Когато тези земи влизат в границите на Римската империя, градът е бил възстановен под същото име и бързо процъфтява, селището се възражда, а пристанището се оживява.

По-късно, през ранновизантийския период (IV-VI в.), Бизоне изживява голям икономически и културен просперитет. Тогава, поради непрекъснатата заплаха от варварски нашествия, селището се премества на високия над 120 m нос Чиракман. Архитектурата на градежа на крепостта показва, че античният Бизоне се нарежда между най-сериозно укрепените градове по западния бряг на Черно море. През късната античност, наред със стопанския си подъем, Бизоне се обособява и като духовен център. За това свидетелства голямата раннохристиянска базилика, разкрита на платото на нос Чиракман.

Византийският град е разрушен по време на аваро-славянските нашествия през VI-VII в. По-късно, българите създават в близост средновековното селище Карвуна, за което историците все още водят спорове за точната му локализация.

При археологически разкопки на нос Чиракман са разкрити останките на селище (вероятно Карвуна), което е имало голямо икономическо, политическо и културно значение, било е укрепено през XIV-XV в. Това селище достига своя най-голям разцвет при добруджанските деспоти Балик и Добротица. Заедно с Калиакра то е влизало в самостоятелното княжество, известно като Карвунска хора.

¹ В. Василев, Ц. Генов, Д. Кисъев - Каварна от древността до Освобождението, София, 1984 г.

По време на османското нашествие на Балаканския полуостров в края на XIV в., градът е завладян и разрушен, като през следващите векове постепенно се премества на днешното си място.

С днешното си име селището се споменава за първи път в началото на XV век. През османския си период то е било известно като християнско селище и пристанище за зърнени храни. От това време са запазени хамам (баня), средновековен некропол, мост, чешми и др.

Каварна сериозно пострадва през първата половина на XX в., тъй като попада под огъня на Руско-турските войни от 1828-1829 г. и от 1850 г., след които успява бързо да се възстанови.

Поредния си стопански и културен подем черноморското селище изживява през Възраждането. Първото българско училище е основано през 1868 г. от самоковецът йеромонах Евстатий Рилски. Ролята на духовни и просветни средища играят и издигнатите през възрожденската епоха православни храмове: - **Църквата „Свети Георги“** - построена през 1836 г. с доброволните дарения на местните жители. До нея е действало гръцко училище. Пострадала е по време на Каварненското въстание в 1877 г., след Освобождението е възстановена и изографисана (1879 г.). - **църквата „Успение на пресвета Богородица“** - изградена в 1860 г. върху руините на по-ранна постройка. Именно в този храм каварненци за първи път слушат проповед на български език.

По време на Руско-турската освободителна война (1877-78 г.), каварненци бранят града от башибозушки и черкезки орди.

От началото на XX век Каварна бележи бърз възход, превръщайки се в стопански и културен център на региона. Но през 1913 г. градът попада под румънска окупация, настъпват отново тежки времена за българското население. В стремежа да запази националната си идентичност, се противопоставя на асимилаторската политика на румънските власти чрез активна културно-обществена дейност на църквата, читалищата и културно-просветните дружества. През 1940 г. градът е върнат в пределите на България.

Днес Каварна е един приветлив и добре устроен град, и като се прибавят уникалните му природни дадености в съчетание с множество културно-исторически обекти, той се превръща в център за разнороден туризъм.

3. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС

3.1. РЕЛЕФ

Съвременният релеф на територията на общината е свързан главно с геоложкия и тектонски строеж и колебанията на морското равнище през неогена и кватерна.

Разнообразието от морфоструктурни форми дава възможност черноморското ни крайбрежие да се подели на пет района - от север на юг -Добруджанско-Франгенски, Долнокамчийски, Старопланински, Бургаски и Медноридско-Странджански.

Територията на Каварненската община попада в Добруджанското крайбрежие, което се простира от Румънско-Българската граница до долината на р.Батова. Развита е на фона на Мизийската плоча.

В хипсометрично отношение попада в низинния пояс - до 200 м н.в. Преобладава територията между 100 и 150 м. Най-високата точка е 162 м северно от с.Топола.

Релефът е равнинен до равнинно-хълмист. Хоризонталното му разчленение е слабо - 0,5 км/кв.км. Вертикалното разчленение също е слабо -от 0 до 25 м/кв.км. Разчленението на територията е формирано от няколко суходолия. Северно от с.Могилище в североизточна посока равнинният релеф се разсича от Гьоринско дере, което в долната си част е заето с Дуранкулашкото езеро в община Шабла. Южната крайбрежна част е прорязана от суходолията при с.Топола, с.Божурец и гр.Каварна, които достигат морето. Каварненското суходолие в долната си част е дълбоко всечено - до 120 м. Източно от с.Българево започва дола Болата, който достига морето северно от н.Калиакра.

В релефа с височина до 100 м преобладава серията на морските тераси. Развити са: **Чаудинска тераса** - запазена на 85-90 м. Особено изразителна в релефа с терасата източно и югозападно от с.Българево; при с.Св.Никола; източно от с.Хаджи Димитър и при с.Поручик Чунчево; **Староевксинска тераса** (от средноплейстоценските), която е висока 55-60 м. Припокрита е както и Чаудинската с льосовидни седименти. Разкрива се при н.Калиакра и Таук-лиман; Евксино-узуларска тераса - най-добре е запазена при с.Камен бряг между 35-40 м височина.

В средната и западна част на общината обликът на релефа се дава от младомиоценската заравнена повърхнина на височина 130-160 м. На изток и североизток понижава височината си и оформя най-равнинната част на Приморска

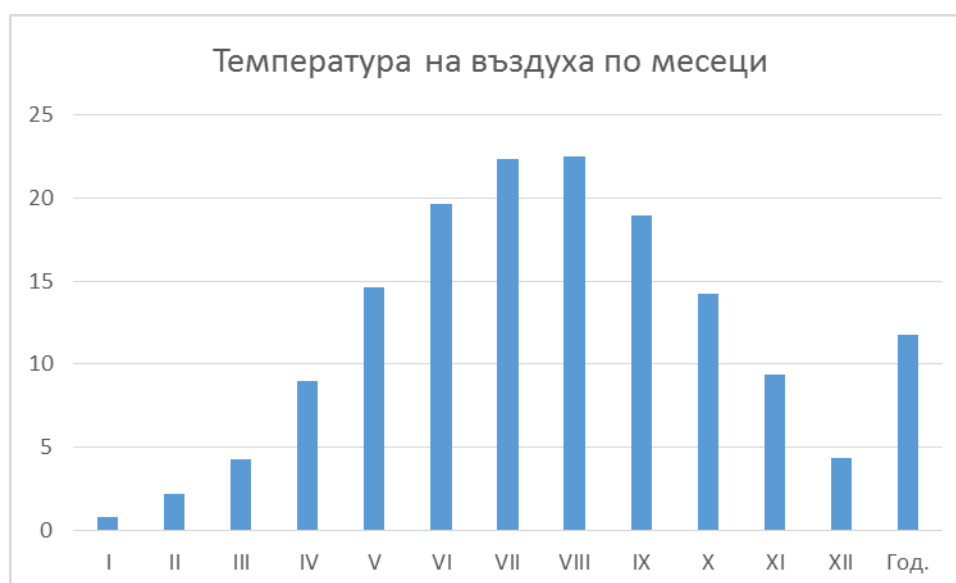
Добруджа. Тази повърхнина заема обширни площи северно от гр.Каварна - около селата Могилище, Вранино и с.Белгун. В тази част от територията наклоните са до 10 градуса, но преобладават тези от 0 до 3 градуса. В суходолията наклоните на склоновете достигат до 30 и над 30 градуса.

Общият наклон е с посока запад-изток и затова изложението е предимно източно. В суходолията преобладава югоизточно и северозападно изложение.

3.2. КЛИМАТ

Община Каварна се отнася към областта на умерено - континенталния климат, който се коригира от влиянието на Черноморския басейн.

Температурен режим. Средногодишната температура за ст.Калиакра е 11,8 градуса С. Годишната температурна амплитуда се колебае около 19,2 градуса. Средномесечните температури през зимата са 0,8 за м.януари и 4,4 градуса за м.декември.

Тук няма отрицателни средномесечни температури, въпреки че през отделни зими те не са изключени. Във вътрешността на територията на общината средномесечните температури намаляват с около 0,5 градуса за зимния период и се увеличават с около 1 градус за летния. Пролетта е по-хладна по крайбрежието отколкото във вътрешността на общината. През март, когато се проявяват и първите летни дни (максимална температура 22,2 градуса) средна месечна температура с 4,3 градуса, през април 9,0 градуса вече без отрицателни денонощни температури и през май 14,6 градуса.

Лятото се отличава с по-малка променливост на температурите. През юли и август средните им стойности са почти изравнени. Средните денонощни температури не надвишават 26 градуса.

Началото на есента се характеризира с термични условия, близки до летните. Средната месечна температура през септември - 18,9 градуса е с 4,5 градуса по-висока от тази на май, при преобладаващи средни денонощни от 18,1 градуса. Това е голям резерв както за рекреационното дело, така и за селското стопанство.

През октомври средните месечни температура спадат до 14,2 градуса, през ноември до 9,4. През ноември летните дни изчезват, а броят на мразовитите нараства.

- над 20 градуса се оформя период от 15 юни до 5 септември. В него се откроява отрязък от време от около 2 месеца, когато температурата трайно преминава над 22 градуса по Целзий.

През зимата по-благоприятните термични условия се характеризират и чрез по-малките отрицателни температурни суми. При незначително отдалечаване от брега средната от абсолютно минималната температура от -18,5 спада до -20 градуса.

Въпреки пониженото термично ниво през пролетта общите климатични условия и физикогеографските особености на крайбрежието не благоприятстват образуването на късни пролетни и ранни есенни слани.

Температурният режим е благоприятен за земеделието, а макар и късия период с температури над 20⁰ С е предпоставка за развитие на морския туризъм.

Валежи

Валежите са недостатъчни - 460 мм средно годишно. Добруджанският район е най-сухата част на България. Същото нещо е характерно и за вътрешността на територията на общината. Това показва, че в случая циркулационните условия играят съществена роля, а постилащата повърхнина остава на второ място. Максимумът на валежите е през ноември, а минимумът през август и вторичен през февруари.

Характерно за района е лятното засушаване, което трае около 2-2,5 месеца. Вътрешногодишният ход на валежите показва слабо влияние на средиземноморския климат - ноемврийски максимум и августовски минимум.

Дните с валежи от сняг са през зимата. Поради по-високото термично ниво броят на дните със снежна покривка е около 16. С отдалечаване от брега във вътрешността, дните със снежна покривка рязко се увеличава. Най-много дни със снежна покривка се наблюдава през януари.

Поройни валежи се наблюдават по 1-2 дни през десетилетие и то през топлото полугодие.

Сравнително често и особено опасни са поледиците през зимата.

През лятото е и максимума на ясните дни - юли и август по 12 дни. Мрачните дни са малко повече от средните за страната 110 дни срещу 97 средно за страната.

Броят на дните с мъгла е малко по-голям от средния за страната, поради близостта на водния басейн.

Ветрови режим

Случаите с вятър са 91,4 % от всички денонощия. Преобладаващи са ветровете със северна компонента - около 40 % от случаите с вятър, а средната скорост е около два пъти по-висока от средната за страната. Поради тази причина вятърът, особено през студената част от годината, е едно от съществените препятствия за пълноценно използване на крайбрежието за рекреационни цели без коригиращи съоръжения.

Съгласно изискванията на Наредба 8 за обема и съдържанието на устройствените планове, се посочва честотния режим на вятъра за месеците януари и юли:

посоки	м. Януари	м. Юли
N	33.0	21.4
NE	9.0	22.1
E	4.2	10.2
SE	3.2	3,6
S	10.4	12,0
SW	12.0	9,3
W	9.8	10.0
NW	17.7	11,3

3.3. ВОДНИ ТЕЧЕНИЯ И БАСЕЙНИ

Равнинният характер и пропускливостта на почвата не са дали възможност да се образува гъста речна мрежа. Хидрографската мрежа е представена от суходолия и оврази повечето плитки и с асиметрични склонове, с широки легла и слаб наклон. По-големи суходолия са: Гьоренско -на север от с.Иречек, Болата дере, Каварненски дол, каньоновидно всечен в Добруджанското плато - до 170 м вертикално всичане, Божурецки дол - оврага Вранино и др. Суходолията са изградени от сарматски кавернозни варовици. Оводняват се само при дъжд. Слабият наклон на дъната на суходолията и водопрпускливостта на варовиците определят и ниския модул на оттока. Водата се оттича само при интензивни валежи. При слаби и равномерни валежи водата се филтрира. Средният коефициент на филтрация е $K_f=2,5$ мм/ден.

Морски води

Те са ценно природно богатство. В сравнение с водите на световния океан се отнасят към слабо солените. Концентрацията на соли е 18 г/л.

Използването на морето като рекреационен ресурс се определя от термичния му режим. Периодът с устойчиво задържане на температурата на водата над 18 градуса настъпва през първата половина на юни, а край му през втората половина на октомври. Сравнително високите есенни температури на водата дават възможност за удължаване на курортния сезон.

3.4. ПОЧВИ

В общината разнообразието на почвените видове не е голямо. Разпространени са черноземни почви с техните разновидности - карбонатни, излужени, типични.

Слабоизлужените и излужените черноземи са основният почвен вид на проучваната територия. Типичните карбонати и силно излужените черноземи са на петна със сравнително малки площи сред тях. Черноземите са разпространени на север от рендзините - хумусно-карбонатните почви, които заемат една ивица край брега на морето.

- **Слабоизлужени черноземи** - заемат площта северно от линията, която минава приблизително край с.Иречек, Вранино. Те заемат и известна площ западно от гр.Каварна и в района на с.Камен бряг. Те са средномощни, средно хумусни. Мощността на хумусния хоризонт е около 50-60 см.

Излужени черноземи - тежко песъчливо глинести - заемат територията между слабоизлужените черноземи и рендзитите. Мощността на хумусния хоризонт е около 68 см. Те са тежко песъчливо-глинести, с разпратена структура на орния слой. Карбонатите са на дълбочина под 100 см

Силноизлужени черноземи - средно хумусна, средно мощни, леко глинести, разпространени са на неголеми площи около гр.Каварна, южно от с.Гурково и др. Мощността на хумусния хоризонт е 65-80 см. Орният слой е с разпратена структура. Карбонатите са на дълбочина под 135 см.

Карбонатни черноземи - разпространени са североизточно от с.Вранино. Характеризират се със средно песъчливо глинест механичен състав и за разлика от досега разглежданите черноземи - по-леко се обработват. Мощността на почвения профил е голяма 180-190 см със значително съдържание на карбонати. Мощността на хумусния хоризонт е 45,75 см.

Типични черноземи - песъчливо-глинести. Разпространени са на отделни петна със сравнително малка площ - северно от с.Крупен. Мощността на хумусния хоризонт е около 60-70 см. Орницата е рохкава с разпратена дребнозърнеста структура.

Подобряването на хранителният им режим зависи както и при другите черноземи най-вече от торенето с органични и минерални торове. За повишаване на азотния им режим е необходимо включването на бобови култури в сеитбообръщането.

- **Тежки черноземи и карасолуци** - разпространени северозападно от с.Вранино. По механичен състав са по-тежки от другите черноземи, от тежко песъчливо глинести до леко глинести. Характерното за тях е липсата на карбонатен мицел по профила. Карбонатите са отложени под формата на меки новообразувания "белоочки". При овлажняване силно набъбват, а при изсъхване се свиват и напукват. Трудно се обработват.

- **Рендзини (хумусно-карбонатни) почви**, разпространени са главно край брега на морето и на отделни петна в землищата на селата Било, Нейково, Септемврийци. Развити са върху сарматски варовици след отнасянето на лъоса. По механичен състав са предимно тежко песъчливо-глинести с различно съдържание на скелет. Профилът им е представен само от хумусен хоризонт, следван от изветрели материали. Мощността на хумусния хоризонт е много малка при мощности от 20 до 50 см, а при маломощните под 20 см.

4. ГЕОЛОЖКА ХАРАКТЕРИСТИКА

На територията на Община Каварна, на повърхността, освен кватернерните образувания представени от няколко генетични типа, се разкрива само неогенът. По-старите формации са установени по сондажен път, чрез множество сондажи прокарани за търсене на нефт и газ и такива свързани с проучването на Добруджанския въглищен басейн.

Най-старата формация установена в района е **малм-валанжа**. Разпространен е повсемесно в Северна България, като в разглеждания район заляга на дълбочина от повърхността 680-700м. Представен е от мощен кабронатен комплекс, който условно може да се раздели на три зони:

1.Долна – изгражда долната част на комплекса и е представена от сиви, кремавосиви до кафеникави средно до едрозърнести доломити, прослоени от бели или петнисто сиви доломитизирани варовици. Дебелината на зоната е сравнително постоянна, като най-често е между 300 и 340м.

2.Средна или преходна – изградена от варовици, доломити и преходни между тях форми, редуващи се незакономерно и без рязка граница по между си.

3.Горна – изградена предимно от варовици от три основни типа: кристалинни, псевдооолитни и органомеханични. Те са най-често светло сиви до бели, дребно или среднозърнести, на места плътни.

Горнокредни седименти – установени са с множество сондажи и по литостратиграфски признаци са разделени на две свити – Новаченска и Мездренска. **Новаченската свита** е изградена от тебешироподобни варовици прослоени от мергели. Варовиците са светло сиви и бели, криптокристалинни или микрозърнести, на места окременени или с кремъчни конкреции, а мергелите често преминават в глинести варовици. Срещат се и прослойки от бентонитови глини. **Мездренската свита** е изградена от неяснослоисти тебешироподобни или тебеширени варовици съдържащи много кремъчни конкреции с предимно кафеникав цвят.

Палеогенски седименти – разпространени са повсемесно в разглеждания район. Установени са с множество сондажи и са поделени на пет свити: Комаревска, Дикилиташка, Аладънска, Авренска и Русларска. **Комаревската свита** е представена от задруга на алевроитовите варовици и е установена само със сондаж С-24 "Балчик" на дълбочина от повърхността от 548м до 572,5м. **Дикилиташката свита** е изградена

предимно от пясъчници. Те са разнорънети, кварцови, сивожълтеникави на цвят и често съдържат глауконит, който им придава зеленикав отенък. Дебелината на свитата е 20-26м. **Аладънската свита** е представена от здрави белезникави до жълтеникави на цвят нумулитни варовици, често глауконитни. В основата си те са пясъчливи, а в горните части – глинести. Дебелината ѝ варира от 8м до 27м. **Авренска свита** – установена е с голям брой сондажи. Изградена е в долната си част от варовити мергели, прослоени от глинести варовици, съдържащи глауконит, поради което са сивозелени на цвят. Горната част на свитата е изградена от светло сиви до зеленикави мергели, слабо алевроитови, на места глинести. Дебелината ѝ се изменя от 10м до 156м. **Русларска свита** – започва обикновено с глауконитни пясъчници. Нагоре разрезът ѝ е изграден от сивозелени слоисти глинени, на места пясъчливи с маломощни прослойки от пясъчници, алевролити и манганови руди. Дебелината на свита е силно изменчива и варира от 61м в сондаж Р-40 Шабла до 479м в сондаж Р-114 Калиакра.

Неогенски седименти - представени са само с миоценската си серия, обединени в следните свити: Галатска, Ботевски член на Галатската свита, Глинесто-варовикова задруга, Евсиноградска свита, Пясъчниково-варовикова задруга, Одърска свита, Тополска свита и Карвунска свита. От тях на територията на Община Каварна в се разкриват само Одърска, Карвунската, Тополската и Евсиноградска свити.

Евсиноградската свита е представена от варвити глинени, често диатомитни (мергелни), с тънки прослойки от диатомити. Цветът им е сив, сивозелен до тъмно сив. При изсъхване стават светло сиви. Глините от Евсиноградската свита са с високо карбонатно съдържание (до 30 %), дължащо се на наличието на макрофауна – черупки от миди и гастроподи. В средната част на свитата, основен скалообразуващ минерал е илитът, а в горната част – монтморилонита и каолинита.

Дебелината на свитата при Балчик достига до 100-110м.

Тополска свита. Разкрива се по крайбрежието между курорт „Албена“ и нос „Калиакра“. Представена преобладаващо от арагонити и глинести арагонити, на места прослоени от варовити глинени. В сухо състояние, те са бели до кремави на цвят, по при намокряне стават бежови и пластични. Мощността на свитата е около 140м, а възрастта ѝ е определена на долен сармат.

Карвунската свита е изградена от здрави, плътни или шуплести, често черупчести варовици. В южните разкрития на свитата сред варовиците се срещат

прослойки от зеленикави варовити глини или ивичести глинесто-карбонатни материали. Дебелината ѝ в южната част е 40-50м.

Одърската свита е представена от белезникави и жълтеникави здрави варовици, най-често детритусно-черупчести и оолитни с песъчливи и глинести прослойки. Мощността на свитата варира от няколко метра до 40-50м, а възрастта ѝ е определена на долен сармат.

Кватернерни образувания – покриват повсеместно неогенските седименти. Представени са от жълтокафеникави и червенокафяви глини, често песъчливи и глинест льос. **Льосът** е бежовожълтеникава на цвят, финозърнеста, лека, порьозна, слабо споена, глинесто-алевритова скала. В зависимост от съотношението пясък, глина, алеврит се отделя песъчлив, типичен, глинест льос и льосовидни глини. Широко разкриващият се в по-заравнените части на района, льос се отнася към глинестия льос. Льосът и льосовидните разновидности притежават специфична деформация на пропадане след навлажняване, което ги характеризира като слаба земна основа при строителство върху тях. Възрастта на льоса се приема средно-горноплейстоценска, а дебелината му е от 5 до 20м.

4.1. ТЕКТОНСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Разглежданият район е част от Мизийската платформа, в която се обособяват два структурни плана: предюрски и следюрски.

Предюрският структурен план включва карбонския, пермския и триаския структурни етажи. Отложенията им са силно нагънати и с разломен характер на структурите, като тектонските двезения са твърде интензивни – много разседи са с амплитуда от 1,0-1,5 км, а сумарните денивелации надхвърлят 5 км. В резултат на тези движения, предюрската подложка се разпада на сложна мозайка от блокове с различна денивелация.

По **следюрския структурен план**, районът на проучване е част от Варненската моноклинала, която е наложена по разломи по източния склон на Северобългарското издигане. В структурата съществува слаб наклон на пластовете на изток и на юг от около 1^0 , а освен това по разломи е осъществено стъпаловидно пропадане с генерална посока също на изток и на юг. Част от разломите онаследяват доюрски отложения, а някои по кредата преустановяват развитието си след неозоя. Неозойските отложения частично компенсират денивелациите между отделните

блокове и в тях амплитудата на разсядане е по-малка. Част от разломите са активни и понастоящем.

Районът на Община Каварна е сравнително спокоен в тектонско отношение. На изток от града са оформени две хорстови структури на фона на общото моноклинално затъване на Мизийската платформа на изток и на юг. Това са Тюленовската и Българевската структури.

Тюленовската структура е оформена през неогена и представлява сложен хорст, ограничен на запад от ножичен разсед с амплитуда по валанжа до 600м на юг и 100м на север. Трасето на този разсед е гр. Шабла - с. Горун - с. Българево. Хорстът е с дължина над 22 км и ширина 3-7 км, усложнен от редица по-малки субмеридиални и субпаралелни разседи, по които са оформени различно издигнати блокове. Западно от Тюленовския хорст, пак по субмеридиални разседи е развита дълбока грабен-синклинала, запълнена с олигоценски и неогенски отложения. Дебелината на неогена в грабена е 250-320м, а дебелината на олигоцена достига до 450м.

Българевската структура е оформена по разседи с посока изток-запад и представлява сравнително издигнат блок, наклонен към морето и продължаващ под него. Амплитудата на ограничаващите го от изток, север и запад, разседи е от 60м до 120м.

Част от разседите от описаните структури са активни и в днешно време. По разседите с посока североизток-югозапад, висока активност е регистрирана в акваторията на Черно море между с. Тюленово и нос Калиакра, разположен на около 5 км източно от морския бряг и почти успореден на него. Активност е регистрирана и по разседа гр. Шабла - с. Горун - с. Българево.

4.2 ХИДРОГЕОЛОЖКА ХАРАКТЕРИСТИКА

В хидрогеоложко отношение разглеждания район се намира в източната причерноморска част на Варненския артезиански басейн. Подземните води се стопанисват и контрола по използването им се осъществява от Басейнова дирекция за управление на водите от Черноморски район с център гр. Варна.

На територията на Община Каварна, въз основа на геолого-литоложкия строеж и стратиграфско положение са отделени редица регионални водоносни хоризонти и комплекси, от които основно се експлоатират три от тях: малм-

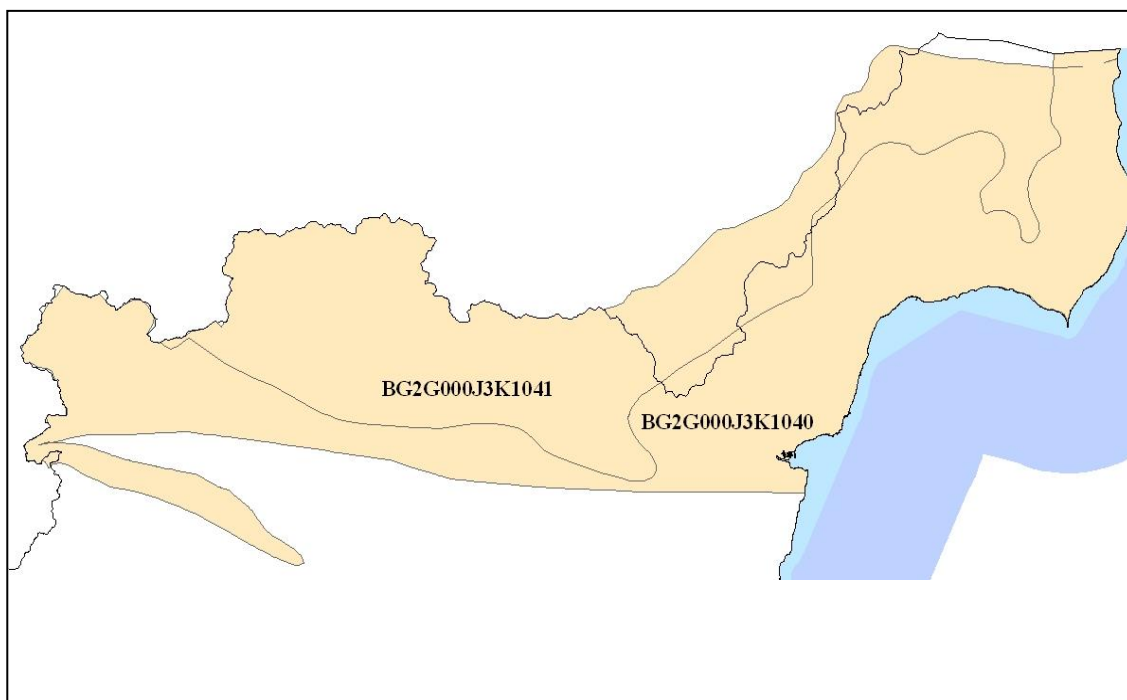
валанжинския, средноеоценския и неогенския. Те са разположени етажно и са изолирани един от друг от дебели седиментни комплекси от трудно проницаеми скали.

Водите на **малм-валанжинския водоносен хоризонт** са акумулирани в пукнатините и каверните на варовиците. В тях са акумулирани най - значителните ресурси от подземни води на цялата територия на Североизточна България. Водообилността им се обуславя от високата степен на окаerstenост и напуканост. Пукнатините са няколко системи, но преобладават вертикалните и косите, които заедно с пластовите пукнатини разсичат варовиците на паралелопипеди с различни размери. По този начин се е създала хидравлична връзка между пукнатините и се е оформил общ водоносен хоризонт.

Малм-валанжинските седименти са разпространени на цялата територия на Северна България. На повърхността те се разкриват в централните части на Северобългарското сводово издигане и Девненските височини.

Малм-валанжинският водоносен хоризонт, е обособен според класификацията на водните тела в Черноморски район, като водно тяло „Карстови води в малм-валанжа” с код BG2G000J3K1040. На фиг. 1 е показана картата на разпространението на подземното водно тяло.

Фиг. 1. Карта на подземно водно тяло „Карстови води в малм-валанжа” с код BG2G000J3K1040

Разнообразието в напукаността, различните големина и направления на пукнатините, обуславят и разнообразие във филтрационните свойства и динамика на водоносния хоризонт.

Основно му подхранването се извършва в района на Северобългарския свод, където варовиците на малм-валанжинът се разкриват на повърхността или лежат под тънка покривка. Районът е богат на открити карстови форми, през които валежите и част от оттока на реките проникват директно във водоносните пластове. Допълнително подхранване водоносния хоризонт получава и от водите на отгорележащите водоноси в участъците, където отсъствуват водоупорни слоеве или в зоните на тектонски нарушения.

Дренирането на водоносния хоризонт се извършва по Южно-Мизийския разлом чрез извори, най-големите от които са Девненските и Златинските.

Посоката на движение на подземния поток е от запад на изток, с градиент $I = 0,006$.

Филтрационните свойства на хоризонта са доста разнообразни, като в по-голямата си част водите са напорни.

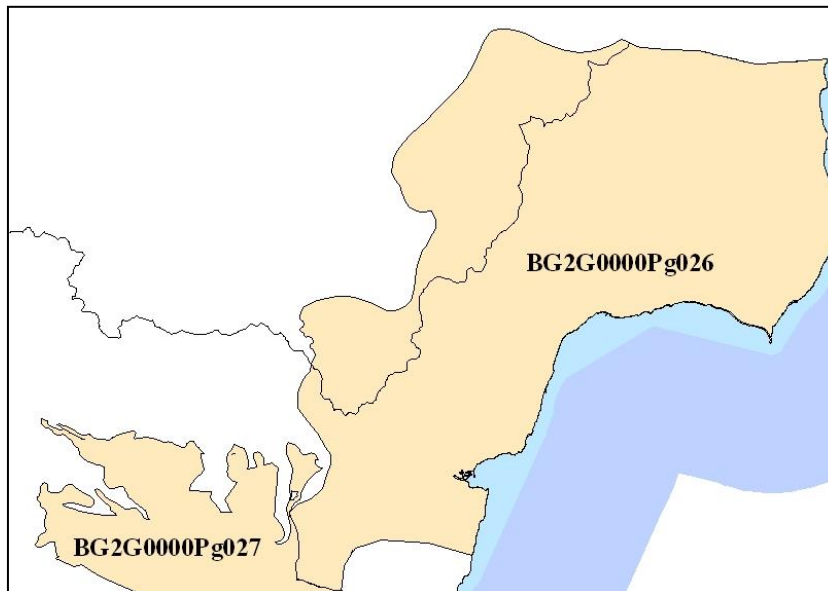
По физически свойства водите от малм-валанжинския водоносен хоризонт са безцветни, без миризма и най-често с добри питейни качества. По химическа характеристика спадат към хидрокарбонатно-натриево-калциеви и хидрокарбонатно-магнезиево-сулфатни. По съдържание на соли те са пресни с обща минерализация под 1 гр/л. Обикновено водата е с температура по-висока от 20⁰С, което я класифицира като термална.

Палеогенският (долно-средноеоценски) водоносен хоризонт има повсеместно разпространение на територията на Варненската депресия. Отложенията на долен-среден еоцен се разкриват в западните части на Авренското и Провадийско плата, в областта на Белославското езеро и в Камчийската част на Предбалкана.

Подхранването на хоризонта става директно в областта на разкритията и там, където водоупора изklinва – индиректно (от неогенския водоносен комплекс). Дренирането е предимно по сондажен път. Водите от долно-еоценския водоносен хоризонт са от пукнатинно-поров тип. Посоката на движение на потока е от запад-северозапад на изток-югоизток към Черно море. По химически състав водата е прясна, от хидрокарбонатно-калциево - магнезев тип.

Водите от долно-средноеоценския водоносен хоризонт са обособени в подземно водно тяло „Порови води в палеоген-еоцена Варна-Шабла“ с код BG2G00000Pg026.

На фиг. 2 е показана картата на разпространение на подземното водно тяло.

Фиг.2. Карта на подземно водно тяло „Порови води в палеоген-еоцен Варна-Шабла“ с код BG2G00000Pg026.

Неогенски водоносен комплекс (сарматски). В него, от горе надолу, могат да се различат три водоносни хоризонта.

Първият водоносен хоризонт е формиран в горносарматските окарстени варовици. Това са карстови безнапорни води, които дават началото на много извори, най-голям от които е Ак бунар в дерето под Двореца в гр. Балчик.

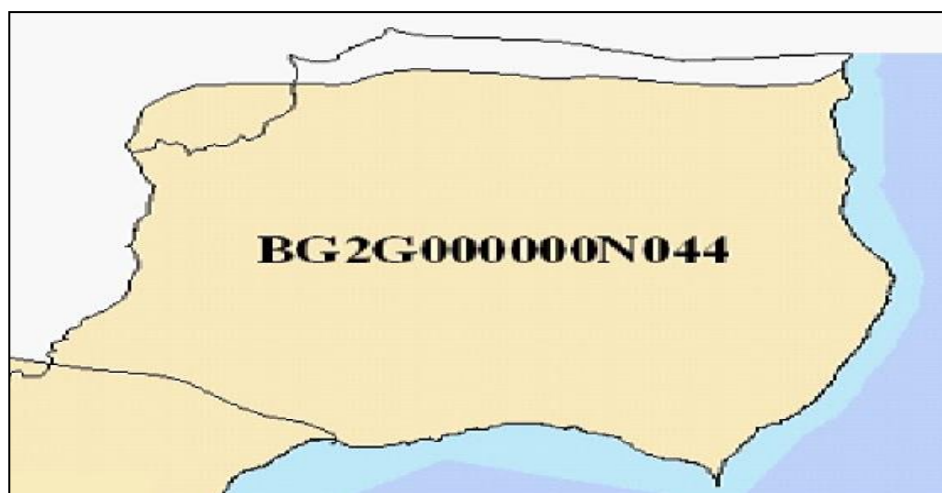
Вторият водоносен хоризонт е формиран в многобройните литификационни пукнатини на средносарматските седименти и свлачищните материали лежащи над тях. За долен водоупор служат сивозелените глини и мергели на долния сармат. Характерът на водоносния хоризонт е безнапорен, пукнатинно-поров. Подхранва се от горносарматския водоносен хоризонт и инфилтрирали се валежи. Водното му ниво обикновено се движи от 2 до 30м от терена. На него се дължат многобройните нискодебитни извори, частични заблатявания и езерца в района.

Третият водоносен хоризонт е формиран в лещите от пясъци из долния сармат, обикновено под кота минус 10м. Водите му са напорни с пиезометрично водно ниво на кота 9-12м.

Като общо водите на сарматския водоносен хоризонт са пресни, с обща минерализация 0,5-0,6г/л, хидрокарбонатно-натриево-калциеви, студени (12-14⁰ С).

Сарматският водоносен хоризонт, е част от подземно водно тяло „Порови води в неоген-сармат Североизточна и Средна Добруджа” с код BG2G000000N044. Той е първият от повърхността водоносен хоризонт, който се установява в обсега на изследваната територия. Формиран в напуканите и окарстени варовици на Карвунската свита залягащи на дълбочина до 100-120м и имащи широко площно разпространение.

Фиг. 3. Карта на подземно водно тяло „Порови води в неоген-сармат

Североизточна и Средна Добруджа” с код BG2G000000N044

Сарматският водоносен хоризонт се характеризира със значителна водообилност. По динамика е безнапорен. За долен водоупор му служат по-плътни варовици в основата на средния сармат и глинесто-мергелните скали на долния сармат. Подхранва се предимно от атмосферни валежи и повърхностно течащи води. Тъй като сарматските карбонатни отложения се разкриват повсеместно на повърхността или залягат под тънка покривка, то зоната на подхранване на водоноса съвпада със зоната му на разпространение. Хидроизохипсите на сарматския водоносен хоризонт до голяма степен повтарят релефа на земната повърхност. Дренирането на хоризонта се осъществява в близост с причерноморската ивица и дълбоко врязаните дерета във вид на извори с преобладаващ дебит 0,5-0,7 л/с. Пористостта на водовместващите карбонатни скали достига до 10-30%. Филтрационните параметри на водоносния хоризонт са в пряка зависимост от степента на напуканост и окарстеност на варовиците. Водопроводимостта им се изменя в твърде широки граници – от 5 м²/д до 1500 м²/д, като преобладаващите стойности са 200-250 м²/д.

Водите от сарматския водоносен хоризонт са пресни, с обща минерализация 0,5-0,8 гр/л, хидрокарбонатно-магнезиеви и хидрокарбонатно-натриеви, студени с температура 12-14⁰ С.

Води в кватернерните материали. Имат ограничено разпространение и са привързани към локални геоморфоложки форми. Най-водоносни са алувиалните отложения на реките (р. Батова, Суха река, Кованлъжко дере и др.), където в чакълесто-песъчливите материали са формирани грунтови води. Подземни води са акумулирани и в платовидната част от терена, в основата на льосовия комплекс. Тези води са в пряка зависимост от атмосферните валежи и са със силно променлив и непостоянен характер, а поради плиткото им залягане – силно замърсени.

4.3 ФИЗИКО-ГЕОЛОЖКИ ЯВЛЕНИЯ И ПРОЦЕСИ

Основни физико-геоложки явления и процеси развити и наблюдавани на територията на Община Каварна са: морска абразия, ерозия, свлачища, пропадъчност на льоса и карст.

- **Морска абразия**

Районът на Черноморския бряг, маркиращ южната граница на Община Каварна е силно засегнат от морската абразия. Извършените измервания на скоростта на абразията в участъка между гр. Каварна и местността „Тузлата“ показват, че тя възлиза на 0,40м на година или годишно се абрадира в морето около 57 хил. м³ земна маса.

Най-съществено значение за развитието на абразията има разрушаващото и транспортиращо въздействие на водата посредством вълнението на морето. Последното има особено разрушителен характер по време на щормовете, когато височината на вълната достига до 3-4м и придобива голяма разрушителна сила. Разрушителната сила на морската вълна зависи в голяма степен от състава на скалите изграждащи брега. Нарушената структура и податливост към размиване на глинестите пластове изграждащи бреговия склон са благоприятна основа за развитието на морската абразия. Плажната ивица на много места по протежение на морето е твърде малка и динамична и не осигурява достатъчна защита на брега.

Сравнително по-слабо податлив на разрушителното действие на морето е стръмния бряг, изграждащ източната част от брега от гр. Каварна до с. Камен бряг. Тук се разкриват слабо нарушени пакети от Тополската свита, които съдържат прослойки от

арагонитни варовици. Вълните на морето в тези участъци обикновено са в контакт с глините разкриващи се в най-долната част на профила. Там където плажната ивица е по-тясна от 2м, се наблюдават вълнобойни ниши с ширина 5-6м и малка дълбочина. На някои места се оформят пукнатини на отцепване, успоредни на брега.

Съгласно „Генерална схема за брегозащита на Българското черноморско крайбрежие” - 1988 г.², бреговата ивица на Община Каварна попада в три брегоукрепителни района:

4.2. РАЙОН ОТ НОС „ШАБЛА” ДО НОС „КАЛИАКРА”. ТЮЛЕНОВСКИ РАЙОН

4.3. РАЙОН ОТ НОС „КАЛИАКРА” ДО НОС „ИКАНТЪЛЪК”
КАВАРНЕНСКИ РАЙОН.

4.4. РАЙОН ОТ НОС „ИКАНТЪЛЪК” ДО НОС „КАЛЕТО”. БАЛЧИШКИ РАЙОН

Трите района, в границите на Община Каварна се разделят на следните участъци:

4.2. РАЙОН ОТ НОС „ШАБЛА” ДО НОС „КАЛИАКРА”. ТЮЛЕНОВСКИ РАЙОН

Районът обхваща част от Община Шабла на север и част от Община Каварна на юг. Общата дължина на района по права линия е 22,60 km, а по бреговата линия е 25,80 km, с коефициент на разчлененост 1,14.

Непосредствено до брега са селището на нефтопроизводителите, с.Тюленово (Община Шабла) и с.Камен бряг (Община Каварна).

Брегът е с вертикален клиф с височина при нос „Шабла” около 5,00 m и постепенно нарастващ до 50,00 m при нос „Калиакра”.

Брегът е със силно запазени природни особености, стръмен и скалист. Въпреки активното действие на морското вълнение абразията е сравнително малка ($< 0,50$ m/год. и $< 0,10$ m/год. на отделни места), тъй като якостта на изграждащият брега материал е значителна. Силната кавернозност на материалите в клифа води до неравномерна абразия, образуването на пещери, каньони и срутвания на скални блокове.

Районът се разделя на три участъка:

4.2.2. УЧАСТЪК НОС „ШАБЛА” - К.К.,„РУСАЛКА”

Не се нуждае от защита.

² Номерацията е съгласно Генералната схема

Дължина по права линия - 15,80 km, а по бреговата линия - 17,10 km, Коефициент на разчлененост - 1,08.

4.2.3. УЧАСТЪК К.К.,„РУСАЛКА"

Дължина на участъка - около 1,00 km. Свлачищни тераси, върху които са разположени сградите на комплекса. От южната страна в бухтообразните форми между камъните и скалите има плажове, които през зимата се размиват. Най-долната тераса след свличането си е затворила лиман, наречен „Тауклиман".

Препоръчва се дистанционна защита на локални места пред двата малки плажа.

4.2.4. УЧАСТЪК ОТ К.К.,„РУСАЛКА" ДО НОС „КАЛИАКРА"

Не се нуждае от защита.

Дължина по права линия - 6,20 km, а по бреговата линия - 7,70 km.

В участъка се намират две дерета: „Енин улук" и „Болата". И в двете дерета при водната линия има пясъчен плаж в много ограничени количества.

Препоръчва се създаване на бухтообразни форми с изкуствени плажове и малки пристанища.

Нос „Калиакра" е силно напухан от източната си страна. Носът спира вълнението от север и прави вълнова сянка за редица райони от южната страна, включително до КК„Албена" - КК„Слънчев бряг" и неговата устойчивост е от значение за стабилитета и динамичното равновесие в тези райони.

Препоръчват се при екстремни локални разрушения - анкерирание, циментиране, повърхностни изолации.

4.3. РАЙОН ТО НОС „КАЛИАКРА" ДО НОС „ИКАНТЪЛЪК". КАВАРНЕНСКИ РАЙОН

Брегът има преобладаващо южна експозиция.

Дължина по права линия - 19,50 km, а по бреговата линия - 22,50 km с коефициент на разчлененост - 1,15.

Южната експозиция създава условия за намалено вълново въздействие от силните щормове от североизточния и източния сектор поради силната рефракция. Отстъпването на брега е средно 0,25 m/год.

Препоръчва се засилване или създаване на бухтообразни форми смесено чрез преоткосиране на високия брегови склон и използване на материала за навлизане в морето и създаване на носове.

Районът се разделя на три участъка:

4.3.2. УЧАСТЪК ОТ НОС „КАЛИАКРА" ДО НОС „ЧИРАКМАН"

Висок, стръмен бряг, пресечен на две места с малки сухи дерета и едно по-голямо дърво при гр.Каварна.

Дължина на участъка - 12,50 km по бреговата линия.

Препоръчва се създаване на съоръжения само в достъпните части - деретата. Дърво „Зеленка" - направа на преоткосиране и изкуствен насип в морето за размиване и създаване на пясъчни наноси, засилване на бухтообразната форма. В следващото малко дърво се препоръчва малка шпора (буна) за задържане на чакълени наноси и отчасти носените от дървото и успоредно на брега пясъчни наноси.

В района на нос „Чиракман" (гр.Каварна) са построени напречни съоръжения (буна - яхтено пристанище) в комбинация с изкуствен плаж. Изградено е и брегоукрепване на нос „Чиракман" - къса буна с брегова защита и изкуствен плаж.

Препоръчва се напречна защита с къси буни източно от яхт - клуба за задържане на чакълени наноси и с това защита на брега.

4.3.3. УЧАСТЪК ОТ НОС „ЧИРАКМАН" ДО БРЕГА ПРЕД С.БОЖУРЕЦ

Абразионен тип бряг. Висок, стръмен, недостъпен.

Дължина на участъка - 5,50 km.

4.3.4. УЧАСТЪК ОТ БРЕГА ПРЕД С.БОЖУРЕЦ ДО НОС „ИКАНТЪЛЪК"

Терасовиден свлачищен тип бряг с една свлачищна тераса. Ниската част на места при водната линия образува активно рушащ се клиф, а в по- защитените участъци са задържани малки плажове.

Дължина на участъка - 4,50 km.

Препоръчва се изнасяне на носовите форми с насипни контрафорсни тела.

В края на участъка при нос „Икантълък" е изградено напречно съоръжение - буна.

4.4. РАЙОН ОТ НОС „ИКАНТЪЛЪК“ ДО НОС „КАЛЕТО“. БАЛЧИШКИ РАЙОН

Дължина на района по права линия - 16,60 km, а по водната линия - 20,90 km.
Коефициент на разчлененост - 1,26.

Районът е преобладаващо свлачищен с разнообразни по вид свличания - блокови, дълбоки, плитки, пълзящи значително над водна линия.

В района попадат Балчишката тузла - разположена в свлачищна падина, к.к. на „СБА“, гр.Балчик, резерват „Двореца“, вилни зони „Сборно място“, „Овчаров плаж“, „Фиш - фиш“, КК„Албена“.

Районът се разделя на пет участъка, от които най-северния частично попада в границите на Община Каварна:

4.4.2. УЧАСТЪК ОТ НОС „ИКАНТЪЛЪК“ ДО БАЛЧИШКА ТУЗЛА

Дължина на участъка по бреговата линия - 2,20 km.

Обхваща основно участъка на нос „Икантълък“, образуван на свлачищна тераса. Пред него - полегат подводен брегови склон. На места се разкриват коренни скали, покрити с чакъл и валуни. Активно рушащ се клиф, висок 4,00 m. Носът е вдаден навътре в морето. Старите свличания имат дълбока хлъзгателна повърхнина, а подводният склон е част от свлачищна тераса.

В участъка на носа и западно от него са построени и функционират много почивни станции и хотели. Брегът е нисък и залесен. Изградените напречни и надлъжни брегоукрепителни съоръжения в местност „Бялата лагуна“ не оказват достатъчно ефективна защита на брега, тъй като липсва наносен поток в тази зона. В част от междубунните пространства има формирани малки пясъчни плажове.

• Ерозия

На територията на Община Каварна е развита както площна, така и линейна ерозия. Площната ерозия засяга голяма част от оголените склонови участъци, където няма достатъчно дебел почвен слой или разстителността е оскъдна. Проявява се, като под действие на падналите атмосферни валежи, повърхностни води и сезонни температурни разлики, литожките разновидности постепенно се разрушават. На места площната ерозия преминава в линейна. Отначало се появяват бразди, които постепенно нарастват в

ровини и оврази. В тях обикновено се събира вода от дъждовете, което допълнително благоприятствува развитието на ерозията и изнасянето на ерозирания материал.

Развитието на площната ерозия по склонове и насипите край пътищата е процес, който се явява съществен фактор за устойчивостта на откосите и не трябва да бъде пренебрегван.

- **Свлачища**

Цялият брегови склон на територията на Община Каварна е обхванат от крупни древни, а в отделни участъци и съвременни активни свлачища. Ширината на свлачищната ивица достига до 700м при с. Божурец, а максималния обхват при гр. Каварна е 180м.

Древните свлачищните явления в района са възникнали в сарматските седименти, които са претърпели генерално нарушаване на равновесието и свлачищно придвижване на големи разстояния от платовидната част към морето. Свличането се е извършило върху варовито-глинения и мергелно-глинен комплекс на средния миоцен.

В развитието на свлачищните процеси могат да се разграничат **три основни етапа**.

През **първия етап** се извършва свличане на големи скални пакети от горния, средния и долния сармат върху долносарматски глинесто-мергелни седименти. Оформят се основните свлачищни пакети. Свличането се извършва на дълбочина 80-140м в горния край и 10-30м под морското ниво в долния, като на запад подводната част на свлачищата постепенно намалява обхвата си. Зоната на свличане е приблизително равнинна с наклон 2-8°.

След оттегляне на сарматското море, през плиоцена и кватернера, настъпва относително издигане на сушата, което продължава и в наши дни, но значително по-бавно – средно 1мм/год. Това издигане внася непрекъснати промени в условията на равновесие на склона, който под действието на абразията се оформя с много стръмен наклон. Някои зони от долносарматските седименти само от геоложкия товар проявяват пластично, вискозно течение. Непрекъснатото издигане и засилената абразия, създават условия тези зони да се изтласкат в морето, където липсва контрагравитация. В резултат на това, в средносарматските и горносарматските седименти се образува големи напуквания, успоредни на брега. Водите от горносарматските окарстени варовици се изливат в тези пукнатини и влошават качествата на глините. При това пластично-вискозното течение в определени зони от долния сармат се засилва и едри пакети от сарматски седименти се придвижват към морето. Това движение още от началото е с

различна скорост, тъй като пакетът най-близо до морето среща най-малко съпротивление, а всички други срещат съпротивлението на пакетите пред тях. Първият пакет, най-близък до морето навлиза в него и под действие на абразията се разрушава. Това довежда до увеличаване скоростта на движение на следващия пакет. Пакетите обикновено са запазили характерната за ненарушения склон хоризонтална слоистост на седиментите. Още при първите движения на едрите пакети и тяхното раздалечаване, почти отвесните откоси, които ги разграничават се оказват неустойчиви. Пред и зад едрите пакети настъпват условия за вторични свличания на големи блокове. Тези свличания са вече придружени и със завъртане на пластовете с характерен наклон обратен на посоката на движение.

През **втория етап** на свличане, между пакетите започват масови, но плитки свличания (10-30м) свързани с оформянето на устойчив откос и много от свлечените пакети се загладят и заравняват с околния терен. При тези свличания, част от средносарматските седименти се нарушават, губят структурните си особености и се превръщат във варовита пясъчлива глина с късове от варовици.

Третият етап на свличането обхваща съвременните активни свлачищни прояви, които се групират в два вида: движение на големите пакети (едропакетни свличания) и свличания между пакетите по приблизително кръгово-цилиндрична повърхнина (междупакетни свличания).

Едропакетните свличания обхващат оформените хълмове (баири, могили) от платото до морето по цялата разглеждана крайбрежна ивица. Отделните пакети се движат с различна скорост. Извършваните геодезически измервания показват скорост на движение на големите пакети от 560мм/год до 16мм/год, като най-голяма е скоростта на пакета намиращ се най-близо до морето. Към платото скоростта на движение намалява. Едропакетните свличания се извършват по повърхнина блика до равнинната с наклон $3-8^{\circ}$, на отделни места до 15° . Този наклон в зоната на свличане продължава и в морето, поради което едропакетните свличания не могат да затихнат от само себе си, тъй като абразията непрекъснато разрушава свлечените земни маси. За активизиране на едропакетните свличания основна роля играят земетресенията, които в разглеждания район са с висока активност.

Междупакетните свличания се образуват в тялото на едрите пакети или най-често в последния пакет към морето. Те са с дълбочина 5-20м и ограничени по площ. Свличат се делтапесивните материали от втория етап на свличането върху също такива или върху

седименти от едрите пакети. При това движенията се силно неравномерни и се извършват за къс период. Свличането се извършва по приблизително кръгово-цилиндрична повърхнина. В тялото на свлачището се установяват подземни води, които се подхранват от втория водоносен хоризонт, и които в отделни по-песъчливи и рохкави зони се акумулират и трудно дренират. Всяко активизиране на междупакетните свлачища е свързано с повишение на водните нива в тялото им в резултат на снеготопене, пролетни валежи или битови води.

Основни причини за проява на междупакетните свличания са:

- състоянието на литоложките разновидности изграждащи телата на свлачищата – късове от повече или по-малко променени средносарматски скали с пълнеж от глинесто-песъчлива маса в течна и среднопластична консистенция.
- едропакетните свличания, които непрекъснато нарушават създаденото равновесие пред и зад тях.
- подземните води, които упражняват хидростатичен натиск и влошават котсистенцията на глините.
- повърхностните и битови води, които увеличават количеството на подземните.

Формирането на релефа на бреговата ивица край гр. Каварна е започнало още в края на сармата и началото на плиоцена, когато сарманския басейн бързо оттегля водите си и оставя крайбрежна зона с височина около 200м. Разкритите на суша, сарматски седименти са подложени на усилен ерозионно-денудационна дейност. Успоредно с формирането на крайбрежния склон на сегашното Черно море, се формират и склоновете на дълбоко врязаната овражна долина на Каварненския залив. По стръмните склонове на морския бряг и по склоновете на долината, които се изградени от глинесто-варовити материали се развиват свлачищни процеси с различна степен на активност. Активните свличания в района датират от I-ви век пр. н. е., когато по причина на катастрофално земетресение, съществуващото в Каварненския залив тракийско селище „Бизоне“ е погребано в морето. Последните археологически разкопки потвърждават разрушаването на селището от свлечени земни маси. Постепенно, действащата морска абразия оформя стръмните високи откоси откъм морето и формирането на сравнително широка овражна долина с мощност на наносите до 20-25м и постепенно стабилизиране на свлачищните процеси по склоновете ѝ. В резултат на ерозионно-денудационни процеси, свлачищните форми се заличават и

погребват под делувиална покривка с различна дебелина. Склоновете получават естествената си устойчивост.

В обсега от брега попадащ на територията на Община Каварна са описани и наблюдавани общо 16 броя свлачища, от които четири са класифицирани като стабилизирани. Наблюденията се извършват от 1983г от „Геозащита“ ЕООД, гр. Варна. Регистрираните свлачища могат да бъдат обединени в следните свлачищни участъци (от запад на изток):

- „Иканталъка“
- „Балъклар“ при с. Топола
- „Калкан тепе“ при с. Божурец
- Гр. Каварна
- курорт „Русалка“

С п и с ъ к на свлачищата, регистрирани и наблюдавани на територията на община Каварна към 30.06.2023 г. Източник: Геозащита Варна ³

В свлачищен участък „Икантълъка“ са регистрирани три локални свлачища – при нос „Иканталъка“, циркус „Иканталъка“ и при къмпинг СБА. От тях свлачището при нос „Икантълъка“ се класифицира като стабилизирано.

Площта на свлачището циркус „Иканталъка“ е 1,05 км² при дължина 1400м. При проявяването си, свлечената маса е наблязла в морето, подобно на полуостров широк 300м и дълъг 300м. То има добре изразен циркус в горната си част, стеснение в средната и голяма разширение в най-долната част. Вероятно е образувано при различна от сегашната хидрогеоложка обстановка, когато сарматските скали са били силно оводнени.

Свлачището при къмпинг СБА е локално, периодично активизиращо се. Обхваща района западно и югозападно от къмпинга, като голяма част него е потенциално опасна и застрашена от разрушаване. Основна причина за проявяването му са течове от морално остарялата водопроводна мрежа, лоша канализация и неработеща пречиствателна станция.

Свлачището „Балъклар“ е циркусообразно, развито южно от с. Топола на площ от около 0,6 км². Дължината му е около 625м, като най-високите стъпала са на около 100м над морето. Брегът под него е клифов с височина до 30м. Класифицирано е като относително стабилизирано.

³ Виж Приложения

Свлачището „**Калкан тепе**“ е регистрирано в района на голф игрище „Трейшан клиф“. Характеризира се с височина на главния откос 40-50м. В него ясно се различават четири свлачишни стъпала. Пространството между тях е заето от заравнени участъци с дължина около 120м и ширина около 600м. При него основен дестабилизиращ фактор е водата, която силно понижава якостните показатели на сарматските материали и особено арагонитите, които под вода губят свързаността си и се създават условия за консистентни свличания. Свлачището е активно, наблюдава се от 1983г и има изградени повърхностни репери за следене движението на земните маси.

Свлачищата регистрирани в района на **гр. Каварна** са съсредоточени във вилната зона и яхт клуба, в приморската част на града. Свлачищната ивица е малка и след създаване на изкуствения плаж, се наблюдава стабилизиране на свлачищните процеси.

В участъка на курорт «Русалка» са регистрирани четири локални активни свличания, три от които са в района на т. нар. голям български плаж. Свлачището «Тауклиман» е типично линейно-блоково. Развито е върху 3000 дка. Дължината му е около 3 км, а най-широката му част – около 500м.

Свлачището „**Яйлата**“ е разположено североизточно от курорт «Русалка», на около 1 км южно от с. Камен бряг и обхваща площ от около 80 дка. Тук брегът е почти вертикален с височина от 20 до 40м. Изграден от варовиците на Толската свита, които на места са силно кавернозни, като образуват в основата на брега ниши и пещери. На някои от тях са под нивото на морето. През есенно-зимния период на 1986-87 г. в района на свлачището е регистрирано срутване на голям скален блок. Отделено е от «Тауклиман» чрез отвесен клифов бряг дълъг 200м.

За отбелязване е, че има райони в общината с наложена строителна забрана, съгласно Заповед № РД-02-14-300/21.04.1997 г. на министъра на териториалното развитие и строителството.

Заповедта има срок на действие до осъществяване на трайни укрепителни и отводнителни мероприятия за отделните участъци и отчитане на техния положителен ефект.

Тези райони са:

I. Територията включваща къмпинга на СБА (Белия бряг) при граници:

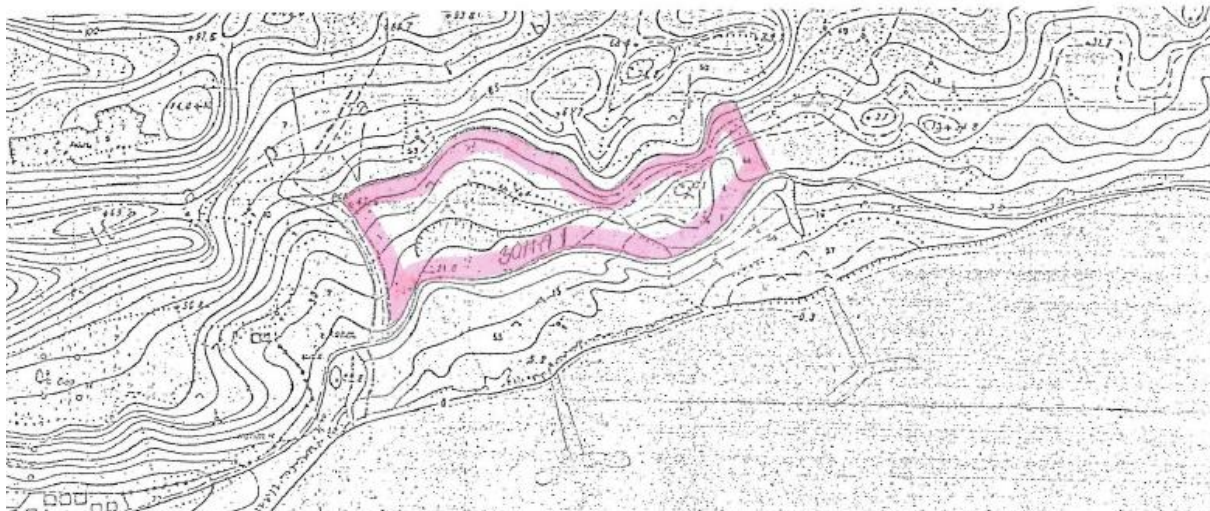
от изток - на 100 м. източно от буна N 2 ;

от запад - границата с община Балчик;

Община Каварна

от север - до около 50 хоризонтал;

от юг - морето;

II. Територията северно от яхтеното пристанище на Каварна при граници:

- от изток - до овражното дере при н. Чаир ";
- от запад - парцели X! и XV £ ка. 164 по плана на гр. Каварна;
- от север - до около хоризонтал 100 ;
- от юг - морето;

• Пропадъчност на лъоса

Лъосът и лъосовидните седименти покриват цялата северна част от територията на Община Каварна, като образуват непресъкнат слой с дебелина от 5м до повече от 20м. Изградени са основно от глинест лъос. Характерна особеност на лъоса е,

Общ устройствен план на Община Каварна
Предварителен проект

че при взаимодействие с вода пропада, което понякога води до появата на негативни процеси по време на строителство.

Глинестият лъос е рохкава, слабо свързана, неводонаситена, прахова, равномернозърнеста глинесто-песъчлива почва с ясно изразена макропористост. В естествени условия на залягане е изотропен без никакви признаци на слоистост. Лъосът е типично полиминерално образувание, в състава на което влизат първични минерали от кореновите скали и вторични минерали, образувани по време на диагенезата му. От първичните минерали преобладават кварца, фелдшпатите и слюдата, а от вторичните – глинести минерали, карбонати и сулфати. От особено значение за оструктуряването на лъоса са карбонатите. Те са от 3-4 % до 30 % от общата му минерална маса. Карбонатното вещество се намира във форма на дисперсни частици, конкреции, инкрустации, полепи, прожилки и др. Във вид на корица върху стените на макропорите, то играе съществена роля за консервирането на макропорестата структура на лъоса. Структурните му връзки са достатъчно здрави за да го поддържат в недоуплътнено състояние и с висока пористост. Типичен признак за лъосовите седименти е високото прахово съдържание 66-77% от общата суха маса. В естествено състояние, лъосът е с ниско водно съдържание и степен на водонасищане. Отнася се като еластично крехко тяло с малка деформируемост и държи вертикални откоси с височина 6-10м и повече метра. При взаимодействие с вода под действие на собственото си тегло или допълнителен външен товар, лъосът се доуплътнява (пропада и слягва). С увеличаване на водното му съдържание, пропадъчността на лъоса намалява. Водонаситеният лъос не пропада.

Пропадъчността на лъоса се изразява с обема на макропорите. В зависимост от величината на пропадане от собствено тегло се разделя на два типа: I – ви с пропадане от собствено тегло до 5см и II-ри с пропадане от собствено тегло повече от 5см.

- **Карст**

Карстът, като физико-геоложко явление се наблюдава в карбонатните скали, изграждащи платото в северната част от територията на Община Каварна и високия морски бряг – в източната. Изразява се в развитие на различни по големи и форма празнини, канали и каверни. В платовидната част карбонатните скали са покрити с различна по дебелина кватернерна покривка и развития при тях карст е от дълбочинен

тип. Интензивното дълбочинна окарствяване, по сондажни данни, достига до 80-90м от повърхността, а общият обем на карстовите празнини - 10-14 %. Процесите на карстовата денудация продължават и до днес с различна скорост – от 4 до 30мм на 1000 години.

В южните части от територията на Община Каварна, варовиците се разкриват на повърхността и дават облика на карстовата морфология по „ръбовите“ части и „венците“ на платото. В района на с. Свети Никола на повърхността, където се разкриват варовиците на Карвунската свита се срещат множество дребни карстови форми - кари. В месността „Дълбока“, южно от с. Българево е образувана каноньовидна долина във варовиците на Карвунската свита.

4.4 СЕИЗМИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Според сеизмичното райониране на България, Община Каварна попада в Шабленската сеизмична зона характеризираща се със сила на земетръсите от IX степен по скалата на Медведев и коефициент на сеизмичност $K_c = 0,27$. Тектонски сеизмичната зона съвпада с Тюленовската структурна форма, представляваща крупно брахиантиклинално издигане, образувано по система стъпаловидни разседи със север-североизточна – юг-югозападна посока. Тя се намира в границите на северното крило на Причерноморската падина и е привързана към ръбовете на Северобългарското издигане.

Допълнителни утежняващи фактори за обекта са близостта му с линии на активна сеизмичност и чувствителност, по които са станали едни от най-силните и разрушителни земетресения в близкото минало. Това са линиите Шабла-Толбухин, Шабла-Калиакра и Балчик-Силистра.

Съществуват исторически данни за земетресение с интензивност от IX степен станало през м. септември 543 г., когато морето при гр. Балчик е заляло сушата.

Много силно земетресение от X степен, през м. ноември 1444 г. е сринало цели градове и е променило коритата на някои реки.

Епицентровете на земетресенията, в повечето случаи, са в акваторията на Черно море и по крайбрежието.

За земетресенията в по-ново време са събрани много данни. Силно земетресение в района (най-силното през последните 100 год.) е станало на 31.03.1901г. Епицентърът му е бил в Черно море източно от гр. Шабла, а дълбочината на огнището –

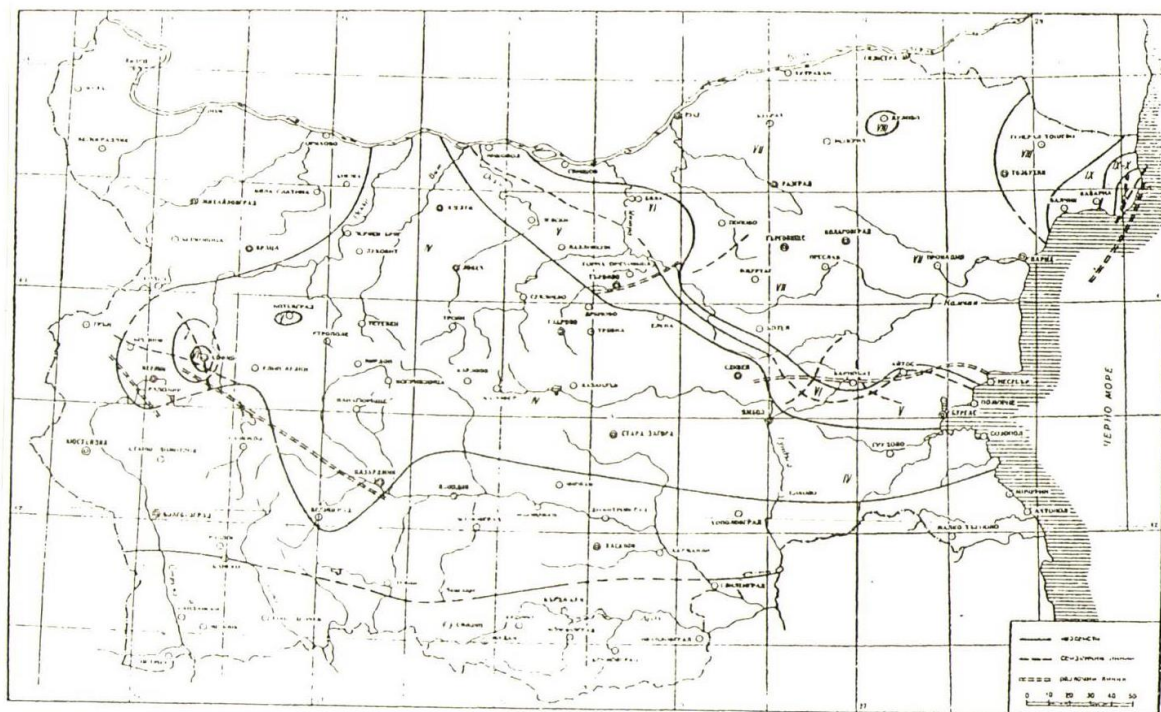
15 км. Трусът е бил от X степен при магнитуд $M = 7,21$ и енергиен клас 14. При него най-силно са пострадали гр. Каварна, с. Българево, Шабла, Камен бряг и Горун. В Каварненска община са съборени и силно повредени 457 сгради, а в Шабленска – 721. Около Балчик са се появили пукнатини, а от високите брегове са падали грамадни камъни, които са убили двама рибари. На нос Калиакра и при Шабла са повалени фаровете. От земния трус се е срутил брега при нос Калиакра и се е активизирало Балчишкото свлачище.

Земетресението е било регистрирано от сеизмографните станции в Стратбург, Хамбург, Ташкент и Иркутск.

Силно земетресение от VI степен с магнитуд 4,6 и енергиен клас 11, с епицентър южно от гр. Балчик е станало на 08.09.1911г.

Друго силно земетресение в района е станало на 30.06.1956 г. Епицентърът му е бил северно от гр. Шабла, близо до морския бряг. Земетресението е било с интензитет от VII степен при магнитуд 4,9 и енергиен клас 11.

За района на гр. Каварна, на базата на геофизични изследвания и земномеханични изпитвания е извършено микросеизмично райониране при което е получен коефициент на сеизмичност от 0,37 до 0,46.

Фиг. 4. Изосеизи на земетресението от 31.03.1901 г.

4.5 ИНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОЖКИ УСЛОВИЯ ЗА СТРОИТЕЛСТВО

В зависимост от геолого-литоложкия строеж на терена и физико-механичните характеристики на литоложките разновидности изграждащи земната основа, територията на Община Каварна може да се раздели на два основни инженерно-геоложки района:

1. Южен инженерно-геоложки район. Обхваща високия склон към морето, като северната му граница се маркира в западната част приблизително от пътя от с. Топола до гр. Каварна, преминава южно от града и южно от селата Българево и Свети Никола и достига до с. Камен бряг.

Този район е със сложни инженерно-геоложки условия. В него попадат както всички свлачищни участъци, така и южния ръб на платото. В геоложко отношение е изграден от глинести разновидности, в голяма част с нарушена структура вследствие участие в древни и съвременни свлачищни процеси. Строителство в този район е възможно само след извършване на подробни инженерно-геоложки проучвания с изследване на общата и локална устойчивост на склона, както и поведението му при бъдещо застрояване. При необходимост, след доказване с инженерно-геоложкото проучване, проектиране и изграждане на укрепителни мероприятия за недопускане нарушаването на стабилността на склона.

2. Северен инженерно-геоложки район. Обхваща цялата платовидната част от територията на Община Каварна.

В инженерно-геоложко отношение е изграден от два основни вида строителни почви – глини, различно песъчливи и плътни, пъстри и лъос и лъосовидни отложения. Строителство в този район е възможно във всички негови участъци при съобразяване в конкретните инженерно-геоложки условия и особености на почвите изграждащи земната основа и като се има предвид високата сеизмичност на района.

По отношение на участъците изградени от глинести разновидности, основни показатели са обемната плътност, коефициента на порите и якостните характеристики – ълъл на вътрешно триене и кохезия. Всички те се определят върху земни проби взети от конкретния участък определен за строителство.

При лъосовите разновидности, основна особеност е пропадъчността им, характеризираща се обема на макропорите, величината на който определя степента на пропадане.

Определянето на всички физико-механични показатели на строителните почви се извършва чрез изследване в специализирана лаборатория по „Земна механика“ на проби от съответната разновидност.

Основите принципи, които трябва да спазват при започване и извършване на строителни дейности на територията на Община Каварна са следните:

Община Каварна

- извършване на конкретни подробни инженерно-геоложки и хидрогеложки проучвания за всички сгради и съоръжения за бъдещо застрояване
- съобразяване с високата сеизмичност на района
- недопускане проникване на повърхностни или битови води в земната основа и водонасищането ѝ
- задължително заустване на всички отпадни води – битови и дъждовни в канализация

5. ОКОЛНА СРЕДА

5.1. СЪСТОЯНИЕ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Определящи за състоянието на атмосферния въздух над община Каварна са емитирането на замърсяващи вещества от местни източници, както и разположението на общината спрямо регионалните емитери на замърсители в региона.

Община Каварна е разположена на значително отстояние от регионалните източници на замърсяване по оста Варна-Девня, поради което тяхното влияние практически не достига до общината.

В преобладаващата си част, местните източници на замърсяване на атмосферния въздух са малки емитери с непосредствено въздействие. Сред тях е битовото отопление (сезонен фактор) и автотранспорта. Автотранспортът представлява непрекъснато действащ източник, основно на ФПЧ10. Неговата интензивност е пропорционална на автомобилния трафик и следва неговите изменения – сезонни и денонощни. Най-значимо е въздействието на автотранспорта през летния активен туристически сезон.

Промислените дейности са съсредоточени основно в производствената зона на гр.Каварна и са представени от хранително-вкусовата, дървообработващата, комунално-складовата, машиностроителната и др.обслужващи дейности, които са от нисък санитарен клас, характеризиращи се с минимално въздействие върху околната среда.

Промислената зона на гр.Каварна емитират в атмосферата азотни окиси, прах, серен двуокис, предимно от парокотелните инсталации, повечето от които са газифицирани.

Влиянието, което може да окаже промислената зона на гр. Каварна по отношения на атмосферния въздух се разпростира до около 100 м от границите и.

Битовото отопление, особено когато се използват въглища, брикети, дърва или други нискокачествени горива, причиняват осезателно замърсяване на въздуха, особено при температурни инверсии и безветрие. Друг източник на прахово замърсяване са мръсните и в лошо състояние улични мрежи на населените места.

Проблем за жителите на някои села са и неприятните миризми от животновъдните обекти и торищата около личните стопанства в населени места, а в някои случаи, и от непочистени септични и попивни ями или повърхностно заустени отпадни води.

По преценка на РИОСВ – Варна в общината не са предвидени постоянни пунктове за мониторинг на състоянието на атмосферния въздух, което е свидетелство за добрите

качества на въздуха. Епизодичните измервания на качеството на атмосферния въздух в общината правени през годините не показват превишения на горните оценъчни прагове(ГОП).

На базата на получената информация, отчитайки интензивната въздушна циркулация, характерна за крайморския район, може да се твърди, че вредните емисии на средногодишна база, свързани със стопанската и битова дейност в района на общината са под пределно-допустимите нива на атмосферно замърсяване и на територията на общината липсват източници и условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух.

5.2. СЪСТОЯНИЕ НА ВОДИТЕ

Подземни води

През 2013 г. на територията на община Каварна, контролирана от Басейнова дирекция за Черноморски район резултатите от анализа доказват че има отклонения от стандартите за питейни води (СПВ) и ПС, по изследваните показатели в подземно водно тяло (ПВТ) BG2G000000N044–Неоген –сармат Североизточна България в Пункт Каварна, 143 а "Римска чешма" с код BG2G000000NMP041.

За периода 2010-2013г. са установени превишения над ПС на показателите: нитрати, хлориди и натрий. Тенденцията е трайно повишение на концентрациите на показателите: нитрати, хлориди и натрий

Повърхностни води

В общината липсват постоянни пунктове за мониторинг на състоянието на повърхностните води. Могат да се направят изводи само за общото състояние на добруджанските реки. Като цяло не се наблюдават съществени промени в състоянието на водните тела в речен басейн Черноморски Добруджански реки спрямо ПУРБ, а също и за периода на прилагането му. Влошаване не се констатира. Не е констатирано превишение на стандартите за качество на данни от анализирани приоритетни вещества. Не се регистрира промяна на химичното състояние, оценено спрямо ПУРБ.

Заложените мерки се свеждат до прилагане на добри земеделски практики и контрол върху прилагането на торове и препарати за растителна защита.

Замърсяването на повърхностните и подземните води в пределите на общината се дължи главно на:

- просмукване на замърсители при взаимодействие на подземните и повърхностни води;

- развито земеделие;
- липса на защитен екран при селищните депа за отпадъци;
- наличие на селища без ПСОВ.

Забелязва се в подземните води и наличие на повишено съдържание на хлориди, сулфати, ел проводимост и натрий, които показват наличие на морска интрузия. точкови източници

- пречиствателни съоръжение –ПСОВ, Канализации
- индустриални източници на замърсяване;
- ферми, складове и др.селскостопански обекти;
- ББ –кубове за пестициди;
- замърсени места от минала дейност

В община Каварна съществуват следните пречиствателни станции за отпадни води:

ПСОВ "Каварна". Тук постъпват за пречистване отпадъчните води от канализационната мрежа на гр. Каварна.Пречистените отпадъчните води се заустват в дере, вливащо се в Черно море.По резултатите от анализите от извършения собствен и контролен мониторинг се констатира превишения на индивидуалните емисионни ограничения, определени виздаденото разрешително по показатели неразтворени вещества, общ азот, общ фосфор и БПК5. Степента на изграденост на канализационната мрежа в гр. Каварна е 46,3%

ПСОВ "Русалка". На територията на ВК "Русалка" има изградена канализационна мрежа на 100%, като отпадъчните води от комплекса посредством три канализационно-помпени станции (КПС) и канализационен колектор с дължина около два километра са отвеждат до пречиствателно съоръжение тип "Емшеров кладенец" - двуетажен утаител, осъществяващ механично пречистване на отпадъчните води. При разширението на резерват "Калиакра" през 1980 година една част от колектора и ПСОВ попадат в територията му.

При извършените проверки от РИОСВ – Варна на пречиствателното съоръжение тип (Емшеров кладенец) е констатирано, че отпадъчните води от ВК "Русалка" достигат до ПСОВ. Възстановено е трасето на канализационния колектор. Заустване на отпадъчни води във водния обект Черно море не се осъществява, тъй като натоварването в комплекса е минимално и количеството води достигащи до ПСОВ не преливат към Черно море. Пречиствателното съоръжение се намира на скална тераса и експлоатацията е затруднена. Необходимо е изготвяне и изпълнение на проект за разширение, реконструкция и модернизация.

ЛПСОВ към Ваканционен клуб "Вила Романа", к.к. Карвуна, м-ст Иканталъка, землище на с. Топола. Отпадъчните води след пречистване се заустват на брега на Черно море - код BG2BS000C004, в подножието на клифа, район на съществуващо и перспективно ползване на водите от крайбрежните морски води.

По резултатите от анализите от контролен мониторинг се констатира превишения на индивидуалните емисионни ограничения, определени в издаденото разрешително по показатели БПК₅, азот амониев, общ фосфор и екстрахируеми вещества. За констатираните превишения е наложена текуща имуществена санкция на експлоатиращото дружество.

Морски води

Акваторията на община Каварна попада в границите на 3 водни тела:

Водно тяло с код BG2BS000C002 - от н. Шабла до Камен бряг.

Върху водното тяло оказват въздействие 10 бр. зауствания на „Проучване и добив на нефт и газ” (ПДНГ). По БЕК (биологичен елемент за качество) фитопланктон ВТ BG2BS000C001 за 2012 г. е оценено в умерено състояние. По БЕК макроводорасли и висши растения за 2012 г. ВТ BG2BS000C002 е оценено в много добро състояние По БЕК макрозообентос това ВТ е оценено в лошо състояние. Чрез прилагане на принципа “one out, all out”, състоянието на водното тяло през 2012 г. се оценява като “лошо”.

Заложените мерки за това ВТ са:

- Доизграждане на 40 % канализация на гр. Шабла;
- Провеждане на мониторинг и оценка на състоянието на рибните популации, чрез аналитични модели и научни подходи;
- Определяне на квоти и определяне на общ допустим улов на ценните видове риба;
- Въвеждане на забрани за улов през размножителните периоди на рибите и други хидробионти;
- Провеждане на контрол върху браконьерството;
- Спазване на определените квоти за улов;
- Превантивни мерки срещу инвазия от неместни видове в морските води;
- Оценка на промените в екосистемите, на социалните и икономическите последици в следствие на инвазията в засегнатите водни тела;
- Контрол върху спазване условията от разрешителното на “ПДНГ” АД.

Водно тяло с код BG2BS000C003 - Камен бряг до н. Калиакра.

Върху ВТ влияние оказва въздействие само един точков източник – ПСОВ на КК “Русалка”. По БЕК фитопланктон ВТ BG2BS000C003 за 2012 г. е оценено в умерено състояние. По БЕК макроводорасли и висши растения това ВТ е оценено в добро състояние. По БЕК макрозообентос за 2012 г. ВТ BG2BS000C003 е оценено в умерено състояние. Чрез прилагане на принципа “one out, all out”, състоянието на водното тяло през 2012 г. се оценява като “умерено”.

Заложените мерки за това ВТ са:

- РРМ на ПСОВ КК "Русалка";
- Да се изясни статута и се узаконят по съответен ред рибарските лодкостоянки;
- Провеждане на мониторинг и оценка на състоянието на рибните популации, чрез аналитични модели и научни подходи;
- Определяне на квоти и определяне на общ допустим улов на ценните видове риба;
- Въвеждане на забрани за улов през размножителните периоди на рибите и други хидробионти;
- Провеждане на контрол върху браконьерството;
- Спазване на определените квоти за улов;
- Превантивни мерки срещу инвазия от неместни видове в морските води;
- Оценка на промените в екосистемите, на социалните и икономическите последствия в следствие на инвазията в засегнатите водни тела.

Водно тяло с код BG2BS000C004 - от н. Калиакра до кк “Албена”

Във водното тяло зауват два по-големи обекта: ПСОВ на гр. Каварна и ПСОВ на гр. Балчик. През гр. Балчик преминават и две дерета, които също се зауват в Черно море. По БЕК фитопланктон ВТ BG2BS000C004 за 2012 г. е оценено в умерено състояние. По БЕК макроводорасли и висши растения за 2012 г. ВТ BG2BS000C004 е оценено в много добро състояние. По БЕК макрозообентос за 2012 г. ВТ BG2BS000C004 е оценено в умерено състояние. Чрез прилагане на принципа “one out, all out”, състоянието на водното тяло през 2012 г. се оценява като “умерено”.

Заложените мерки за това ВТ са:

- Доизграждане на 60 % канализация на гр. Каварна и на 40 % канализация на гр. Балчик;
- Провеждане на мониторинг и оценка на състоянието на рибните популации, чрез аналитични модели и научни подходи;
- Определяне на квоти и определяне на общ допустим улов на ценните видове риба;
- Въвеждане на забрани за улов през размножителните периоди на рибите и други хидробионти;
- Провеждане на контрол върху браконьерството;
- Спазване на определените квоти за улов;
- Превантивни мерки срещу инвазия от неместни видове в морските води.
- Тенденциите в изменението на екологичното състояние за целия период 2010–2012 г. са следните:

Тенденция към подобряване на екологичното състояние се наблюдава за водните тела BG2BS000C003 и BG2BS000C004. Причината за подобряването на екологичното състояние на посочените водни тела е умереното екологично състояние на макрозообентоса. По-доброто екологично състояние е свързано и с добро или много добро състояние на макрофитобентоса. Това може да е свързано с известната отдалеченост на посочените водни тела от зоните със значителна антропогенна натовареност и натиск, отсъствието на големи реки със значителен принос в товарите със замърсители и свободния водообмен с откритата акватория.

5.3. СЪСТОЯНИЕ НА ЛИТОЛОЖКАТА ОСНОВА

Почвеното замърсяване на разглеждания район като функция от атмосферното и водно замърсяване е незначително и с ограничен териториален обхват. Локализирано е около производствената зона на гр.Каварна, но то е в рамките на допустимото.

Потенциален източник на замърсяване на почвата с органични вещества са торищата на животновъдните ферми. Торовият отпад от фермите неправилно е съхраняван на открити площадки върху обработваема земя. Върху обработваема земя са изградени лагуните на ликвидираните вече свинеферми в Каварна и с.Раковски

Друг потенциален източник с локално значение са складовете и площадките около тях за препарати за растителна защита и минерални торове. Съхранението им не винаги е отговаряло на санитарните изисквания.

Няма данни за нарушения на естествени геохимични и биохимични процеси в почвата, следствие на химизацията на селското стопанство.

Добрите филтрационни свойства на почвения слой и дълбокото залягане на нивото на подземните води, са благоприятни признаци за предпазване на почвата от засоляване.

Фактор за нарушение на почвената покривка е ерозионната дейност. Обезлесеността и откритостта на територията, силните северни и североизточни ветрове и равнинният релеф са благоприятна предпоставка за развитие на ветровата ерозия. Почти цялата територия на общината е подложена на дейността на ветровата ерозия. За предпазване на почвата от този негативен процес са изградени полезащитни горски пояси.

Склоновете на суходолията са с патенциял за развитие на силна водна ерозия, но в повечето случаи те са залесени с горска и храстова растителност.

Потенциален източник на замърсяване на почвата са депата за битови и промишлени отпадъци. Навсякъде се използва смесеното депониране със запръстяване и е невъзможно да се използват отпадъците. Качественият състав на отпадъците е различен. Най-голям дял имат хранителните и строителните отпадъци - по 30 %, хартия - 10-12 %, съдържанието на текстил, пластмаси и стъкло е по 3-5 %, метали - 5-10 %, гуми и други 0- по 1-2 %. Няма токсични отпадъци.

В повечето населени места и особено около тях безразборно се изхвърлят битови, строителни и други отпадъци, а районите на отредените сметища не са в добър вид. По този начин терените, заети с отпадъци, са много повече от отредените.

Щормовата крайбрежна ивица се замърсява както от туристическа дейност с битови отпадъци, така и с окислен нефт. Замърсяването с него е епизодично и се дължи на пренос от северното водно течение на замърсени водни маси, аварии или незаконно изпускане на трюмни води от преминаващи кораби.

На територията на общината няма разкрити големи находища на инертни материали. Съществуващите кариери са за трошен камък и имат локално значение. По данни от плановете за земеразделяне - 142 дка са нарушените терени от кариерна дейност - при с.Божурец -16 дка, с.Българево - 73 дка, с.Могилище - 52 дка и с.Селце -1 дка.

Широко разпространени форми на въздействие са свлачища, срутища, физическо изветряне и обрушавания. По-големи по размери са свлачищата между н.Калиакра и Балчик(разгледани в т.7)

Геозащита ООД-Варна има изготвен проект за брегоукрепване и борба със свлачищата. Има изградени съоръжения, буни, изкуствен плаж при гр.Каварна за предпазване на свлачищата от дейността на абразията. Ежегодно се водят наблюдения по предварително изготвена програма за дейността на свлачищата

Вкислени, засолени, ерозирали, както и замърсени с тежки метали почви в обхвата на РИОСВ –Варна, не са констатирани. От извършения мониторинг на почви е видно, че съдържанието на вредни вещества в почвата е под допустимия минимум.

През последните години се наблюдава тенденция за намаляване на замърсяването на земите и почвите и поради факта, че става поетапно закриване и рекултивация на нерегламентирани сметища.

5.4.БИОРАЗНООБРАЗИЕ И НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА (НЕМ)

Биоразнообразие

Флора. Според ботанико-географското райониране община Каварна принадлежи към Долнодунавската провинция на Евразийската степна и лесостепна област и към Имерийската провинция на Европейската широколистна горска област.

Горските комплекси са маломерни, разпокъсани между работните земи и суходолията. По стръмната крайбрежна ивица съществуват разпокъсани малки насаждения, предимно заклеавели, при крайно лоши условия на месторастеж.

По състав горите са широколистни с преобладаване на нискостеблените гори. Насажденията от естествен произход, поради неправилна и прекомерна сеч и паша на добитъка - нямат добър растеж. Такова е състоянието и на новосъздадените култури, особено тези по крайбрежието.

Важно предназначение на горите е полезащита, урегулиране и омекотяване на суровия степен климат. Полезащитните горски пояси заемат 1169,6 ха или 43,2 % от горския фонд. Създадени са изкуствено. Насажденията са от: планински ясен, гледичия, акация, сребролиста липа, махалебла орех, бадем, круша, тополя и др., а храстовите видове изкуствено внесени са представени от миризлива върба, таморикс, златен дъжд, люляк.

Естествени горски съобщества има запазени по суходолията и на отделни малки петна в т.нар.равнинни гори. Естествено растящите дървесни видове са представени от келяв габър, цер, мъждрян, полски ясен, летен дъб, благун, космат дъб. Незначително е разпространението на бряст, елша, върба, габър, обикновен бук, благун.

От храстовите видове се срещат: дрян, глог, смрадлика, драка, шипка, кучи дрян, бродовичест и ръбест чашкодрян, птиче грозде и др.

Тревната растителност е представена от типичната за дъбовите гори видове житни треви, острица, подбиче, мащерка, коприва, жълт кантарион, жълтоцъфтящ равнец, метличина и много други.

Интензивната намеса на човека е изменила изцяло облика на района. Обширни площи в миналото, заети с гори, са превърнати в селскостопанска земя. Горските съобщества са били изместени с тревна растителност в резултат на човешката дейност още от времето на желязната епоха и Римската империя.

За флористичното богатство на Южна Добруджа се посочват 1508 растителни вида от 496 рода и 144 семейства, които представляват почти половината от растителните видове на българската флора. Девет от тях са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични растения, 61 вида са с категория редки, 16 вида са застрашени от изчезване, а 4 вида се считат за изчезнали или не са потвърждавани от дълго време насам. Тревните съобщества са с едификатори от ксеромезофитен тип - в западната част и ксерофитен - в източната. Представени са главно от формациите *Chrysopogoneta grilli*. Представени са 5 типа пасищна растителност. Върху пясъчната ивица на крайбрежието е развита псамофитната растителност.

Срещат се съобщества с висока консервационна стойност, в които растат редките и застрашени растения като: *Artemisia maritima*.

Фауна. Видовете обитаващи територията на общината се характеризират с присъствието на специфични степни елементи, редки за нашата фауна. Интензификацията на селското стопанство, създаването на огромни монокултурни блокове са изтласкали основния контингент от фауната в междублоковите пространства, суходолията, горите, крайпътните храсталаци и скалистия бряг.

Дребните базайници в района са представени от 5 вида прилепи, 7 вида насекомоядни базайници, 21 вида гризачи и 1 вид заек. Добруджа е единственият район в България,

където са добре представени степните местообитания. Тук се среща един от най-редките видове гризачи в България - скачащата мишка - защитен вид.

Най-многочислени видове в района са обикновената полевка, горските и домашни мишки.

С ловно стопанско значение е заекът, чиито данни показват добра плътност. Сложно значение имат и видовете сляпо куче, лалугер и обикновена полевка.

Едрата бозайна фауна се характеризира с присъствието на специфични степни елементи, редки за нашата фауна. Най-многобройна група са хищниците - 11 вида.

Особено внимание заслужава видрата (вид в опасност на Европейския континент), дивата котка - също застрашена и най-вече пъстрият и степния пор (характерни степни елементи, обитаващи земите на най-интензивно антропогенно влияние). И двата вида са от европейските застрашени видове.

В района на горското стопанство дивечовата фауна е представена от благороден елен, елен лопатар, сърна, муфлон, диви свине, зайци, лалугери, лисици и др. обособени в ловно горско стопанство. От птиците се срещат: яребица, монголски фазан, балкански кеклик, пъдпъдък, гръвен и др.

Най-общо картината на херпетофауната в общината е следната: обработваемите, високите и равни места по платото са със силно обедняла фауна, представена предимно от степни елементи (зелена крастава жаба, кримски гущер, смок стрелец). Тези площи са почти пълна "херпетологична пустиня". По-ниските форми на релефа (суходолия, скалите покрай тях, микроязовирите) и запазените стари гори съхраняват, освен изброените често срещани видове със степен произход и последните находища на изчезващи видове, претърпели последствията на човешката намеса върху добруджанската природа.

Изграждането на морските комплекси по Черноморското крайбрежие оказва рязко неблагоприятно въздействие върху херпетофауната в 2-3-километровата крайбрежна ивица.

По Добруджанското крайбрежие преминава Западно-черноморския прелетен път (Via Pontica) и биотопите на тази територия се ползват от много видове като междинна станция за почивка или концентрация преди отлитане. Голяма част от видовете,

обитаващи или мигриращи през Добруджа са включени в Червената книга на страната. Почти всички от световно застрашените могат да бъдат наблюдавани тук.

Територията на община Каварна попада в слабо проучените географски райони в България в орнитофаунистичен аспект. В работата си Петров и Златанов (1955 г.) В проучвания през 1955 г съобщава общо за 203 вида птици, от които 96 гнездещи. През последните 35 години орнитофауната на региона се е обогатила с 19 нови вида - белоопашат мишелов, червенокръста лястовица, черноглава овесарка, исконско врабче. Не гнездят вече малката и голямата дропла. С развитието на селското стопанство се е увеличила числеността на посевната врана.

Национална екологична мрежа

Обектите на НЕМ в община Каварна заемат 80,17 км.кв. или 16,68% от територията и. Делът им е наполовина по-малък от средния дял за страната. Още по-нисък е делът им спрямо другите черноморски общини. Обектите от НЕМ включват защитени зони и защитени територии.

Всички площи на НЕМ се покриват от защитените зони по НАТУРА – 2000. 33 по Директивата за птиците – 62,76 км. кв или 13,10%, са малко повече от 33 по Директивата за хабитатите – 54,17 кв. км или 11,38%.

В общината попадат изцяло или отделни части от следните две ЗЗ за птиците – ЗЗ „Белите скали” и „Калиакра”. ЗЗ за хабитатите са „Комплекс Калиакра” и „Крайморска Добруджа”. Защитените зони частично са припокриват.

Защитените територии са едва 14,24 кв. км или 2,96%. Значително по-малко са от националния дял от 5,2% и много по-малко в сравнение с другите черноморски общини. На територията на община Каварна има един резерват – „Калиакра” и 2 защитени местности - „Яйлата” и „Степите”

Резерват „Калиакра“

Обявен е през 1941 г., а със заповед № 231/04.04.1980 г., площта е увеличена на 687.5 ха. Намира се в землището на селата Българево и Свети Никола. Освен с историята на тези земи, това място е известно и със съхранената дива природа. Тук са запазени най-обширните степни екосистеми, които в България се срещат единствено в приморския район на Добруджанското плато. Освен степни територии резерватът включва и впечатляващи крайбрежни скали. Калиакра е единственият български резерват, обхващащ морска акватория - ивица море с ширина 500 м и дължина 8 км.

Варовиковите морски скали са надупчени от гнездови ниши на редки и изчезващи видове птици и пещери с различни размери – убежище на тюлена-монах. Растителният свят наброява над 450 вида висши растения, от които 45 са редки и застрашени вида растения – теснолистния божур, сарматска белевалия, кавказки пелин, широколистната гърлица, седефчето, кримския чай, лесинговото коило и др.

Той се ползва като междинна станция за почивка или концентрация преди отлитане на птици (малък корморан, розов пеликан, черен щъркел, бял щъркел, розов скорец, осояд, черна коня, тръстиков блатор, полски блатор, късопръст ястреб, голям мишелов, малък креслив орел, малък орел), използващи западночерноморския прелетен път. Размножаващите се тук видове птици са качулат корморан, червен ангъч, малък (египетски) лешояд, бухал, черногърбо каменарче. Голяма част от видовете птици, обитаващи или мигриращи през резервата, са включени в Червената книга на страната. Почти всички от световно застрашените могат да бъдат наблюдавани тук.

Защитена местност „Яйлата“

Обявена е през 1987 г., а със Заповед № РД 822/23.08.2002 г. е прекатегоризирана, с площ 45.3 ха. Намира се в землището на село Свети Никола. Самата местност представлява обширна тераса, разположена между Добруджанското плато и морския бряг, с дължина около 1300 метра и ширина до 400 метра, обрасла с божури и разнообразна степна растителност. Местността се отличава със забележителен пейзаж в североизточната си част, която откъм морето е оградена с отвесен скалист бряг, осеян с крайбрежни подводни пещери. В района на склона е формирана смесена широколистна гора, която на места преминава във високостеблени храсти. Редица видове имат тук единствените си или едно от малкото си находища в Приморска Добруджа. Значителна част от територията е заета от тревни съобщества. В местата с по-дебела почвена покривка преобладават пиреят, луковичният ечемик, валезийската власатка, а на по-каменистите места доминират равнец и млечка. Забележителна е обширната по площ многочислена популация на червения божур. На територията на ЗМ Яйлата са установени над 290 вида висши растения, 15 от които са с природозащитен статус като теснолистния божур и борзеановия игловръх. В тъмните галерии на пещерите изобилства видовото разнообразие на прилепи. Срещат се над 150 вида прелетни и гнездящи птици. Скалите се обитават от аристотелевия корморан, бухала, синявицата, папуняка, каменарчетата. Пасищата се огласят от песните на чучулигите (дебелоклюна, късопръста, полска, качулата) и сивата овесарка, а там, където преобладават храстите, са характерни черноглавата овесарка, червеногърбата сврачка, малкият маслинов присмехулник и др. Районът на Яйлата има голямо значение за опазването на редките видове - степен пор, пъстър пор, нютонов хомяк.

Защитена местност „Степите”

ЗМ „Степите” – бивша буферна зона на Резерват „Калиакра” с обща площ 1090 дка, прекатегоризирана в защитена местност „Степите” със Заповед № РД-01-514/12.07.2007г.) Намира се в землището на селата Българево и Свети Никола.

5.5. ОТПАДЪЦИ

Събираните битови отпадъци в общината се депонират на общинското депо. Общата площ на съществуващото депо за неопасни отпадъци на територията на община Каварна е 10.00 дка, разположено на 3.5 км в югоизточна посока от града, на брега на морето. Общинско депо не отговаря на съвременните хигиенни изисквания. След изграждане на регионалното депо за отпадъци „Стожер”, община Каварна ще трябва да закрие сметището си.

Количеството на депонираните отпадъци за периода от 2009 г. до 2012 г. Постепенно намалява: през 2009 г. общото количество на депонираните отпадъци е 10 130 т; през 2010 г – 9624 т; през 2011 г – 9227 т и през 2012 г. – 6050 т.

Намаление се отчита и при битовите отпадъци – от 6030 т през 2009 г – до 4960 т. през 2013 г.

Община Каварна има сключен договор с "Екоколект" АД на 02.09.2013 г. Броят на разставените контейнери е както следва: в град Каварна - 64 броя жълти контейнери и 32 броя зелени контейнери, в с. Българево - 8 броя жълти контейнери и 4 броя зелени контейнери. Контейнерите се обслужват от фирма "Пъттранс" ООД. Честотата на извозване на жълтите контейнери е 2 пъти месечно, а на зелените веднъж на три месеца. Всички населени места от общината са обхванати в организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

Генерираните строителни отпадъци на контролираната от РИОСВ – Варна територия се обезвреждат по съвместимост с битовите, на депа за неопасни отпадъци. Отчетените строителни отпадъци през 2009 г са 4100 т и намаляват до около 1000 т през 2012 г.

Няма данни за количеството на генерираните промишлени отпадъци. Формираните в резултат от производствена дейност опасни и неопасни отпадъци предварително се съхраняват на отредени площадки на територията на производствените предприятия и съгласно писмени договори се предават на лица, които имат право да извършват последващи дейности по третиране на отпадъци. За извършване на дейности по третиране на отпадъци, РИОСВ – Варна, издава разрешителни и регистрационни

документи и контролира изпълнението на посочените в тях условия. За тези, които не подлежат на последващо третиране, са изградени площадки, за които има издадени санитарни разрешителни от РЗИ.

За извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци РИОСВ – Варна издава разрешителни и регистрационни документи и контролира посочените в тях условия.

Община Каварна има Програма по управление на дейностите по отпадъците, актуализирана съобразно действащия Закон по управление на отпадъците.

Като резултат от изпълнението на общинската програма по управление на отпадъците и извършения текущ и последващ контрол, се наблюдава тенденция към завишаване отговорностите на лицата, извършващи дейности с отпадъци, стремеж към подобряване на ефективността на използване на отпадъците за рециклиране и/или извличане на вторични суровини, с цел предотвратяване замърсяването на компонентите на околната среда.

5.6.НАТОВАРВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА С ШУМ, ВИБРАЦИИ, ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ И РАДИАЦИЯ

Най-голям дял за оформянето на акустичното състояние на община Каварна има автомобилният транспорт. Той създава здравен риск, особено в пунктовете със значително натоварване и висок интензитет на движение на моторните превозни средства. По градация след транспортния шум е битовият, а на най-ниско ниво - шумът от строителни дейности.

През територията на общината не минават автомагистрала от републиканската пътна мрежа, нито пък жп линии и летища на гражданска и транспортна авиация.

Селскостопанският характер на общината, липсата на силно развити производствени комплекси и наличието на пътна мрежа от III клас и частично I клас от републиканската пътна мрежа, както и на преобладаващата част от общинските пътища са основание за извода, че акустичната среда на територията на общината и по-точно на населените места е в границите на допустимите норми. Известно завишение на шумовите нива по първокласния път от Добрич и Варна за Каварна може да се констатира през курортния сезон, когато се увеличава транспортния поток от автотуристи. Пътят минава през гр.Каварна и жилищните сгради, намиращи се от двете му страни попадат в зона на акустичен дискомфорт. Тази констатация се отнася и за крайбрежните населени места, обект на туризъм - Топола, Божурец, Българево

През летния курортен и туристически сезон се увеличава значително транзитният автомобилен трафик по път I-9 (Е-87), което води до създаване на акустичен дискомфорт на териториите и жилищните квартали, прилежащи на пътя. Шумовите нива от автомобилния транспорт достигат 70 дБА при норматив 45 дБА. Очакваното увеличаване на транзитния поток за вътрешността на страната и Турция от Русия и Украйна, ще доведе до увеличение на шумовите нива.

През летния сезон се увеличава и автомобилният трафик на територията на общината от почиващи и туристи по крайбрежната част и курортните комплекси.

Около въздушните електропроводи от 20 кУ и 110 кУ, пресичащи територията на общината, се създава електромагнитен фон, който се регламентира като охранна зона в Наредба н 7 за минимални санитарни охрани зони на М.З.

Вибрации и други лъчения на територията не се констатираат.

5.7. РИСК ОТ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ

Община Каварна е подложена на висок риск по отношение най-вече на следните природни явления и процеси - наводнения, земетресения, свлачишна дейност, снегонавявания и обледенявания.

Наводнения. По степен на поройност от петстепенната скала, реките в община Каварна попадат в първа степен - най-слабо поройни с 2 – 3 случая/годишно.

Отчитането на значимите минали наводнения отбелязва следните инциденти:

- С. Белгун на р. Дуранкулашко дере 3 – речно наводнение 1991 г.
- С. Вранино на р. Дуранкулашко дере 3 – речно наводнение 2002 г.
- С. Челопечене на р. Дуранкулашко дере 3 – речно наводнение 2002 г.
- С. Иречек на р. Дуранкулашко дере 3 – речно наводнение 2002 г.
- С. Белгун на р. Дуранкулашко дере 3 – речно наводнение 2002 г.
- С. Раковски на р. Шабленска река – речно наводнение 2005 г.
- С. Хаджи Димитър на р. Шабленска река – речно наводнение 2005 г.
- С. Свети Никола на р. Свети Николско дере – речно наводнение 2005 г.
- Гр. Каварна на р. Каварненско дере – речно наводнение 2005 г.

Също така прави впечатление повтаряемостта на значителните наводненията по дадена река. По Дуранкулашко дере 3 в пределите на общината за периода 1991 г. - 2002 г. са станали 5 броя.

Също по сведения на ДА „Гражданска защита“ за тежките наводнения в страната за р. Каварна дере – в гр. Каварна, са били регистрирани, за периода 1990 г. – 1999 г. шест наводнения, като общите щети за посочения период са 6 652 620 лв. Тези факти са предпоставка за особено внимание на тази река и водосбора ѝ.

Потенциални наводнения със значим потенциален риск според предварителната оценка, могат да засегнат следните територии:

- с. Видно - 106,012 д-ка
- с. Нейково - 186,981 д-ка
- с. Иречек - 105,995 д-ка
- с. Раковски - 105,995 д-ка
- с. Хаджи Димитър - 138,524 д-ка
- с. Поручик Чунчево - 132,060 д-ка

Земетресения. Територията на община Каварна попада в Шабленската сеизмична зона, в която е възможно възникването на земетресение с интензивност VII-IX-та степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник. На север от общината се намира Вранчанския сеизмичен район, а на запад Горнооряховската сеизмична зона, които оказват влияния върху сеизмичната обстановка в района.

Земетресенията, проявени в Шабленската сеизмична зона, са от вертикален тип – засягат малка площ, но нанасят тежки разрушения. Тук през I век пр.н.е. е станало най-старото документирано земетресение по българските земи, което е погребало в Черно море античния град Бизоне.

От картата на очакваните въздействия, която се явява нормативна по отношение на противоземетръсното строителство е видно, че по-голямата част от територията на общината е с най-висока степен на очакваните въздействия – IX. В района с интензивност от IX степен попада 83 % от територията на общината и 93 % от живущото население. В зоната с интензивност VIII степен попадат селата Белгун, Било и Септемврийци.

Очаква се разрушаване на около 29 % от сградния фонд, до 30-60% нарушаване на комунално-енергийната и съобщителна система на общината. Възможни са взривове, пожари и разрушения на около 25-30% от промишлените обекти.

Изводът е, че рискът от възникване на разрушително земетресение на територията на общината е много висок. Най-тежка обстановка ще се създаде в гъсто застроената

градска част и в местата със старо и несъобразено с антисейзмичните изисквания строителство.

Свлачища. На територията на общината са регистрирани 16 свлачища, от които 3 е в активен стадий на развитие, 5 са потенциални и 8- стабилизирани.

Природните условия – геоложки и тектонски строеж, хидрогеоложки условия, морска абразия и земетресенията, са в основата за развитието на свлачищните процеси. Влияние оказват и антропогенните процеси.

Свлачищата засягат неогенските и кватернерни седиментни серии и са разпространени по Черноморското крайбрежие от с.Камен бряг /местността “Яйлата”/, в централната част на ваканционно селище “Русалка” /класическото блоково свлачище при “Таук лиман”/ до границата на общината с община Балчик. От гр.Каварна до гр. Балчик свлачищата образуват почти непрекъсната ивица с ширина от 150-200 м. до 2-3 км. Районът, заключен между клифа и главния свлачищен отстъп, чиято височина е от 10 до 40-50 м, има типично свлачищен релеф, представен от линейно удължени, издигнати и понижени, успоредни на морския бряг форми. В по-голямата си част това са древно свлечени масиви, които при сега съществуващите условия са стабилизирани.

За предпазване на свлачищата от дейността на абразията са изградени съоръжения, буни, изкуствен плаж край град Каварна.

Ежегодно се водят наблюдения по предварително изготвена програма за дейността на свлачищата. В общината се наблюдават “Геозащита” ЕООД следните обекти: Фотограметричен участък Камен бряг, Брегоукрепителен участък Каварна, Свлачищен район село Божурец, Свлачищен район село Топола,Свлачищен район “Иканталяка”, Свлачищен район СБА.

Снегонавявания и обледявания.Най-често снегонавявания се образуват по пътни артерии в общината както следва:

А.От републиканската пътна мрежа:

- на път I-9: в посоката Каварна - Шабла в участъка между селата Хаджи Димитър и Поручик Чунчево; в посоката Каварна – Балчик около разклона за село Топола и боровата горичка;
- на път III-901: в участъка между селата Свети Никола и Камен бряг;
- на път III-2963: в участъка след село Вранино и в участъка Белгун-Челопечене;
- на път III-2961: в участъка Септемврийци-Нейково и Белгун-Конаре

Б.От общинската пътна мрежа:

- на път DOB1151: между село Българево и нос "Калиакра" в участъка на боровата горичка;
- на път DOB3145: разклона за село Раковски непосредствено до отклонението от I-9;
- на път DOB1150: разклона за ВС "Русалка";
- на път DOB2141: между селата Вранино и Иречек;
- на път DOB2142: на разклона за Македонка.

Населените места в общината могат да останат изолирани от общинския център и с нарушено електрозахранване и водоснабдяване, вследствие на скъсани електропроводи. Възникват условия за изгубване и измръзване на хора поради намалената видимост. Снежните бури и снегонавявания остават общината с нарушено електроснабдяване и водоснабдяване, снабдяване с храна, фураж и с прекъснати транспортни и свързочни връзки.

5.8. ЛАНДШАФТНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Черноморският ландшафт е ясно обособен по всички районираня за територията на България, свързани с ландшафтните компоненти. Неговите белези и качества носят в различна степен изяви характеристики, различни от тези на други ландшафтни райони в страната. Редица елементи от природообусловените фактори на средата по Черноморското крайбрежие са взаимно обвързани с ландшафтна система, която не позволява разделянето им.

Община Каварна е на територията на Добруджански геоморфоложки район - Калиакренски геоморфоложки подрайон с преобладаващ равнинен релеф. Бреговата ивица е с разнообразни изменения във вертикална посока с морски тераси и предимно висок стръмен бряг, който при н.Калиакра достига до 60 м, а при Каварна до 130 м. Брегът е сравнително слабо разчленен. Клифът е достъпен за щормовите вълни, а плажовете са от валутни блокове и чакъли. Каварненският дол единствено разкъсва клифовия бряг и се явява най-голямата флувиална форма на релефа в района. Към Балчик клифът се представя от челните откоси на срязани от абразия свлачища.

Растителността е обоснована от райониране с формиране на Черноморски низинно-равнинни горски ландшафти и по-точно Добруджански крайбрежни горски ландшафти и ландшафти на полезащитните горски пояси за обработваемата земеделска земя.

На територията на община Каварна със статут на защитени природни обекти, съгласно Заповед № 988 от 4.XI.1993 г. са:

- Резерват с международно значение "Калиакра" (287 ха) - природен обект и историческа забележителност - крепостен ансамбъл;

- Историческо място "Яйлата" (31,5 ха) - останки от древно селище и крепост и интересни скалисти образувания.

Със закрила се ползват и "Таук лиман" (Птичия залив) - 58 ха хорски фонд на живописен залив с терасовидна конфигурация и блато, обитавано от много птици и "Чиракман" - 21,4 ха - характерен нос с исторически места. Живописният Каварненски бряг е свързан и с много исторически събития. Описани са морски битки. Морето е погълнало много кораби. Разказват се пиратски истории. В морските пещери се криели несметни богатства. Не всичко доказуемо, но свързано с много легенди се обосновава от голямото количество находки от различни исторически периоди, които лежат на морското дъно и около морските пещери.

Необходимостта от формирането на културен селскостопански ландшафт в Добруджа, респ. територията и на община Каварна, не е нов проблем.

Като се отчитат ясно социалните и икономическите фактори в селското стопанство за формирането на културния селскостопански ландшафт, биха имали значение някои естетически принципи, които могат да се възприемат от всеки стопанин чрез подходящо указание. От тях могат да се посочат изискванията за:

- отчитане на визуалното равновесие на елементите в селскостопанския ландшафт, дори да е само по видове култури;

- стремеж към естествени граници на обработваемите площи - до горски насаждения, дерета, пътища или успоредни или перпендикулярни прави към главни пътища;

- търсене на подходящи условия за механизизирана обработка на земята, съобразно естетически усет за линии от браздите, ред в посева, движението на косачките, на комбайните и пр.;

- групиране и редуване на видовете култури с отчитане на сезонното им колоритно въздействие и пр.

Тези изисквания не могат да се поставят отведнъж и да се постигнат бързи резултати. Те трябва да станат цел за устройство на териториите със селскостопански

култури във всички институции, имащи отношение към развитието на земеделието и териториалното устройство.

Трайните насаждения - предимно лозя около Каварна имат малък дял в селскостопанската територия, но внасят значително разнообразие с линейната си ландшафтна фактура.

Животновъдството - говедарство, овцевъдство, а в последните години и свиневъдство е с трайно присъствие в ландшафта. Някои ферми-комплекси са изоставени, други се създават при нови условия, но при всеки случай последиците за устройството на ландшафта и облика на селата от тяхното присъствие ще са значими.

Горският фонд е с площ от 26,675 дка. Обхваща категориите на Стопански гори и специални гори - защитени природни обекти и буферни зони, лесопаркове, зелени зони и защитени гори.

За крайбрежната ивица горските насаждения са малко. С ландшафтна изразителност е дървестната растителност на Таук лиман и по долините около Каварна.

Обликът на дървесната горска растителност за ландшафта на община Каварна се определя от полезащитните пояси, повечето от които са в добро състояние.

За общинската територия основен вид е дъбът, като се използват още ацери, ясени, акация, черен бор, миризлива върба, гледичия, липи, леска, орех, смрадлика, черница и др.

Община Каварна се нуждае от повече дървесна растителност. С тенденции за запазване живописният облик на брега, е необходимо създаването на горски насаждения с по-характерни и интересни подходящи дървесни видове, които да се групират като озеленени площи около селищата и оформят крайбрежните пътища, според възможностите на сервитутите.

Принципно в общината е необходимо да се използват за залесяване:

- изоставени обработваеми земи, без тенденция за връщане към селскостопанска обработка;
- използване на ерозирани по различни причини и вече изоставени земи;

- използване на слабо продуктивни и негодни за обработване земи и пр. В терени от подобно естество биха могли да се увеличават и пасищата. Насочването ни към търсене на възможности за увеличаване на

количеството горски площи не изключва целите за пестене на обработваемата земя в община с основни аграрни функции. При все това, с такива позиции в равнинната част около сухи речни дерета между селата Поручик Чунчево, Хаджи Димитър, Раковски, Видно, Иречек, Челопечене и Вранино, където има горска растителност - дъб и ясен, биха могли да се увеличат и взаимно обвържат горските насаждения, които ще имат и принос за озеленяването на селищата, ако се формира междуселищен лесопарк с възможности за активно използване.

Транспортната мрежа има значимо участие в устройството на ландшафта за равнинните терени. В община Каварна тя е развита добре с добро теренно включване и изграждане. Проведени са дълги прави участъци с незначителни вертикални промени, които хармонират на околния ландшафт и ритъм от полезащитни пояси. Сервитутите са различно широки и в значителната си част са с проведено озеленяване.

Пристанището на Каварна е фрагмент в антропогенния морски ландшафт, но периодичната му дейност свързана с морския транспорт принизява същинските му качества. Повече естетическо въздействие и участие в ландшафта има рибарското пристанище.

Крайбрежието на пристанището и плажа е с укрепителни технически съоръжения.

Увредените терени от добив на полезни изкопаеми и инертни материали са незначителни. Около с.Божурец в две кариери е преустановена работата и предстои техническа рекултивация по изготвени проекти. Около с.Крупен бивши кариери се използват за сметище, но има експлоатация на нова кариера за чакъл. Кариера за плочи нарушава ландшафта около с.Българево.

Направената характеристика за природните дадености и антропогенните фактори, както и други проучвания на територията на община Каварна с позиции за ландшафтното устройство позволява да се направят следните обобщения в обвързаност с "класификацията на ландшафтите за нуждите на териториалното устройство" (по К.Каракашев):

От територията на страната община Каварна е в "клас" антропогенни ландшафти, в групата общини с "тип"-ландшафт с неблагоприятни антропогенни изменения и без увреждане на природната среда с условно екологическо равновесие. Освен преобладаващия "подтип" - селскостопански ландшафт с "видове" (фрагменти) от ландшафта на земеделските култури в ландшафтната класификация, могат да се очертаят и ландшафти на защитени природни обекти с фрагменти и на селищни ландшафти с балансиран и изявени компоненти и подразделения.

Ландшафтните проблеми за ОУП на община Каварна видимо изразяват необходимост за утвърждаване на културен ландшафт с обосновани взаимодействия при формирането на околната среда. Променящите се икономически и социални условия насочват изискванията за устройство на ландшафта към проблеми, свързани с:

- опазване на природните дадености, обусловени от различни компоненти на средата;
- насочване към ограничаване или премахване на антропогенни дейности, които пречат за развитието на процесите за формиране на културен ландшафт;
- търсене на реализационни възможности за хармонично ландшафтно единство в околната среда.

В обобщен вид изискванията за територията на община Каварна са насочени към формиране на културен селскостопански ландшафт при новите условия за Добруджанската равнина и поддържане на културен преобладаващо природен ландшафт с туристически образувания по крайбрежната ивица.

В направената категоризация за страната за възможни условия за формиране и развитие на зелена система на общинска територия, община Каварна е в групата на "ограничени условия". Град Каварна е единственото селище в общината, което има система от озеленени площи. Системата е с дисперсен характер, обединена от паркоустроена пешеходна зона.

В селата на общината са налични единични обществени озеленени обекти. За зелена система дума не може да става, независимо, че в някои села е налично улично озеленяване.

6. ДЕМОГРАФИЯ

6.1. ЧИСЛЕННОСТ И ДИНАМИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

По данни от последното преброяване на населението и на жилищния фонд в Република България, извършено през 2011 г., в Община Каварна живеят 14 942 д. Само за изминалия десетгодишен период между двете преброявания на населението (2001 и 2011 г.), броят му е намалял от 16 688 на 14 942 или с 1746 души (10,5%). Данните от текущата демографска статистика показват, че броят на населението на общината към 31.12.2013 г. възлиза на 14 942 души. Продължава тенденцията във всички населени места от общината броят на населението да намалява. Процесът на обезлюдяване, характерен за цялата страна, засяга Община Каварна почти със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от общините в страната. Населението на общинския център намалява с по-малки темпове, което се обяснява с неговите административни функции и икономически потенциал.

Този показател е с динамичен характер и се определя основно от параметрите на естественото и механичното движение на населението в рамките на определен период.

Представа за териториалното проявление на динамиката в броя на населението на Община Каварна за периода 1985-2021 г. по населени места дават данните от следващата таблица

Динамика на населението на община Каварна 1985 – 2021 г.

	1985	1992	2001	2011	2021	ръст 2021/1985
Община Каварна	19109	18044	16688	15358	13532	-29,2
<i>Град Каварна</i>	<i>12030</i>	<i>12139</i>	<i>11520</i>	<i>11549</i>	<i>10426</i>	<i>-13,3</i>
<i>Села</i>	<i>7079</i>	<i>5905</i>	<i>5168</i>	<i>3807</i>	<i>3129</i>	<i>-55,8</i>
с.Белгун	668	540	469	345	314	-61,3
с.Било	135	117	64	31	9	-93,3
с.Божурец	131	85	154	101	83	-36,6
с.Българево	1888	1784	1636	1321	1043	-44,8
с.Видно	452	358	273	157	87	-80,8
с.Вранино	395	329	312	240	214	-45,8
с.Иречек	49	42	36	6	3	-93,9
с.Камен бряг	142	129	87	56	57	-59,9
с.Крупен	67	49	45	42	28	-58,2
с.Могилище	159	130	97	98	61	-61,6
с.Нейково	213	178	113	71	40	-81,2

Община Каварна

с.Поручик Чунчево	107	81	64	40	23	-78,5
с.Раковски	698	408	354	224	193	-72,3
с.Свети Никола	285	296	257	208	189	-33,7
с.Селце	180	150	143	105	104	-42,2
с.Септемврийци	543	507	545	439	401	-26,2
с.Топола	256	191	162	138	146	-43,0
с.Травник	222	111	63	8	7	-96,8
с.Хаджи Димитър	268	231	160	96	67	-75,0
с.Челопечене	221	189	134	81	60	-72,9
Област Добрич	257783	232780	215217	189677	167314	-35,1

Тенденцията на обезлюдяване на населените места в общината е с траен и продължителен характер.

Броят на населението по населени места е разпределено твърде неравномерно. От цялото население на общината към 2021 г., в общинския център е съсредоточено 77,0% от него. Намаленият брой на населението на общината, при непроменената площ на територията ѝ, дава отражение и върху гъстотата на населението. Този показател е един обективен критерий за степента на населеността на територията.

При средна гъстота на населението през 2001 г. от 34,7 д./км², през 2011 г. тя намалява на 32 д./км², а през 2021 г. е 21,7 д./км². Обективно, община Каварна се очертава като една от общините с ниска гъстота на населението (за България тя е 61,6 д./км²).

Териториалното разпределение на населението е твърде неравномерно по населени места.

Групи населени места	2021 г.	
	брой	[%]
До 50 д.	6	28,6
От 50 до 100 д.	6	28,6
От 101 до 200 д.	4	19,0
От 201 до 500 д.	3	14,3
Над 1001 д.	2	9,5
ОБЩО	21	100.0

6.2. ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Отражение върху броя на населението оказва неговото естествено и механично движение. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство

оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за оразмеряване на обекти на образователната инфраструктура – детски заведения, училища и др.

Естественят прираст на населението е резултативна величина от раждаемостта и смъртността на населението. Състоянието на раждаемостта е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици.

Броят на родените през наблюдаваните години (2011 г. и 2021 г.) се движи от 96 до 147 деца, като преобладаващия брой са в общинския център.

По-сериозен проблем, свързан с естественото движение на населението в община Каварна е високата смъртност, което е и основната причина за високия отрицателен естествен прираст на населението. Смъртността превишава почти двукратно раждаемостта като абсолютен брой.

Ниската раждаемост и високата смъртност на населението на община Каварна са причина и за отрицателния естествен прираст на населението. Данните показват, че само по пътя на естественото движение на населението броят на населението в общината намалява.

Табл. 1. Демографски показатели, характеризиращи динамиката на населението в община Каварна

Показатели	Мерна единица	2011	2021
Сключени бракове	Брой	31	63
Бракоразводи	Брой	15	20
Живородени	Брой	147	96
мъже	Брой	69	49
жени	Брой	78	47
Умрели	Брой	235	335
мъже	Брой	116	176
жени	Брой	119	159
Умрели деца под 1 година	Брой	16	0
момчета	Брой	9	0
момичета	Брой	7	-
Естествен прираст	Брой	-88	-239
мъже	Брой	-47	-127
жени	Брой	-41	-112

Източник: *НСИ*

Върху броя на населението, освен естественят, важна роля играе и механичният прираст. Той се формира от броя на заселените и изселените лица. След интензивната

миграция на населението, свързана и с емиграция на част от него, през последните няколко години тези процеси не са с висока интензивност.

Данните за механичното движение на населението в Община Каварна показват, че общината привлича по-малко население, от това, което я напуска.

Показатели	Мерна единица	2011	2021
Заселени	Брой	163	278
Изселени	Брой	237	280
Механичен прираст	Брой	-74	-2

Източник: НСИ

6.3. СТРУКТУРИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Различните структури на населението (полова, образователна и етническа) са представени чрез данни от резултатите от преброяването през 2011 г., и 2021 г.

Възрастова структура

Стандартните възрастови групи (*под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст*) имат отношение към броя на активното население, в т.ч. към броя на заетите лица и др., т.е. към трудовия потенциал на общината. Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието, на някои дейности от детското здравеопазване и др.

Община Каварна

Показателите на този демографски компонент, очертават една много регресивна възрастова структура. Намаляването на населението в младите възрастови групи, фертилният контингент и увеличаването на относителния дял на населението във високите възрасти задълбочава процесите на демографско остаряване на населението, което от своя страна свива възможностите за неговото възпроизводство. Това изостря и проблемите за осигуряване на необходимите контингенти от деца в предучилищна и в училищна възраст, което е проблем и за нормалното функциониране на детските заведения и на общообразователните училища, в условията на делегирани бюджети.

В част от съставните населени места на общината липсва контингент в първата възрастова група, а от части и в групата на население в трудоспособна възраст.

Образователната структура на населението в общината е представена в следващата таблица. Общият извод от нея е , че образователното равнище на населението на общината не може да се отчете като задоволително.⁴

Населени места	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
КАВАРНА	14343	1707	5315	3779	2212	883	411	36
ГР.КАВАРНА	10742	1531	4326	2456	1494	682	223	30
С.БЕЛГУН	318	10	63	112	84	30	19	-
С.БИЛО	31	..	4	18	5	-
С.БОЖУРЕЦ	93	4	34	36	11	5	3	-
С.БЪЛГАРЕВО	1273	110	522	427	158	46
С.ВИДНО	156	3	33	74	33	13	-	-
С.ВРАНИНО	217	6	32	67	86	17	6	3
С.ИРЕЧЕК	6	-	3	-	-	-
С.КАМЕН БРЯГ	55	..	14	36	3	-	..	-
С.КРУПЕН	38	3	11	11	9	-
С.МОГИЛИЩЕ	89	12	31	21	19	-
С.НЕЙКОВО	68	5	20	31	5	-
С.ПОРУЧИК ЧУНЧЕВО	40	..	9	16	13	-	..	-
С.РАКОВСКИ	213	3	45	98	50	12	5	-
С.СВЕТИ НИКОЛА	206	3	31	42	17	4	109	-
С.СЕЛЦЕ	102	..	19	34	40	5	..	-
С.СЕПТЕМВРИЙ ЦИ	381	..	43	146	129	43	17	..
С.ТОПОЛА	129	3	37	62	17	8
С.ТРАВНИК	8	-	-	5	-
С.ХАДЖИ ДИМИТЪР	96	4	25	48	17	-
С.ЧЕЛОПЕЧЕНЕ	82	4	14	38	18	5	3	-

⁴ По данни от Преброяване 2011. Данни от Преброяване 2021 липсват

6.4. ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

Икономически активното население по същество определя параметрите на работната сила. В тази категория от населението попадат лицата във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст. По данни на НСИ (текуща статистика) броят на лицата в тази възрастова група към 2021 година е 8001 души или 59% от общото население на общината, а икономическо активното население е 5717 души. В тази характеристика, важен показател е нивото на безработица. Последните актуални данни на Агенцията по заетост/ 2020 г./ показват, че нивото в общината е 6,93% на ниво близко до средното за областта..

ЕКАТТЕ	Области Общини	Регистрани безработни лица - бр.			Равнище на безработица - %
		общо	от тях:		
			на възраст до 29 години вкл.	с регистрация повече от една година	
	2020				
DOV	Добрич	5418	553	346	6,71
DOV03	Балчик	627	77	10	7,72
DOV12	Генерал Тошево	599	80	53	11,08
DOV28	Добрич	2352	210	8	5,25
DOV15	Добрич-селска	412	28	1	6,17
DOV17	Каварна	396	29	13	6,93
DOV20	Крушари	197	41	4	15,45
DOV27	Тервел	684	78	250	11,74
DOV29	Шабла	151	10	7	7,43
	2019				
DOV	Добрич	4947	513	356	6,19
DOV03	Балчик	452	51	3	5,56
DOV12	Генерал Тошево	639	65	31	11,82
DOV28	Добрич	1819	184	2	4,06
DOV15	Добрич-селска	342	29	0	5,12
DOV17	Каварна	466	51	2	8,15
DOV20	Крушари	197	38	6	15,45
DOV27	Тервел	819	78	299	14,06
DOV29	Шабла	213	17	13	10,48

Заетост

Броят на заетите лица е един от индикаторите за състоянието на икономиката. По данни на НСИ в община Каварна през 2020 г. в отчетените нефинансови предприятия са заети общо 3045 д. С най-висок дял са заетите в отчетените нефинансови предприятия в услугите 1764 души или 57.9%. На второ и трето място по дял на заетите с минимална разлика са заетите в останалите две икономически дейности – селското, горското и рибното стопанство (21.4%) и индустрията (20.7%) .

Анализът на демографските характеристики на община Каварна показва, че за периода, за който се разработва ОУПО, най-сериозен проблем ще бъде демографският, който ще окаже влияние върху цялостното развитие на общината.

6.5 . ДЕМОГРАФСКА ПРОГНОЗА

В съответствие с изискванията на нормативната уредба по ТСУ (Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените планове на МРРБ, обн. ДВ бр. 57/2001 г., посл. изм. ДВ бр. 22/2014 г.), се предлага тривариантна времева (за периода 2020-2035 г.). Плановото задание за изготвяне на ОУПО не е препоръчало подход, времеви хоризонт и пространствена (по населени места) прогноза за общия брой на населението.

Освен по показателя “общ брой на населението”, авторският колектив е съставил и прогноза за общите и за специфични възрастови и други структури, имащи отношение към развитието на отделни функционални системи на Общия устройствен план на общината.

При разработването на отделните варианти на демографската прогноза се отчитат както досегашните тенденции в демографското ретроспективно развитие, така и очакваното въздействие на различни по своя характер фактори. В този смисъл са и различията в числовите величини на отделните варианти на демографската прогноза за община Каварна. Разработените варианти на демографската прогноза са:

- **песимистичен**, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;
- **тенденциален**, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Каварна;
- **оптимистичен**, основаващ се на вероятностното доминиращо влияние на фактори, които ще оказват относително благоприятно въздействие върху демографските процеси

(основно на естествено възпроизводство на населението) и на икономиката – по-нататъшно развитие на икономическите, туристическите (преимуществено балнеоложките) функции на общината, развитие на модерен аграрен сектор, развитие на съвременна техническа и социална инфраструктура и др.

При прогнозите за демографското развитие на община Каварна се използват класическите демографски методи за прогнозиране. В основата им се залагат повъзрастовите вероятности за доживяване, очакваните коефициенти на раждаемост, смъртност, плодовитост, емиграция и имиграция и пр. Тези чисто демографски методи на прогнозиране се съпоставят с очакваните въздействия и фактори с подчертан социално-икономически характер.

Важна особеност на демографската прогноза за Община Каварна (и по трите варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачността, броя на живородени момичета и др.. Причината за това е, че в прогнозния период (до 2020 - 2035 г.) няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени. С очакваното нарастване на коефициента на раждаемост (по оптимистичния вариант) се залага и хипотезата да настъпят не много големи промени и в броя на жените във фертилна възраст след 2020 г. Очакванията са коефициентът на интегрална фертилност да се стабилизира между 1,85-1,95.

Друга важна особеност на демографската прогноза за община Каварна за срока на действие на ОУПО е, че и по трите варианта, като важни ориентири, се отчитат тенденциите, заложи в демографската прогноза на страната и на областта, разработена от НСИ. Тези тенденции са негативни и показват, че броят на населението дори и при оптимистичните варианти ще намалява.

Прилаганият метод за разработване на демографската прогноза на община Каварна, и особено по тенденциалния вариант, се базира на предвижданията за очакваното бъдещо развитие на естествения и на механичния прираст на населението. Те са с хипотезен характер и отчитат сегашната динамика на отрицателен, макар и не така значим, естествен и механичен прираст и очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а така също и предвижданията за фертилността на жените, заселванията и изселванията. Тези демографски процеси се отчитат и при останалите два варианта на прогнозата (песимистичен и оптимистичен), но очертаните тенденции се коригират

към “туширане” на отрицателните стойности на естествения и на механичния прираст. Това в крайна сметка, обосновава и по-ниските темпове на обезлюдяване на територията, а при оптимистичния вариант на прогнозата – по-слабо намаляване на сегашния брой на населението.

Параметри на демографската прогноза за броя на населението по възприетите варианти

По отделните варианти на демографската прогнозата, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие средно за общината се възприемат следните стойности на:

- Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството
 - Песимистичен вариант – 1,1 - 1,23;
 - Тенденциален вариант - 1,2 - 1,3;
 - Оптимистичен вариант – 1,4 - 1,5;
- Обща раждаемост
 - Песимистичен вариант – 5,0 – 5,3‰
 - Тенденциален вариант – 6,0 – 6,5‰ ;
 - Оптимистичен вариант – 6,6- 7,0‰
- Задържане на общата смъртност на населението – и по трите варианта в диапазона - 13,2 – 13,3‰
- Запазване и леко увеличаване на средната продължителност на живота – и по трите варианта около 75 -76 години.

По отношение на механичния прираст се приема хипотезата, че благодарение на съхранения си природен потенциал, благоприятната екологична обстановка в общината, на развитието на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, общината ще се утвърждава като привлекателно място за живеене. Това ще води до ограничаване на изселванията и до нарастване на заселванията. В този смисъл, в демографската прогноза не се отдава голямо значение на влиянието на механичния прираст.

Прогноза за броя на населението на община Каварна за периода 2015-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой)		
	<i>I вариант (при хипотеза за конвергентност) РЕЛИСТИЧЕН</i>	<i>II вариант (при хипотеза за относително ускоряване) ОПТИМИСТИЧЕН</i>	<i>III вариант (при хипотеза за относително забавяне) ПЕСИМИСТИЧЕН</i>
2021г. състояние	13532	13532	13532
2025 г. - прогноза	13000	13400	12500
2030 г. - прогноза	12700	13100	11600
2035 г. - прогноза	12000	13000	11000

Оптимистичният вариант на демографската прогноза може да се определи като относително най-благоприятен в сравнение с останалите два. Макар че и при него е заложена хипотезата за намаляване на броя на населението, темповете на този спад са по-благоприятни в сравнение с песимистичния и тенденциалния вариант. Числовите стойности на разчетите за броя на населението по оптимистичния вариант на прогнозата за община Каварна, се основават на очакванията за влиянието на някои благоприятни демографски и икономически фактори. Заложена е и хипотезата, че броят на населението в под трудоспособна възраст ще стабилизира своя относителен дял, и ще запази относително броя си от състоянието в 2021 г. Същото се отнася и за естественото движение на населението. Този вариант на прогнозата е най-благоприятен за развитие на населението в общината, защото се базира на стимулиране на възможностите за неговото нарастване по естествен път.

Прогнозата за възрастовите структури на населението е представена в класическия разрез – по основни възрастови групи - „в под трудоспособна“, „в трудоспособна“ и „над трудоспособна“ възраст. От методическа гледна точка, при прогнозиране на възрастовата структура на населението се прилага метода на т.нар. „повъзрастово“ придвижване. Прогнозата за основните възрастови групи е от значение за прогнозиране на активното население, в т.ч. и на работната сила.

Тъй като прогнозите за броя на населението по отделните варианти се различават, за целите на ОУПО се предлага прогноза за възрастовата структура на населението само по реалистичния вариант. Тя е съставена въз основа на сегашните групи за България (по Евростат).

7. ОБИТАВАНЕ И ЖИЛИЩЕН ФОНД

Основен дял за решаването на проблема за териториалното развитие на населените места се пада на системата “Обитаване”. Под влияние на демографската динамика нарастване или намаляване на населението от една страна и на физическото износване на съществуващия сграден жилищен фонд от друга, се налагат не само качествени, но и количествени изменения.

При решаване на проблемите на системата “Обитаване” на първо място се поставя търсенето на вътрешни резерви. След изчерпването на възможностите на съществуващата жилищна зона се пристъпва към усвояването на нови територии за жилищни нужди.

Анализът на жилищната система на община Каварна има за цел разкриване на проблемите и потенциала на развитието ѝ, които са от значение за създаването на реалистична устройствена концепция при изработване на ОУПО.

7.1. КОЛИЧЕСТВЕНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД (ВЪЗРАСТ НА ФОНДА)

Жилищният фонд в община Каварна към 31.12.2020 г. наброява 9 740 жилища, Жилищният фонд е разположен основно в град Каварна 56.8 % (5 530 жилища) и в селата които са 20 на брой 43.2 % (4 210 жилища).

Фондът отпреди 1945 г. (с възраст над 75 години), има дял от 5.1 %, като в град Каварна е 4.5 %, а в някои села стига до 50.0 % (с. Хаджи Димитрово).. Сравнително голям е дялът и на построените жилища в периода 1961-1990 г. – 64.4 %, като в град Каварна през този период са построени 66.5 % (3 607)от жилищата. Възпроизводството на жилищата след началото на прехода е било по-малко от колкото в сравнение с предходния период. Тази тенденция е характерна за Черноморските общини. След 1990 г., към фонда са добавени около 3425 жилища, от които 1673 жилища в град Каварна и 1851 в селата..

Проследена по селища, възрастовата структура на фонда разкрива факта, че след 2001 г. в град Каварна има 2906 новопостроени жилища, а в селата 1 204 жилища, като 1305 жилища са в село Топола.

Община Каварна

Табл. 1. Жилища в община Каварна към 31.12.2013 г. по период на построяване (брой)

НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ЖИЛИЩА ОБЩО								
		до 1945 г.	1946 - 1960 г.	1961 - 1970 г.	1971 - 1980 г.	1981 - 1990 г.	1991 - 2000 г.	2001 - 2010 г.	от нач. на 2011 г.
Каварна	9328	489	2000	1320	1253	1156	618	2405	501
с. Белгун	228	10	181	25	6	1	1	4	0
с. Било	83	16	62	4	0	1	0	0	0
с. Божурец	255	3	34	2	2	10	32	171	65
с. Българево	602	28	294	144	48	30	18	34	27
с. Видно	179	3	138	34	3	1	0	0	0
с. Вранино	156	19	108	19	3	0	1	6	0
с. Иречек	20	0	19	1	0	0	0	0	0
гр.Каварна	5421	251	520	868	1162	1057	469	1061	143
с. Камен бряг	138	1	41	38	5	2	24	27	6
с. Крупен	34	5	21	3	2	0	3	0	0
с. Могилище	101	5	40	5	1	6	23	19	3
с. Нейково	112	32	68	9	0	0	1	2	0
с. Поручик Чунчево	67	20	19	8	1	6	10	3	4
с. Раковски	183	7	134	30	3	6	2	0	1
с.Свети Никола	70	0	32	28	2	2	3	3	1
с. Селце	88	2	59	13	3	6	2	3	1
с. Септемврийци	170	2	95	41	5	12	11	4	1
с. Топола	1214	12	45	23	6	10	16	1058	247
с. Травник	10	0	0	10	0	0	0	0	0
с. Хаджи Димитър	109	55	36	4	1	6	1	6	1
с. Челопечене	88	18	54	11	0	0	1	4	1

Обобщената оценка за възрастта на жилищния фонд е:

Град Каварна е сравнително млад – със средна възраст на фонда под 40 г, съответно (48.3 %), а в село Топола са 99.2 % от фонда

Селата в община Каварна са с относително “млад” фонд, строен основно след 1960 г. – 2492 жилища, или 59.2 % от фонда.

7.2. СТРУКТУРА НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД ПО КОНСТРУКЦИЯ И ЕТАЖНОСТ**Конструкция**

През 2013 г. националната статистика идентифицира 5 основни типа жилища:

- **панелни**- построени от панели (готови сглобяеми елементи);
- **стоманобетонни** (стоманобетонна конструкция с плоча и колони) - , за масивно-монолитни сгради (със стоманобетонни елементи, ЕПК, ППП (пакетоповдигани плочи), скелетно – рамкови, скелетно безгредови, специални и др.);
- **тухлени (с бетонна плоча)** - са сградите, чиито стени са тухлени и имат бетонни плочи между етажите, но нямат стоманобетонни колони;
- **тухлени с гредоред без стоманобетон** - са сградите, чиито стени са тухлени и имат бетонни плочи между етажите, но нямат стоманобетонни колони;
- **други** - сгради построени от камък, кирпич, дърво, дъски, дървени плоскости.

По вида на *конструкцията*, жилищният фонд е представен в четири обобщени категории – панели, стоманобетон, масивни (носещи тухлени стени и стоманобетонни плочи или гредоред), други (паянтови). Панелните жилища са около 7.6 % (710 бр.), разположени почни изцяло в град Каварна, като обхващат 44 сгради с около 640 жилища (25.7 %) в които живеят 1 504 лица, или 13.3 % от населението на града.

Стоманобетонните са с висок дял – около 21.7 % и са разположени основно в гр. Каварна (912 жилища) и с. Топола (1 066 жилища). Категорията «масивни» има дял от близо 53.0 % и са разположени повсеместно във всичките населени места, от тях 32.6 % са тухлени с бетонна плоча и 20.2 % са тухлени с гредоред. Сравнително висок е и дялът на другите (паянтовите) жилища – 17.6 %. Отчитайки и възрастта на фонда, може да се направи обобщена оценка, че жилищният фонд в някои селища е амортизиран. Една част е за снос около 17.6 %, а други около 50-60 % - за обновяване (включително енергийно саниране).

Жилища към 31.12.2020 г. по материал на външните стени на сградата (брой)

ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ЖИЛИЩА ОБЩО	ПО КОНСТРУКЦИЯ				
		ПАНЕЛИ	СТОМАНО-БЕТОН	ТУХЛЕНИ С БЕТОННА ПЛОЧА	ТУХЛЕНИ С ГРЕДОРЕД	ДРУГИ
Каварна	9740	711	2315	3176	1888	1650
В градовете	5530	696	982	2686	691	475

Община Каварна

В селата	4210	15	1333	490	1197	1175
с. Белгун	228	0	0	1	218	9
с. Било	83	0	0	1	57	25
с. Божурец	319	3	30	199	36	51
с. Българево	623	2	20	75	59	467
с. Видно	179	1	0	4	171	3
с. Вранино	156	1	2	3	103	47
с. Иречек	20	0	0	0	19	1
гр.Каварна	5530	696	982	2686	691	475
с. Камен бряг	144	2	4	39	4	95
с. Крупен	34	0	0	3	19	12
с. Могилище	102	0	1	47	45	9
с. Нейково	112	0	0	6	41	65
с. Поручик Чунчево	71	2	0	10	4	55
с. Раковски	183	0	1	8	170	4
с. Свети Никола	70	1	4	6	2	57
с. Селце	89	0	2	7	37	43
с. Септемврийци	171	2	1	5	124	39
с. Топола	1417	1	1263	64	10	79
с. Травник	10	0	4	0	6	0
с. Хаджи Димитър	110	0	1	10	18	81
с. Челопечене	89	0	0	2	54	33

Източник: НСИ

7.3. ЕТАЖНОСТ

. По отношение на *етажността*, 100 % от фонда в селата е в нискоетажни сгради, изключение прави само с. Топола където има 721 жилища в 4 етажни сгради, 108 жилища в пететажни сгради и 49 жилища в 6 етажни сгради. Средната и високата етажност са част от фонда на гр.Каварна, където в средноетажни сгради (4-5 етажа) са разположени 48.8 %, а във високоетажни сгради (над 6 етажа) са разположени 12.1 % от жилищата в града.

населени места	жилища общо	етажност							
		едно- етажни	дву- етажни	три- етажни	четири- етажни	пет- етажни	шест- етажни	седем- етажни	осем- етажни
Каварна	9740	4396	1466	499	1490	772	222	21	390
В градовете	5530	1882	1141	420	767	664	173	21	390
В селата	3907	2514	628	188	723	108	49	0	0
с. Белгун	228	227	1	0	0	0	0	0	0
с. Било	83	83	0	0	0	0	0	0	0

Община Каварна

с. Божурец	255	93	38	122	2	0	0	0	0
с. Българево	602	515	85	2	0	0	0	0	0
с. Видно	179	178	1	0	0	0	0	0	0
с. Вранино	156	155	1	0	0	0	0	0	0
с. Иречек	20	20	0	0	0	0	0	0	0
гр.Каварна	5421	1882	1141	311	767	664	173	21	390
с. Камен бряг	138	109	27	2	0	0	0	0	0
с. Крупен	34	33	1	0	0	0	0	0	0
с. Могилище	101	85	16	0	0	0	0	0	0
с. Нейково	112	112	0	0	0	0	0	0	0
с.Поручик Чунчево	67	62	5	0	0	0	0	0	0
с. Раковски	183	176	3	4	0	0	0	0	0
с. Свети Никола	70	63	7	0	0	0	0	0	0
с. Селце	88	80	8	0	0	0	0	0	0
Септемврийци	170	151	16	3	0	0	0	0	0
с. Топола	1214	172	109	55	721	108	49	0	0
с. Травник	10	10	0	0	0	0	0	0	0
с.Хаджи Димитър	109	103	6	0	0	0	0	0	0
с. Челопечене	88	87	1	0	0	0	0	0	0

Източник:НСИ

7.4. БЛАГОУСТРОЕНОСТ НА ЖИЛИЩАТА

Всички жилища в общината са електроснабдени. Но статистиката отчита 41.6 % от жилища (3 795 бр.), свързани с обществена канализация. От тях, 3 741 са в гр.Каварна, или 98.5 % от жилищата и само 1.5 % в селата.

Висока степен на изграденост има и във водоснабдителните системи, както в град Каварна така и в останалите селища . Водоснабдени са 90.4 % от жилищата, като в гр. Каварна са 96.9 %. Други 8.5 % имат достъп до питейна вода от външен водопровод, а само 1.1 % са без водоснабдяване. В допълнение, над 50 % са загубите при пренос на водата поради амортизирани мрежи. Детайлната картина на канализацията и водоснабдяването в общината е представена в долните две таблици:

Табл. 5. Жилища по благоустроеност - канализация към 1.02.2011

Населени места	Жилища брой	Канализация - брой			Относителен дял - %		
		Канал	Яма	Без	Канал	Яма	Без
ОБЩО	9112	3795	5057	260	41,6	55,5	2,9
гр.Каварна	5367	3741	1518	108	69,7	28,3	2,0

Община Каварна

с.Белгун	228	3	193	32	1,3	84,6	14,0
с.Било	83	1	52	30	1,2	62,7	36,1
с.Божурец	243	4	237	2	1,6	97,5	0,8
с.Българево	591	13	567	11	2,2	95,9	1,9
с.Видно	179	3	171	5	1,7	95,5	2,8
с.Вранино	156	5	143	8	3,2	91,7	5,1
с.Иречек	20	1	18	1	5,0	90,0	5,0
с.Камен бряг	138	1	136	1	0,7	98,6	0,7
с.Крупен	34	0	34	0	0,0	100,0	0,0
с.Могилище	98	2	94	2	2,0	95,9	2,0
с.Нейково	112	2	94	16	1,8	83,9	14,3
с.Поручик Чунчево	67	1	65	1	1,5	97,0	1,5
с.Раковски	182	0	181	1	0,0	99,5	0,5
с.Свети Никола	70	0	70	0	0,0	100,0	0,0
с.Селце	88	2	82	4	2,3	93,2	4,5
с.Септемврийци	169	3	146	20	1,8	86,4	11,8
с.Топола	1080	9	1065	6	0,8	98,6	0,6
с.Травник	10	2	3	5	20,0	30,0	50,0
с.Хаджи Димитър	109	0	103	6	0,0	94,5	5,5
с.Челопечене	88	2	85	1	2,3	96,6	1,1

Източник:НСИ,

Табл. 6. Жилища по благоустроеност - водоснабденост към 1.02.2011 г.

Населени места	Жилища брой	Водоснабдяване - брой			Относителен дял - %		
		Вътре	Вън	Без	Вътре	Вън	Без
ОБЩО	9112	8240	770	102	90,4	8,5	1,1
ГР.КАВАРНА	5367	5198	136	33	96,9	2,5	0,6
С.БЕЛГУН	228	193	18	17	84,6	7,9	7,5
С.БИЛО	83	11	67	5	13,3	80,7	6,0
С.БОЖУРЕЦ	243	243	0	0	100,0	0,0	0,0
С.БЪЛГАРЕВО	591	570	13	8	96,4	2,2	1,4
С.ВИДНО	179	110	69	0	61,5	38,5	0,0
С.ВРАНИНО	156	114	39	3	73,1	25,0	1,9
С.ИРЕЧЕК	20	9	10	1	45,0	50,0	5,0
С.КАМЕН БРЯГ	138	137	1	0	99,3	0,7	0,0
С.КРУПЕН	34	18	16	0	52,9	47,1	0,0
С.МОГИЛИЩЕ	98	67	31	0	68,4	31,6	0,0
С.НЕЙКОВО	112	71	26	15	63,4	23,2	13,4
С.ПОРУЧИК ЧУНЧЕВО	67	1	65	1	1,5	97,0	1,5
С.РАКОВСКИ	182	113	69	0	62,1	37,9	0,0
С.СВЕТИ НИКОЛА	70	69	1	0	98,6	1,4	0,0
С.СЕЛЦЕ	88	55	33	0	62,5	37,5	0,0
С.СЕПТЕМВРИЙ ЦИ	169	135	29	5	79,9	17,2	3,0
С.ТОПОЛА	1080	1068	10	2	98,9	0,9	0,2
С.ТРАВНИК	10	1	4	5	10,0	40,0	50,0
С.ХАДЖИ ДИМИТЪР	109	0	103	6	0,0	94,5	5,5
С.ЧЕЛОПЕЧЕНЕ	88	57	30	1	64,8	34,1	1,1

Източник:НСИ, обработка на НЦТР - ЕАД

Обобщената оценка на ВиК сектора е, че той е със относително добри показатели както във физическата си изграденост, така и в качеството на услугите. Този факт има положителни последици в най-малко две посоки – жизнен стандарт и екология

Важен елемент на благоустрояването е и *отоплението*. Близко 59.4 % от обитаваните жилищата се отопляват с твърди горива (дърва 48.5 % и въглища 10.9 %). Други 25.3 % са на електричество. С централна парно има 684 жилища разположени основно в град Каварна Прекомерното използване на твърди горива за отопление на жилищата е един от основните източници на замърсяване на въздуха, особено при неблагоприятни климатични условия.

Друг важен фактор на жилищния стандарт е енергийната ефективност на жилищата. Към 2011 г., само 2 822 жилища (31.0 %) са с топлоизолация, осигуряваща нормативната топлопроводимост. Най –много са в с. Топола 79.5 %, докато в някои села няма жилища с топлоизолация. Значително повече са жилищата с енергоспестяваща дограма – 4 722 (51.8 %).

Табл. 7. Енергийна ефективност на жилищния фонд към 1.02.2011 г.

Населени места	Жилища	С външна изолация	С дограма	% с изолация	% с дограма
ОБЩО	9112	2822	4722	31,0	51,8
ГР.КАВАРНА	5367	1660	3118	30,9	58,1
С.БЕЛГУН	228	1	27	0,4	11,8
С.БИЛО	83	0	0	0,0	0,0
С.БОЖУРЕЦ	243	164	173	67,5	71,2
С.БЪЛГАРЕВО	591	75	318	12,7	53,8
С.ВИДНО	179	4	20	2,2	11,2
С.ВРАНИНО	156	3	17	1,9	10,9
С.ИРЕЧЕК	20	1	0	5,0	0,0
С.КАМЕН БРЯГ	138	36	57	26,1	41,3
С.КРУПЕН	34	2	3	5,9	8,8
С.МОГИЛИЩЕ	98	8	16	8,2	16,3
С.НЕЙКОВО	112	0	5	0,0	4,5
С.ПОРУЧИК ЧУНЧЕВО	67	0	1	0,0	1,5
С.РАКОВСКИ	182	0	16	0,0	8,8
С.СВЕТИ НИКОЛА	70	1	25	1,4	35,7
С.СЕЛЦЕ	88	1	10	1,1	11,4
С.СЕПТЕМВРИЙЦИ	169	3	21	1,8	12,4
С.ТОПОЛА	1080	859	872	79,5	80,7
С.ТРАВНИК	10	0	1	0,0	10,0
С.ХАДЖИ ДИМИТЪР	109	0	9	0,0	8,3
С.ЧЕЛОПЕЧЕНЕ	88	4	13	4,5	14,8

Източник: НСИ, обработка на НЦТР- ЕАД

7.5. СОБСТВЕНОСТ

Традиционната за България силно преобладаваща частна собственост на жилищата е присъща и на община Каварна и то в още по-изявен вид. Малко над 98.4 % са частни жилища, от тях 13.0 % (1 214) са на юридически лица и 85.4 % (7 970) на физически лица, при само 1.5 % обществени (на общината и на държавата). Това са само 144 жилища. На фона на растяща бедност, безработица и несигурна заетост, символичният обем на социални жилища е в противоречие с потребностите от обществено подпомогнат подслон. Независимо от огромния брой необитавани жилища (на които трудно да се разчита за социални нужди), общината следва да планира изграждането на нови социални жилища за маргиналните си групи.

Долната таблица показва разпределението на жилищата по форма на собственост:

Табл.8. Жилища по форма на собственост към 31.12.2020 г.

ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ЖИЛИ ЩА ОБЩО	ФОРМА НА СОБСТВЕНОСТ		
		ДЪРЖАВНИ ИЛИ ОБЩИНСКИ	ЧАСТНИ - НА ЮРИДИЧЕСКО ЛИЦЕ	ЧАСТНИ - НА ФИЗИЧЕСКО ЛИЦЕ
Каварна	9740	143	1452	8145
В градовете	5530	79	473	4978
В селата	4210	64	979	3167
с. Белгун	228	1	0	227
с. Било	83	0	0	83
с. Божурец	319	0	151	168
с. Българево	623	1	7	615
с. Видно	179	1	0	178
с. Вранино	156	1	1	154
с. Иречек	20	1	0	19
гр.Каварна	5530	79	473	4978
с. Камен бряг	144	1	1	142
с. Крупен	34	0	0	34
с. Могилище	102	1	10	91
с. Нейково	112	0	0	112
с. Поручик Чунчево	71	0	1	70
с. Раковски	183	30	1	152
с. Свети Никола	70	3	1	66
с. Селце	89	0	2	87

Община Каварна

с. Септемврийци	171	20	0	151
с. Топола	1417	4	798	615
с. Травник	10	0	0	10
с. Хаджи Димитър	110	0	1	109
с. Челопечене	89	0	5	84

Източник: НСИ

7.6. ЖИЛИЩНА ЗАДОВОЛЕНОСТ

Жилищната осигуреност или осигуреността на населението с жилища (към 31.12.2020 г.) е 720 жилища/1000 д. Този макро-показател - “брой жилища/1000 обитатели” отразява количеството жилища без да дава информация за качествените характеристики на жилищата, начина на тяхното ползване и реалното потребление. От гледна точка на общия наличен фонд, по показателя - “брой жилища/1000 обитатели” община Каварна има по-високи показатели (720/1000) от средно-европейските (420/1000). Но този показател има адекватна диагностична стойност в условията на балансирани икономики и развити жилищни пазари. В община Каварна, той се деформира сериозно от голямото количество необитавани жилища (3 831 жилища), или 42.1 % от жилищния фонд. Затова и стойности на макропоказателя близки до 420/1000 се отчита не като означаващ висок стандарт на жилищна задоволеност, а като индикатор за необитаван фонд.

Към 31.12.2020 г. в едно жилище живеят средно 1.4 лица, на едно жилище се падат средно по 79.0 м², а на обитател – 55,5 м² полезна площ при обща полезна площ за общината 769 678 м². Основният показател за жилищна осигуреност на населението *жилищната площ/човек* 47.1 м². От което е видно, че общината има едни от добрите параметри на жилищна задоволеност, дължащ се на високият процент необитавани жилища.

Табл. 9. Параметри на жилищата към 31.12. 2013 г. в община Каварна

ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ПОЛЕЗНА ПЛОЩ			Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на едно жилище
	ОБЩО	ЖИЛИЩНА	СПОМА- ГАТЕЛНА				
Каварна	769678	653777	115901	55,46429	47,11227	8,352021	79,02238
В градовете	453997	388360	65637	42,46932	36,32928	6,140037	82,09711

Община Каварна

В селата	315681	265417	50264	99,05271	83,28114	15,77157	74,98361
с. Белгун	16338	14969	1369	48,91617	44,81737	4,098802	71,65789
с. Било	6375	5744	631	490,3846	441,8462	48,53846	76,80723
с. Божурец	28099	23670	4429	355,6835	299,6203	56,06329	88,08464
с. Българево	55698	46112	9586	51,14601	42,34343	8,802571	89,40289
с. Видно	11530	9970	1560	113,0392	97,7451	15,29412	64,41341
с. Вранино	12094	10521	1573	56,25116	48,93488	7,316279	77,52564
с. Иречек	1400	1194	206	1400	1194	206	70
гр.Каварна	453997	388360	65637	42,46932	36,32928	6,140037	82,09711
с. Камен бряг	11797	10330	1467	274,3488	240,2326	34,11628	81,92361
с. Крупен	2486	2096	390	92,07407	77,62963	14,44444	73,11765
с. Могилище	8660	7186	1474	151,9298	126,0702	25,85965	84,90196
с. Нейково	7096	6188	908	139,1373	121,3333	17,80392	63,35714
с. Поручик Чунчево	3794	3336	458	223,1765	196,2353	26,94118	53,43662
с. Раковски	11081	9854	1227	56,53571	50,27551	6,260204	60,55191
с. Свети Никола	6827	6062	765	38,13966	33,86592	4,273743	97,52857
с. Селце	5172	4410	762	65,46835	55,82278	9,64557	58,11236
с. Септемврийци	9943	8267	1676	23,28571	19,36066	3,925059	58,1462
с. Топола	103647	83792	19855	745,6619	602,8201	142,8417	73,14538
с. Травник	430	381	49	47,77778	42,33333	5,444444	43
с. Хаджи Димитър	6834	6048	786	96,25352	85,1831	11,07042	62,12727
с. Челопечене	6380	5287	1093	108,1356	89,61017	18,52542	71,68539

Източник: НСИ,

Община Каварна разпознава проблема, но не разполага с цялостна информация за хората с остър жилищен проблем. Идентифицирана е и нуждата от нови социални жилища, но в момента няма работещ механизъм за създаването им. В новата оперативна програма «Региони в растеж» има финансируема мярка за тази цел. Възможността следва да намери и подходящо устройствено решение в ОУПО на община Каварна.

Основните констатации и изводи от този раздел, имащи пряк устройствен адрес са:

- В близките години общината ще разчита основно на съществуващия фонд;
- Но ще се изграждат и нови жилища предимно в селищата до морето, за курортни нужди
- Ресурсът, привличан в жилищния сектор за изграждане на социални жилища, е крайно недостатъчен; общината трябва да провежда и адекватна общинска жилищна политика;

8. СОЦИАЛЕН СЕРВИЗ

По своето предметно предназначение подсистемите на социалния сервиз биват:

- Системи на социална в т.ч. институционална инфраструктура на обслужването;
- Пазарни подсистеми;
- Система на туристическата инфраструктура.

В тези главни групи има много подгрупи.

Социалната инфраструктура обхваща: образование, здравеопазване, култура и изкуство, научни изследвания, физкултура и спорт, държавно управление и не правителствени организации.

От своя страна пазарните подсистеми включва: търговия, ремонт на коли и битова техника, други услуги, финанси, кредит и застраховане.

В туристическата инфраструктура попадат базите за подслон и агенциите за пътуване и туризъм.

От гледна точка на важността, както и от бюджетния ангажимент социалната инфраструктура е приоритетна в устройственото планиране

8.1. ОБРАЗОВАНИЕ

На територията на Община Каварна, елементите на системата са добре развита и напълно отговарят на демографската ѝ характеристика. Тя разполага с:

- Две начални училища с 227 ученика;
- Две основни училища с 406 ученика;
- Едно средно образователни училище с 641 ученика;
- Една професионална гимназия с 159 ученика

Основните показатели могат да се обобщят по следния начин:

Табл. 2. Брой класни стаи по видове училища

Вид на училището	Брой класни стаи
Начални училища	24
Основни училища	30
Средни училища	59

Източник: Община Каварна

Табл. 3. Брой класни стаи на 100 паралелки

Вид на училището	Бр. класни стаи на 100 паралелки
Начални училища	218
Основни училища	125
Средни училища	168

Източник: Община Каварна

Табл. 4. Среден брой ученици в една паралелка

Вид на училището	Среден брой ученици в една паралелка
Начални училища	17
Основни училища	20
Средни училища/общински/	24

Източник: Община Каварна

Към системата са и Помощно училище с интернат „Л. Каравелов“ и Колежа по туризъм „К.Фотинов“.

От направеният преглед на системата се вижда, че тя напълно отговаря на нуждите на броя деца в общината.

Към система „Образование“ са и детските градини заведения. Основните данни за тях са:

Име	Брой деца	Брой стаи	Брой групи	Състояние на сграден фонд
ЦДГ „Здраве“	132	63	6	добро
ЦДГ „Радост“	136	66	6	добро
ЦДГ „Детелина“	136	60	6	добро
ЦДГ „Калиакра“	22	14	1	добро
ЦДГ „Дъга“	12	9	1	добро
ЦДГ „Слънце“	49	12	2	добро
ЦДГ „Калинка“	12	7	1	добро

8.2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Състоянието на подсистемата в общината има следните параметри:

- Доболнична помощ – Представена е от два медицински центъра с 22 лекари, като МЦ „Каварна 1“ е с пациентска листа на един лекар наброява средно 1300 души.
- Филиал на Спешната медицинска помощ – с основна дейност, оказване на спешна медицинска помощ (живото застрашаващи състояния) на нуждаещи се граждани на община Каварна. Във филиала работят 5 лекари, 7 фелдшери
- Болнична помощ – Осъществява се от МБАЛ Каварна ЕООД. Заведението разполага с 60 легла и 20 лекари. Населението на общината може да разчита на специализирана болнична помощ и на болниците в градовете Добрич и Варна.

Към системата е и ясленото заведение в града, което има 4 групи и 54 деца.

8.3. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

В община Каварна има приета и действена „Общинска стратегия за предоставяне на социални услуги в общността за периода 2011 - 2015 г." Дейността по социалното подпомагане (социалните грижи) в общината се осъществява с подкрепата на отдел *”Социални дейности и интеграция на малцинствата”*. Обектите от тази сфера на територията на общината са: Дом за възрастни хора с умствена изостаналост - с. Свети Никола (ДВХУИ) - капацитет 120 места; Домашен социален патронаж - предоставяне на комплексна социална услуга по домовете, вкл. гр. Каварна и селата Българево, Вранино, Могилище, Челопечене, с финансиране от Общинския бюджет; Звено за услуги в домашна среда към домашен социален патронаж- предоставяне на услугите „Личен асистент", „Социален асистент" и „Домашен помощник" (при установена необходимост) по ОП „РЧР" на територията на цялата община; Обществена трапезария за социално слаби граждани в гр. Каварна, финансиране от МТСП, Фонд "Социално подпомагане"; Клубове на пенсионера: гр. Каварна и селата Българево, Белгун, Вранино, Челопечене, Септемврийци.

8.4. КУЛТУРА

Най-традиционната и широко представена културна институция в община Каварна са читалищата. Читалищата имат предимството на институция, която е неизменна в облика на страната - и когато се представя българската национална традиция и идентичност, и когато се чертае стратегията за бъдещо развитие.

Според националният регистър на читалищата в общината има 14 такива обекта. По Информация на Общината четири от тях – в селата Нейково, Свети Никола, Раковски и Божурец през настоящата година, прекратяват дейността си.

Основните дейности, застъпени в тези културни обекти, са библиотечната, кръжочната и самодейната.

В град Каварна има:

- *Градски исторически музей* - намира се в близост до реставрираната средновековна баня, превърната в морски музей и старата чешма. Заедно те образуват интересен архитектурен ансамбъл и отразяват общественно-икономическото развитие на Каварна от 5-6 век от н.е. до 1940 г. ;
- *Експозиция “Добруджа и морето”* представлява морски музей, в който могат да се видят каменни котви, амфори, монети, златно тракийско съкровище и множество редки предмети, открити край добруджанските брегове;
- *Етнографският комплекс* - открит е за посетители през 1984 г. Разположен е в стара къща, реставрирана и превърната в музей на градският бит на средно заможна каварненско семейство от края на XIX в.;
- Художествена галерия.

Последните обекти, представляват интерес за посетителите на града и общината и са елемент и на туристическия продукт.

Може би най-значителен интерес за културният календар на общината представлява традиционния рок фестивал, привлякъл не само утвърдени международни банди, но и привличащ публика от България и Европа.

8.5. СПОРТ И СПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

В общината, развиват дейност 18 спортни клуба с различна насоченост. Най-голям е броят на футболните такива.

Действащата инфраструктура на спорта е разположена в общинския център. Тя се състои от: Стадион „Калиакра” - един от най-модерните стадиони в България. Съоръжението разполага с 5000 седящи места, като всички трибуни са покрити с козирки; две помощни игрища с изкуствена настилка; Спортна зала “Олимпиада” с капацитет 500 седящи места и Тенис комплекс с четири тенис корта, покрити с червена настилка.

Тази база позволява освен воденето на спортен живот в общината да предоставя бази на външни отбори или да позволява провеждане на състезания от национален ранг.

В Общината е в ход амбициозна програма за реновиране на училищна спортна база, която в свободното време ще се ползва и от населението.

8.6. ИНФРАСТРУКТУРА НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Към нея спадат Районен съд и прокуратура, Общинска администрация, Районно полицейско управление, Пожарна безопасност и защита на населението

8.7. ПАЗАРНИ ПОДСИСТЕМИ

Втората група подсистеми на общественото обслужване са подчинени изцяло на пазарния механизъм. Тук попадат системи като търговия и обществено хранене, услуги от всички възможни сфери/битови, авто, финансово-кредитни, съобщителни, транспортни и др. Тяхното наличие се диктува изцяло от пазарното търсене и предлагане и общинската администрация няма намеса в тяхното развитие с изключение на регистрационна и устройствена допустимост.

Туристическата инфраструктура също попада в класификатора от обслужващи дейности. Предвид нейната важност за общината тя е разглеждана към икономическите дейности.

9. НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Недвижимо културно-историческо наследство на Община Каварна, съобразно принадлежността на обектите към определен исторически период

Културно - историческият профил на община Каварна е многопластов с доминиране на археологическите и средновековни обекти. Благоприятното географско разположение на Каварненския залив, пазен от изток и север от високия Добруджански бряг и лесния достъп по суша до него, предопределят важната му роля на търговско, а и не само на търговско пристанище през почти всички исторически епохи – от II хилядолетие пр. н. е. до късното Средновековие.

На територията на община Каварна са регистрирани, по данни от НИНKH, много паметници на културното, историческо и археологическо наследство.

Извадка от справочника за недвижимото културно- историческо наследство в област Добрич, съдържаща списък на обектите на територията на община Каварна със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ /отм./, който съгласно §10, ал.1 и §12, ал.1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за културното наследство /ЗКН/ /ДВ бр. 19 от 2009 г., изм. ДВ бр. 92 от 2009/ и бр. 54 от 2011г. ,притежават статут на НКЦ е представена в **Приложение № 1** .

С Разпореждане на МС № 1711 от 22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници на културата, по реда на чл. 4, ал. 1 от ЗПКМ /отм./, съгласно §10, ал.1 и чл.146, ал. 3 от ЗКН, недвижимите археологически обекти притежават статут на НКЦ с категория „национално значение” до установяването им като такива по реда на този закон. /**Приложение № 2/**.

Информационната основа за разработване на частта археология към раздела“ Културно историческо наследство“ на Общ устройствен план на община Каварна е изградена от:

- Списък с археологическите обекти е предоставен от Историческия музей град Каварна,
- Списък с археологическите обекти обнародвани в ДВ бр.73 от 1967г.,
- Допълнително декларираните АПК одобрени и предложени от Архитектурния съвет на НИПК от 12 .04.1988 г. – протокол №9
- Регистрационни картони на АИС – „Археологическа карта на България“

С писмо № 4349 от 04.12.1992 на НИПК всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години са декларирани като исторически паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ /отм./, и съгласно §12, ал.1 от ЗКН притежават статут на НКЦ – /**Приложение № 3/**

Праисторически обекти

Обширната долина с многобройните извори пред залива обуславят непрекъснат поселищен живот от III хил. пр. н. е. до средата на XVII век, когато селището се изнася на Добруджанското плато. В местността „Голяма Яйла“ с. Камен бряг, е разположен „пещерен град“ от 101 т. нар. – „жилища“ – естествени пещери,

Снимка 1 – пещерно жилище

дооформени от човешка ръка, датирани към V хилядолетие пр. Хр.

Те са разположени на няколко нива в скалите и са използвани в продължение на хилядолетия. В северната част на „Яйлата“, в близост до югоизточния край на Камен бряг, е изсечено скално светилище - Снимка 1 – пещерно жилище

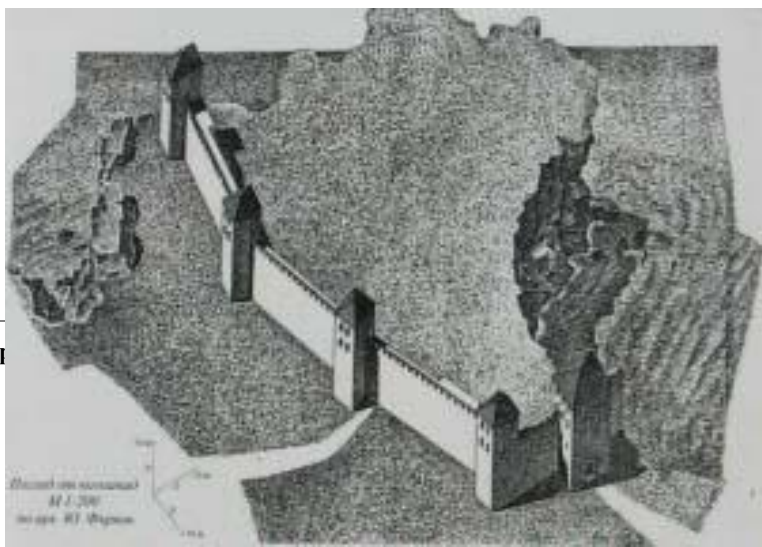
Останки от праисторическо селище съществуват и в местността „Чиракман“ гр. Каварна.

Антични обекти

През V в. пр. н. е. гръцки преселници от Месамбрия образуват колонията Бизоне, а по-късно, до средата на XVII в., върху нея просъществува Средновековен град. Първоначално през III-II в. пр. н. е. се предполага че на това място временно се заселват скитите. През втората половина на I в. пр. н. е. катастрофално земетресение поглъща част от античния град в морето. Челната част на нос "Чиракман" се откъсва и потъва в морето. Свидетелство за това са провежданите подводни археологически експедиции. През римския период градът е бил възстановен под същото име и е съществувал до VII век, когато е разрушен от славяните и прабългарите, които създават селището „Карвуна“. Според К. Шкорпил, укрепителната система на „Бизоне“ е наподобявала тази на нос „Калиакра“. Останките от крепостните зидове са с дебелина от 1.8 m, като лицевата страна е оформена от добре обработени дялани камъни, с пълнеж от ломени камъни, споени с червен хоросан.

Останки от късноантична и средновековна крепост „Тимум“ се намира в местността "Дълбока"- западно от с. Българево. На това място е съществувало селище от късножелязната епоха.

Територията на крепостта и селището към нея, са били обитавани и по времето на Втората българска държава. През средновековието

материалите от крепостната стена са били използвани в строежите на новите сгради. Цитаделата е била издигната през средновековието. По времето на Добруджанското деспотство местността "Дълбока" е включена в отбранителната система, изградена покрай брега между двете основни крепости на Калиакра и Чиракман.

Антична, късноантична и средновековна крепост "Триса" се намира в национален археологически резерват "Яйлата". Укреплението е издигнато върху най- високата част на крайморска тераса. Крепостната стена е изградена лицево от каменни дялани блокове, с пълнеж от ломени камъни, споени с червен хоросан с парченца счукана тухла. Крепостта е издигната в края на V и началото на VI в. и е просъществувала до края на VI и началото на VII в.

Късноантичната крепост Афродизион; Кючук кале или Джин кале се намира югозападно от с. Топола. Укрепителните съоръжения заемат площ около 10 дка. Крепостната стена личи във вид на висок до 2 m каменно- земен вал.

Средновековни обекти

През Средновековието Каварна се развива значително, като през XIII – XIV век достига своя най-голям разцвет при добруджанските деспоти Балик и Добротица. С днешното си име селището се споменава за първи път в началото на XV век. През времето на турските нашествия градът е бил почти разрушен, но през втората половина на XVII век отново е застроен.

Археологическите разкопки на нос Калиакра свидетелстват за тракийска, антична, късноантична, средновековна и османска крепост. Тиризис; Акре; Акрос; Кастелум; Калиакра; Гелегра – с тези имена е известна крепостта в историята.

Най- голям разцвет Калиакра изживява през втората

Снимка 2- възстановка на крепост „Триса“ - арх. Юлий Фърков
Снимка 3 – крепост „Триса“

Снимка 4- възстановка на крепостта на нос Калиакра

Снимка 5 – Реконструкция на крепостна стена - Калиакра

половина на XIV век, когато е една от столиците на Карвунското деспотство на българските владетели Балик и Добротица. То обхваща североизточните български земи, откъснати от централната власт. На името на Добротица е наречена и областта Добруджа, което е турското произношение на името му. Писмени сведения говорят за мощен средновековен град, в който владетелят сече собствени монети и превръща крепостта в църковно средище.

През XV – XIX в. средновековният град става известен под името Каварна, като християнско селище и пристанище за зърнени храни. От това време са запазени хамам (баня), средновековен некропол, мост, чешми, християнски църкви, множество надписи. По време на Руско-турската освободителна война (1877 г.), каварненци въстават в защита на града срещу башибозушки и черкезки отряди.

Обекти от национално значение

- Антично и средновековно укрепление м. „Калиакра“ – архитектурно – строителен от античността и средновековието – ДВ бр.73 от 1967г.
- Местността „Яйлата“ гр. Каварна, обл. Добрич е обявена с разпореждане на МС №1 от 07.02.1989 г. за археологически резерват /ДВ бр.14 от 1989г./
- Античната и средновековна крепост „Калиакра“ и прилежащата и територия и акватория при с. Българево, общ. Каварна, обл. Добрич, са обявени с разпореждане на МС №1 от 07.01.2003г. /ДВ бр.4 от 2003г./ за археологически резерват.
- С Разпореждане на МС № 1711 от 22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници на културата с категория „национално значение“
- С писмо № 4349 от 04.12.1992 на НИПК всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години са декларирани като исторически паметници на културата с категория „национално значение“.

Движимо културно наследство

Музеи

Исторически музей - гр. Каварна

Експозицията показва общественоекономическото развитие на Каварна от V-VI в. до 1940г. Изложени са предмети, които отразяват културата на племената, населявали граничната провинция на Византия-Малка Скития. Музеят активно участва в регистрирането и документирането на археологическите паметници на културата.

Експозиция "Добруджа и морето"

Разположена е в реставрирана турска баня, представлява морски музей и отразява морската история и цивилизация по тези краища. Експозицията е от каменни котви,

амфори, монети, златно тракийско съкровище, атрибути на древното корабоплаване, открити по Добруджанските брегове.

Етнографски комплекс

Разположен е в стара къща, реставрирана и превърната в музей на градския бит на средно заможено семейство от края на XIX в. В комплекса са застъпени специфични занаяти от това време - плетене на дантели и чехларството.

Мемориал на руските воители "Костница"

В нея са се съхраняват костите на загинали руски воители, паднали в борбата за освобождение на Каварна -1877 г.

Нематериално културно наследство

Празници и обичаи

Годишният културен календар на община Каварна включва „Празници, посветени на Деня на Каварна - 6 май”,

- Общобългарски младежки фолклорен събор “С България в сърцето”,
- Национален фестивал на любителските театри с международно участие, „Празници на морето”,
- “Миден и Рибен Фест”
- Пленер на рисунката
- Студентски пленер на рисунката и акварела,
- Международен Пленер “Вятър и море” - с. Камен бряг и
- Пленер “Русалка”
- Празник на пъпеша с. Българево
- В последния ден на юни се провежда фестивала „Джулай Морнинг“ с. Камен бряг

Легенди и предания

Легенда за Калиакра - След превземането на крепостта от турските нашественици, 40 смели български девойки сплитат косите си на плитка и се хвърлят от стръмните скали, за да избегнат потурчването. Те са предпочели морската бездна пред гаврата на поробителя. Първата от тях се е казвала Калиакра и затова носът носи това име.

Легенда за св. Никола - Когато Свети Никола бил подгонен от турците, той тръгнал да бяга към морето и земята започнала да се разширява под нозете му. Така се е образувал носът. Той свършва там, където турците са застигнали светеца и са го посекали. В пещерите на края на носа е гробът на Свети Никола. Сега на това място има параклис с името на светеца.

Структурен пространствен анализ

Паметниците на културата се намират в 14 населени места в общината. Общият брой на обектите под закрила на Закона на паметниците на културата и музеите се свежда до 118 обекта, от които 67 ПК са деклариращи и 51 са обявени. Културно-историческото

наследство на територията на общината включва основно археологически паметници на културата – 68 обекта, антични селища, укрепления, могилни некрополи и др. По-голямата част от тях – 51 обекта, са обявени през 60-те години. 40 археологични ПК са с висока културно-историческа стойност и имат категория “национално значение”. Останалите 11 обекта са обявени като археологически ПК с категория “местно значение”. Висока концентрация на археологически паметници на културата има в: с. Българево, с. Камен бряг, с. Топола и гр. Каварна.

Ключови обекти

Ключовите обекти представляват полюси на ефективното и устойчиво усвояване на културните и креативни индустрии, създаващи брутна добавена стойност за районите, като се основава на по-добро използване на местния потенциал за развитие – природни ресурси и забележителности, климатични условия, културно историческо наследство.

Единични обекти

Основен дял в културно-историческата визия на Община Каварна, заемат археологическите обекти. Многопластовата структура на повечето открити крепости, създават специфична регионална характеристика на територията. Историческият период, който включват тези културни ценности, е доста обширен – от праистория до средновековие.

Античната и средновековна крепост „Калиакра“, НАР „Яйлата“, крепостта Бизионе на нос „Чиракман“, /в акваторията на който успешно се развива подводната археология/, м. “Кованлъка” – прабългарско селище от VIII-XI в. – занаятчийски и грънчарски център; м. “Таук лиман” – забележителен природен феномен и останки от крепостни стени - представляват елементи от една обща мрежа на значимо за страната ни културно наследство.

Реставрираната куполна баня – Хамам, каменния мост, старите чешми в гр. Каварна, са по-известните обекти от Възраждането.

Най-старата запазена възрожденска сграда в Каварна е църквата „Св. Вмчк Георги”. Тя е еднокорабна, едноабсидна, с полуцилиндричен таван.

Групови обекти

Групов паметник на културата, от местно значение е обявеният ансамбъл от магазини на пристанището в гр. Каварна. Комплексът е изграден от солидни дялани каменни блокове, част от които са взети от крепостта на платото на нос Чиракман, и е оформен като малко възрожденско селище с интересна архитектура и тесни калдъръмени улички.

Линейни обекти

Землен вал от елинистическата епоха - м. "Чатлкака" край с. Божурец, деклариран от Историческия музей гр. Каварна

Зони

С определящ принос

Това са зоните на ключовите обекти, които имат рестриктивни забрани за строителни дейности.

Територията на културната ценност и на буферната ѝ зона съгласно чл. 8, ал. 4 от ЗУТ се определя като урбанизирана защитена територия за опазване на недвижимото културно наследство, с преобладаващо предназначение - за територията на ценността: за жилищни или обществени нужди, за буферната зона: за озеленяване, рекреация и обществено обслужване.

Достъпът до обектите да се осъществява само по определени екскурзоводски маршрути с цел да се осигури по-добро възприемане и да не се затруднява изследователската и консервационната дейност;

За тези обекти не се препоръчва прилагането на реконструкцията като консервационен метод; Методът на реставрацията се прилага изключително и само по отношение на отделни фрагменти от ценностите и при наличие на безспорни данни за техния автентичен образ.

С вторичен принос

Това са регистрираните археологически обекти като некрополи, селища, могили, които са частично проучени. Историческият музей на гр. Каварна – отдел Археология е предоставил подробна информация за регистрираните обекти и е определил изискванията за режимите, съгласно ЗУТ

В Чл. 35 от наредба 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, археологическите обекти се опазват и устройват съобразно следните режимни изисквания за териториите им, определени със специални проучвания:

1. за територии с режим „А” на археологически обекти не са допустими благоустройствени, строителни, селскостопански, мелиоративни и други дейности, които биха нарушили целостта на почвения слой, като се допуска използването на земята като пасище;
2. за територии с режим „Б” на археологически обекти не са допустими изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система, като се допуска плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м;
3. за територии с режим „В” на археологически обекти не са допустими изкопни работи, несвързани със селскостопанските работи, като се допускат селскостопански дейности при условията на чл. 18 ЗПКМ;
4. за територии с режим „Г” на археологически обекти се разрешават всички дейности, като тези, свързани с изкопни работи, се съгласуват с органите, които следят за опазване на културно-историческото наследство

Опазване на КИН

Опазването на недвижимото културно наследство е сложен процес, който се реализира на няколко нива и в рамките на множество процедури. Самата законова база е широка, регламентацията е в различни специални закони – Закон за културното наследство, Закон за устройство на територията, Закон за регионалното развитие, АПК, както и, разбира се, подзаконовите нормативни актове по прилагането им.

Всяко физическо или юридическо лице може да прави предложение за деклариране на недвижими обекти до Министерството на културата. Предложението може да се прави и чрез съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство. Декларационният акт и приложенията към него се съхраняват в НИНКН, като копия от тях се изпращат до съответните общински администрации, които поддържат местните архиви на недвижимите културни ценности, както и до съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство и по компетентност до Центъра за подводна археология.

Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижими културни ценности са длъжни да:

- полагат необходимите грижи за тяхното опазване, съхранение и поддържане в добро състояние при спазване на разпоредбите на този закон и актовете по прилагането му;
- уведомяват незабавно НИНКН, регионалните инспекторати по опазване на културното наследство и общинските органи за настъпили увреждания по тях или за действия спрямо тях в нарушение на този закон;
- съгласуват по реда на чл. 84, ал. 1 проектите по чл. 80, ал. 3 и чл. 83, ал. 1;
- предоставят необходимите документи и да осигуряват достъп и съдействие на компетентните органи при осъществяване на правомощията им, посочени в закона;
- предоставят публичен достъп, когато ползването на недвижимата културна ценност е свързано с експозиционна дейност;
- предоставят безплатен публичен достъп до недвижимата културна ценност за целите на научноизследователската дейност, при условие че не се пречи на нормалното ѝ ползване и не се увреждат законните интереси на собственика, концесионера или ползвателя.

Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижим имот, в който се намира експонирана недвижима археологическа ценност, са длъжни да осигуряват правото на публичен достъп, да изпълняват предписанията за нейното опазване, както и да осигуряват достъп на компетентните органи за инспектиране и мониторинг на физическото ѝ опазване и представяне.

При наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят е длъжен да предприеме незабавни действия по обезопасяването ѝ. Преди пристъпване към необходимите укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни работи отговорните лица уведомяват за това кмета на общината и ръководителя на регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на културната ценност.

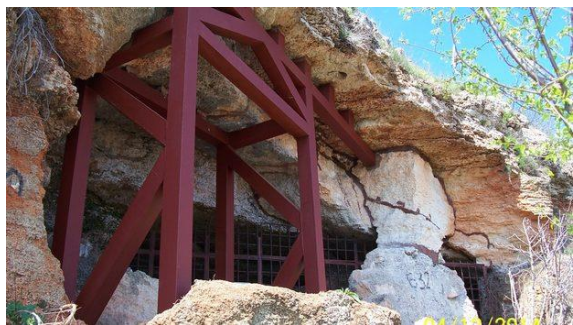
Използване на КИН

Идентификация и документиране на културните ценности

Член II на Конвенцията от Гренада формулира специално изискване за идентифициране на ценностите за опазване, на което страните-членки на Съвета на Европа, трябва да отговарят : "...Всяка държава се ангажира да следи инвентаризацията и в случай на заплаха, застрашаваща съответните ценности, да изготви в най-кратки срокове необходимата документация...". Според обяснителния доклад това разпореждане полага основите на принципа за научно изследване на елементите на архитектурното наследство и за изготвяне на документация като подготвителен етап за законодателната работа. По този начин операциите по опазването на архитектурното наследство, включително и бързото проучване, могат да изградят различни типове инвентари, носещи информация за неопазваните ценности или за ценности, застрашени от строителни проекти или други проекти, които рискуват да нарушат цялостта им.

В посока на тези изисквания, местната власт заедно с историческия музей гр. Каварна, регионалният исторически музей гр. Добрич, е необходимо да извършат инвентаризация на обектите по списъците предоставени от НИНKH. Документирането на обектите и тяхното физическо състояние е от особена важност за бъдещото оформяне на културния пейзаж на община Каварна. Неповторимото благоприятно съчетание на природни и антропогенни фактори, окачествяващо територията, е основополагащата теза на културно-историческата характеристика на Община Каварна.

Физическо съхраняване на наследството, като невъзвратима ценност, намираща се постоянно на границите на застрашеност.

Много са факторите които оказват пряко влияние върху състоянието на културната ценност. От тях ще обърнем внимание на намесата на човека с неговата активност. Понякога заплахата за културните ценности започва още в процеса на планиране и проектиране на действията по консервация и реставрация.

Подготовката на кадри и обучението в професии, които са свързани с консервацията на архитектурното наследство е повече от необходимо.

Разяснителната дейност сред населението, изграждане на информационни центрове, центрове за научна работа, мултимедийни виртуални проучвания и представяния биха обогатили и контролирали статуса на културното наследство в Община Каварна.

Използване на наследството за нуждите на съвременния живот

Културното наследство изисква специално адаптиране към нуждите на настоящия обществен живот. За да бъде стимул в развитието на региона, историческите

обособените зони трябва безконфликтно да се впишат в системите на териториално устройственото планиране. Така например туризма в Общината разчита освен на природните дадености и културни събития, също и на множеството забележителни обекти на културното наследство. Това понякога води до спешно „усвояване на средства“ и създаване на атракции за сметка на унищожените културни ценности.

Противоречието на градските функционални системи с универсалната стойност на културната ценност

- Обитаване

В това отношение Община Каварна е облагодетелствана. Повечето обекти са разположени извън населените места. Системата обитаване не оказва влияние на културното наследство на Общината

- Търговия и обществено обслужване

То трябва да бъде съсредоточено основно в буферните зони или посетителските центрове на културните ценности. Когато охранната зона не е изрично упомената от компетентните органи е необходимо да се предприемат действия от местната власт за осигуряването на такава до приключване на работите по разкриване и документиране на обектите, като и в последващата експлоатация на обектите.

- Култура и образование, с ключова роля на музейната мрежа

Община Каварна има в лицето на Историческия музей достоен партньор. Активността на музея може да бъде разширена с разгласяване на извършените проучвания, научни публикации, образователни семинари, нагледни материали.

- Комуникационно-транспортната система

Комуникационната система в Община Каварна няма пряка интервенция в зоните на културното наследство. Необходимо е да се прецизира довеждащата инфраструктура.

Управление на КИН

Ролята на местното самоуправление произтича от отговорността за опазване на културните ценности, за което държавата е гарантирала пред света, с подписването на

множество международни спогодби и провеждане на законодателна политика за защита на културното наследство.

От компетентността на Общинския съвет е :

- да приема стратегия за опазване на културното наследство
- да предоставя концесии върху културни ценности
- да създаде общински фонд "Култура"
- да взима решения за финансиране на обекти КЦ
- да одобрява планове за опазване на културни ценности
- да взима решения за участие на Общината в дружества за съвместна дейност, общински фондации и сдружения за осъществяване на културни дейности

От компетентността на кмета на общината е :

- да възлага разработването на общински програмни документи
- да възлага дейности по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на културните ценности
- да предложи създаването на обществен съвет за закрила на културното наследство
- да предприеме действия при настъпила опасност от увреждане на обект – културна ценност
- да възлага разработването на планове за опазване на културни ценности
- да възлага подготовката и изпълнението на проекти за опазване и ползване на културното наследство
- да приема правилници за устройството на общински музеи;
- да предприема действия по Закона за културното наследство, при наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване.

Роля на населението за опазване и използване на културната ценност, се потвърждава от международната практика. Ефективна система е тази, която успее да постави собственика и стопанина на културната ценност в центъра на процеса на опазване. Това неминуемо води до нуждата от публична подкрепа за преодоляване на трудностите по опазване и съхранение на КЦ. Обикновено тази подкрепа се споделя между местните и централни власти и се изразява в данъчни облекчения, субсидии, привилегии, помощ за специализирани дейности по опазване, партньорство и т.н.

Участие на бизнеса се осигурява с публично – частните партньорства, възможностите за концесии и др. В тази посока е важно да се постигне баланс между стимули и ограничители за опазване на КЦ, като социализацията и валоризацията на обектите не трябва да е за сметка на историческата автентичност. Мотивацията за партньорите и

привлекателността на КЦ, трябва да се стимулира с общата стратегия за развитие на културното наследство на община Каварна

Мониторингът е изключително важна функция в системата за управление, тъй като чрез него се проследява текущото изпълнение и отражението на намесата в КЦ. Според българското законодателството, той се осъществява на две нива:

- **Централен мониторинг**, който се изпълнява от одобряващия орган – Министерския съвет (МС), респективно Министерството на културата (МК), въз основа на периодични доклади на общинския орган на управление, доклади на комисии и органи на Министерството на културата.
- **Оперативен местен мониторинг**, осъществяван от общинския орган на управление върху състоянието на ценността и буферната зона. Общинският орган е задължен незабавно да уведомява компетентните държавни органи за всички констатирани нередности, чието отстраняване е извън неговите правомощия.

Форми на финасиране

Съществуват три типа финансово облекчаване:

- субсидии

Отпускането на финансови помощи под формата на обществени субсидии трябва да е съобразено с естеството на действието. Предимство може да се дава за поддръжка или реставрация на определена КЦ, но може да зависи и от други фактори: напр. такъв, който може да стане рентабилен. Приходите на ползвателите също трябва да бъдат взимани предвид. По-специално по отношение на социално-битовите условия, политиката за субсидии трябва да бъде формирана така, че да привилегирова запазването на старата архитектура.

– кредитиране

Трябва да бъдат взети мерки за обезпечаване и намаляване на риска с цел насърчаване на кредитните институции във финансиране на стари постройки, именно чрез комбинацията от ипотечен кредит и държавна/обществена субсидия, използване на съответни форми за осигуряване, отпускане на обществена гаранция (в частност, от страна на местните власти), която да позволи ограничаването на риска. За да изпълнят ангажимента си към програмите за експониране на наследството, властите могат да участват в смесени структури, обединявайки редица партньори около програми за рехабилитация.

- фискална система

Необходимо е да се вземат мерки, не за благоприятстване на инвестирането в ново строителство, а в реставрация на старото, за да се насърчи на данъчно ниво поддръжката или реставрацията на старините. Могат да се предвидят различни

облекчителни форми, най-вече по отношение на данък “приход” или данък “печалба”, ДДС при продажба на продукти или услуги (включително работи по поддръжка и реставрация), данък наследство или поземлените данъци.

Насоки за оценка на културно историческото наследство

Политики за оценка

Съгласно чл. 5 от НАРЕДБА № Н-12 от 21 ноември 2012 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния регистър на недвижимите културни ценности, идентифицирането на обектите на недвижимото културно наследство включва:

1. Издирване – локализиране и установяване на основната видова принадлежност на обекта чрез обхождане и оглед на място или изследване на архивни и материални свидетелства;

2. Изучаване – интердисциплинен научно-изследователски процес, обхващащ проучване на място, разкриване на научната и културната характеристика на обекта и специализирано документиране;

3. Предварителна оценка – изразяваща се в установяване на научната и културната стойност и обществена значимост на обекта, неговата автентичност и степен на съхраненост, взаимодействие със средата и с обществото.

Издирването, изучаването и предварителната оценка представляват отделни етапи на идентифицирането на недвижим обект като недвижима културна ценност с оглед неговото деклариране.

Издирването и изучаването на недвижими културни ценности, с изключение на археологическите, се извършва от НИИКН, от научни организации, висши училища, музеи, физически и юридически лица по:

- ежегодни териториални програми, утвърдени от министъра на културата,
- предложения на общинските органи, областните управители, физически и юридически лица

Член II на Конвенцията от Гренада формулира специално изискване за идентифициране на ценностите за опазване, на което страните-членки трябва да отговорят : “...Всяка държава се ангажира да следи инвентаризацията и в случай на заплаха, застрашаваща съответните ценности, да изготви в най-кратки срокове необходимата документация...”. Според обяснителния доклад това разпореждане полага основите на принципа за научно изследване на елементите на архитектурното наследство и за изготвяне на документация като подготвителен етап за законодателната работа.

Политики за опазване

Понятието “Интегрална консервация”, е изявено най-напред в резолюции, приети през 60-те години, по повод на необходимостта от осъществяване на връзка между

опазването на наследството и благоустройството на териториите. Това е една от най-важните стъпки от развитието на европейската политика в областта на архитектурното наследство. Тази идея е затвърдена от европейската Харта за архитектурно наследство, от Декларацията от Амстердам, последица от Конгреса върху европейското архитектурно наследство, както и от Резолюция 76 (28) на Комитета на министрите.

“Интегралната консервация” - т.е. осъществяването на връзка между опазването на наследството и благоустройството на териториите, трябва да бъде главна цел на урбанистичните и благоустройствени планове

Целите на “Интегралната консервация” са две:

- консервация на паметниците, архитектурните ансамбли и обектите чрез постановленията за опазване, мерките за материална консервация на изграждащите ги елементи, операциите по реставрация и експониране ;
- интегрирането на тези ценности в съвременния социален живот посредством осъществяване на програми за ревитализация и рехабилитация, включително и чрез адаптиране на сгради за социални цели и за нуждите на съвременното, което е съобразено с техните достойнства, пази елементите, представляващи културен интерес и съответства на средата, в която те се вписват.

Трите принципа за интегрална консервация представляват:

- интегралната консервация на недвижимото културно наследство е една от основните съставни части на териториалното благоустройство и на урбанизма. В това отношение е удачно да се изработят някои глобални политики, които да служат за основа на една по-хуманна политика за благоустройство на териториите и урбанизъм ;
- интегралната консервация на недвижимото културно наследство на дадена страна засяга на първо място нейните граждани. Наложително е да се поддържа равновесие между човека и неговото традиционно обкръжение и да се опазват от разрушение ценностите, наследени от миналото, върху които до голяма степен се градят качествата на околната среда ;
- обществените власти, както на национално, така и на регионално и местно ниво, поемат върху себе си изключителна отговорност за интегралната консервация на архитектурното наследство. Те трябва да се намесват пряко в действията за подкрепа, а именно да отделят фондове за реставрационни проекти, за съживяване и рехабилитация, да насърчават частната инициатива, да взимат специфични мерки за осигуряване на обучението на квалифицирани практики, като приобщават новите конструкции към старата архитектура и да упражняват повишена бдителност в секторите, в които автентичният характер на

архитектурното наследство рискува да пострада от негативния ефект на твърде многото обществени и частни строителни работи⁵.

Политики за използване

Връзката между икономика, общество и територия, може да се разглежда като сложен процес, който е в състояние да генерира растеж и развитие. Конкуренцията в съвременното общество не е толкова икономическа, колкото между регионалните системи, включително техните материални и нематериални елементи. Развитието на тези елементи е необходимо условие за растеж на самата система и способността и за привличане на външни ресурси. Привлекателността на една територия се определя от способността и да предложи нови стойности на изграждащите я елементи. В тази посока културното наследство играе двупосочна роля – като процес на опазване на културното наследство и като платформа за разпространение на познание.

Ползите от запазване на историческото наследство могат да се обобщят като:

A. Икономически

- съхраняването на наследството, насърчава културния туризъм
- съхраняването на наследството, увеличава стойността на имотите, особено в исторически квартали и местности
- съхраняването на наследството, създава работни места – усилията за опазване на наследството изискват квалифицирана работна ръка, дизайн и промоциране на обектите. Активните и текущи действия по опазване историческите сгради и местности гарантират работните места за години напред.

B. Социални

- насърчава се силно чувството за принадлежност към определено място – чрез опазването на наследството, общината може да насърчава изграждането и запазването на местна идентичност на хората въз основа на добро познаване на тяхната история;
- на историческите места са склонни да се събират хора от всички възрасти, те често стават центрове за важни събития за общността – тържества, фестивали, празници;
- възстановяването на исторически места и планирането на управлението на наследството дава възможност за извършване на повече обществени услуги.

Негативни фактори

- Недостатъчно финансиране от страна на държавата на специализираните дейности;

⁵ Източник- „European cultural heritage (Volume II): a review of policies and practice“ – превод Служба за културно наследство - дирекция на културата и културното и природно наследство

- липса на преференции за собствениците при извършването на консервационно – реставрационни дейности и др.
- неизяснена собственост на голяма част от археологическите недвижими ценности (по смисъла на Конституцията на РБ и на ЗКН) са публична държавна собственост. Една част от тях попадат и върху имоти, които по смисъла на законите за собствеността, приети след 1990 г. са частна собственост. Макар и разписана в ЗКН, процедурата по договорните и отчуждителни действия при тези случаи е все още трудноизпълнима.
- По отношение на сградите – архитектурни ценности към проблема с упражняването на конституционното право на собственост от отделните собственици (частни лица, общини, държава) се прибавя невъзможността на обществото като цяло да ползва националните културни ценности - друго конституционно право.
- Все още строителството, особено в защитени територии на недвижимото културно наследство не е съобразено с изискванията на законодателството в областта на опазването.

Насоки за опазване на КИН

Юридическа защита

НАЦИОНАЛНА НОРМАТИВНА РАМКА, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Закон за собствеността, Закон за културното наследство, Наредба за обхвата, структурата и методологията за изработване на планове за опазване и управление на единичните или груповите недвижими културни ценности, приета с ПМС №45 от 25.02.2011г., обн. ДВ, бр.19 от 8.03.2011г.; Наредба №Н-2 от 6.04.2011г. за създаване, поддържане и предоставяне на информацията от автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.32 от 19.04.2011г.; Наредба №Н-3 от 3.12.2009г. за реда за извършване на идентификация и за водене Регистъра на движими културни ценности, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.101 от 18.12.2009г.; Наредба №Н-4 от 11.12.2009г. за реда за водене на Регистъра на експерти по чл. 96, ал. 3 от ЗКН, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.2 от 8.01.2010г.; Наредба №Н-6 от 11.12.2009г. за формиране и управление на музейните фондове, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.2 от 8.01.2010г.; Наредба №Н-00-0001 от 14.02.1011г. за извършване на теренни археологически проучвания, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.18 от 01.03.2011г.; Наредба №Н-00-0005 от 8.06.2010г. за условията и реда за възпроизвеждане на културни ценности в копия, реплики и предмети с търговско предназначение, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.46 от 18.06.2010г., изм. Бр.58 от 30.07.2010г.;

МЕЖДУНАРОДНИ ДОКУМЕНТИ

От съществено значение сред тях са Документът от Нара за Автентичността (1994); Хартата за историческите градове на ИКОМОС (Вашингтон, 1987), Венецианска харта на ИКОМОС (1964), както и Рамковата конвенция за стойностите на културното наследство в обществото на Съвета на Европа (Фаро, 2005).

Обобщено, действащото към 2000 г. законодателство на ЕС разглежда поотделно двата основни компонента на общоевропейското наследство – природния (Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания) и културния (Европейската културна конвенция). Отделни актове уреждат опазването на археологическото (Европейска конвенция за опазване на археологическото наследство) и на архитектурното наследство на Европа (Конвенция за защита на архитектурното наследство на Европа). През 2001 г. се създава цялостна рамка за интегриране и надграждане на съществуващите актове за опазване на природното и културното наследство на Европейско ниво – с тази цел е разработена Европейската конвенция за ландшафта, която демонстрира, че природните и културните компоненти на ландшафта могат да бъдат опазвани и без обявяването им за паметници.

Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство ООН – Париж 16 ноември 1972 г.- регламентира създаването на фонд за опазване на световното природно и културно наследство от изключително световно наследство;

Дейности по проучване

Проучванията на НКЦ се правят по отношение на описание, автентичност, степени на намеса. На базата на горното изучаване се извлича т.нар. културно-историческа стойност на културната ценност. Това е предложението за получаване на статут и категория. Проучванията завършват с

- предложение за бъдеща функция, социализация или експониране
- какви степени на намеса се допускат в НКЦ

Насоки в консервационната политика

теренна консервация - временни аварийно-спасителни и превантивни защитни мерки до завършване на проучвателния процес;

консервация; - преследва запазване на оригиналната културна ценност. Прилага се предимно към археологически културни ценности. Дейностите целят тяхната защита, ако са експонирани на открито.

- *Експониране „In situ“* - означава представяне на археологическия НКЦ на мястото на което е разкрит и проучен. Съществуването му в неговия исторически контекст. Това е най-правилния и добър начин за експониране на археология.

- *Консервацията* на паметника включва и опазването на неговата околна среда. Ако исторически формиралата се среда все още съществува, то тя трябва да бъде запазена, като се забрани всякакво ново строителство, разрушаване или преустройство, които могат да променят съотношенията между обемите и цветовете.

реставрация;- реставрацията е дейност, която трябва да се предприема в изключителни случаи. Само тогава, когато има сигурност за технологията, оригинален материал и има данни от предишни намеси. Прилага се най-често за художествени НКЦ – стенописи от всякакъв вид. Масовият метод при тяхното опазване е почистване, укрепване, ретуш.

реконструкция е допустима единствено за такива загубени архитектурно-строителни недвижими културни ценности, за които има съхранени достоверни данни за автентичното им състояние и историческа еволюция и с чието възстановяване би се възстановил интегритетът на градоустройствената среда;

адаптация/експониране

- *Частична адаптация* /за НКЦ с категория „национално” и „местно значение”/. Включва изграждане в плановата схема на НКЦ на помещения за създаване на съвременни условия на обитаване – санитарни възли, кухненски боксове и др.
- *Пълна адаптация* /за НКЦ от категория „в ансамбъл” и в редки случаи от „местно значение”/. Прилага се, когато планована схема е силно нарушена.

Необходимо е съобразяване на специализираните намеси с изискванията за съхраняване на автентичността и целостта на културните ценности в рамките на процеса на тяхното опазване.

Популяризиране

Предлага се популяризирането да бъде ориентирано към следните целеви групи:

- местното население - да се стимулира диалогът между населението и публичните власти. Необходимо е да се представи на населението достъпна информация за културните ценности на територията на Община Каварна, за методите и предписанията за тяхното опазване, както и за различните възможности за участие в процесите на опазване и управление на КЦ (програми, проекти и др.).
- посетителите на Община Каварна (туристи и екскурзианти) – чрез маркетингова стратегия да се промоцират чрез публикации, сувенири, мултимедия, изложби богатството на културни пластове в община Каварна
- международни организации, институции, научни общности. - специализирани знания за ценността сред различни научни общности (публикуване на резултати от археологически проучвания)

10. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Община Каварна е третата по икономически показатели община в област Добрич.

В общината през 2012 година са регистрирани 711 предприятия в т.ч.:

ОБЩО ЗА ОБЩИНА КАВАРНА	711
Микро до 9 заети	647
Малки от 10 до 49	57
Средни от 50 до 249	7

Обликът на общинската икономика дават микро предприятията и малките предприятия, които заедно представляват 99,0 % от всички регистрирани предприятия , при същия показател за областта.

На територията на Община Каварна развиват дейност предприятия от ограничен кръг отрасли на икономиката. В икономическия профил на общината са представени сектори и икономически дейности (отрасли), за които са налице определени ресурси и традиции в развитието им. Общината е специализирана в няколко направления.

- селското стопанство,
- производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
- преработваща промишленост;
- хотелиерство и ресторантьорство

Предприемаческата активност в община Каварна (46.3 регистрирани предприятия на 1 000 жители през 2011 г.) е под средните показатели за страната (51 предприятия на 1 000 жители).

В динамиката на предприятията в общината измененията се дължат основно на структурните промени и икономическата криза (след 2009 г.)

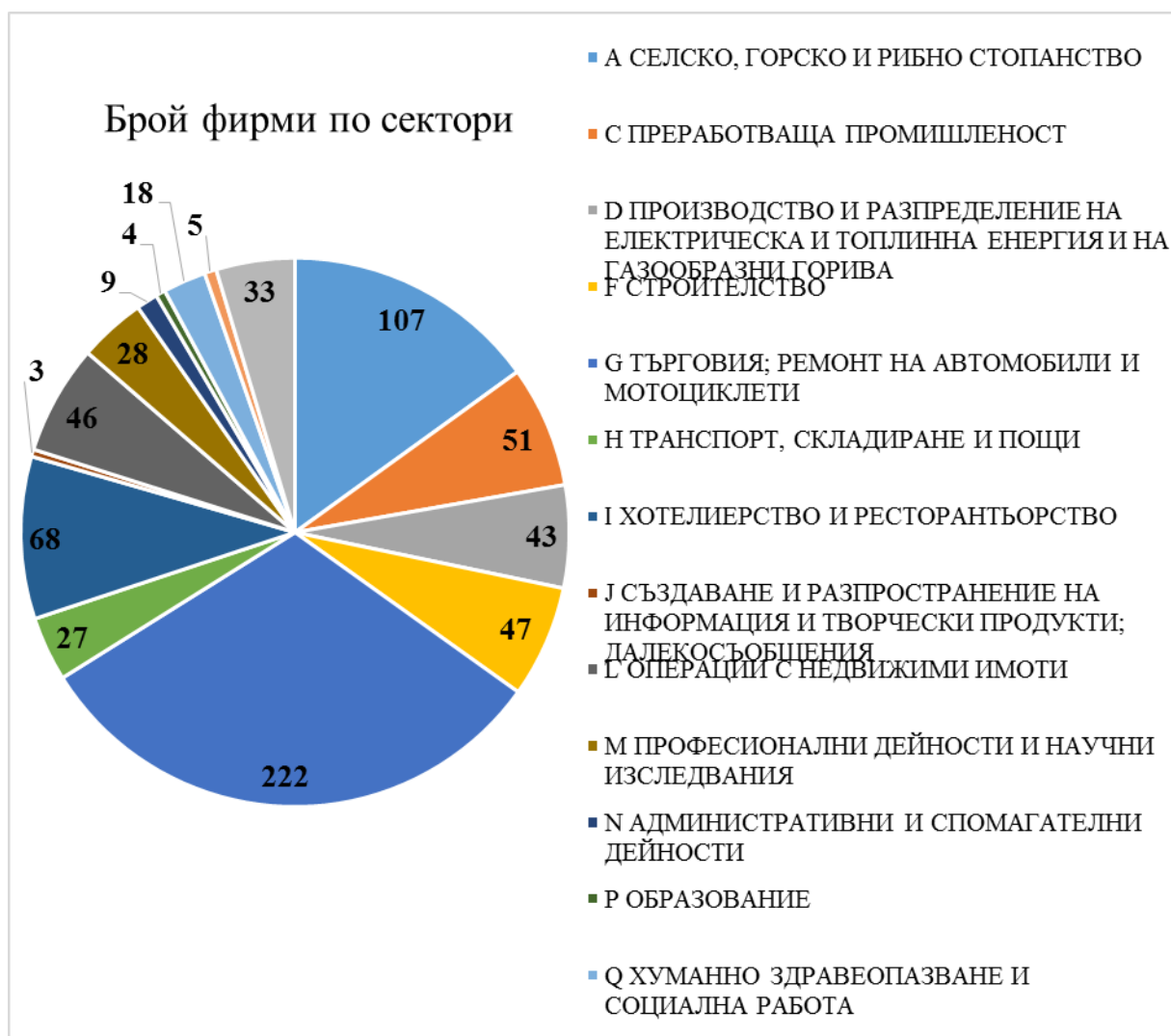
Анализът на наличната информация показва, че икономическата криза е факторът, който оказва негативно влияние върху икономическите инициативи, респективно води до закриване на дейности.

Табл. Основни показатели на нефинансовите предприятия по години

Година	Брой предприятия	Нетни приходи от продажби – хил.лв.	Заети лица - брой	ДМА хил.лв.
2008	506	216726	2789	450470
2009	708	205031	3015	938040
2010	699	266 123	2853	1118203
2011	711	326 127	2851	1008029

През периода най-голям е броят на фирмите, които са ангажирани с търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, следвани от тези от първичния сектор и хотелиерство и ресторантьорство.

Произведената продукция на зает в общината е 83 904 лв., което е значително над средното за областта и страната.

Инвестициите са особено важни за устойчивото общинско икономическо развитие, тъй като в тяхната основа стоят финансови средства, които се влагат за по-продължителен период от време. На базата на направените инвестиции се очаква нарастване на доходите след определен срок от време. Инвестиционната дейност представлява самото влагане на средствата и осъществяването на практически действия за нарастване на доходите, капитала или друг полезен икономически ефект.

Към 2012 г. размерът на ДМА в общината е 1 008 029 хил. лв., който бележи известен спад, спрямо предишната година.

За фирмите, функциониращи в пазарни условия, инвестирането е важно условие за повишаване на тяхната конкурентоспособност и за развитието им. В най-общия смисъл инвестирането е процес на влагане на парични средства за набавяне на ресурси с цел реализиране на стратегията на фирмата. За съжаление, в настоящия момент, има

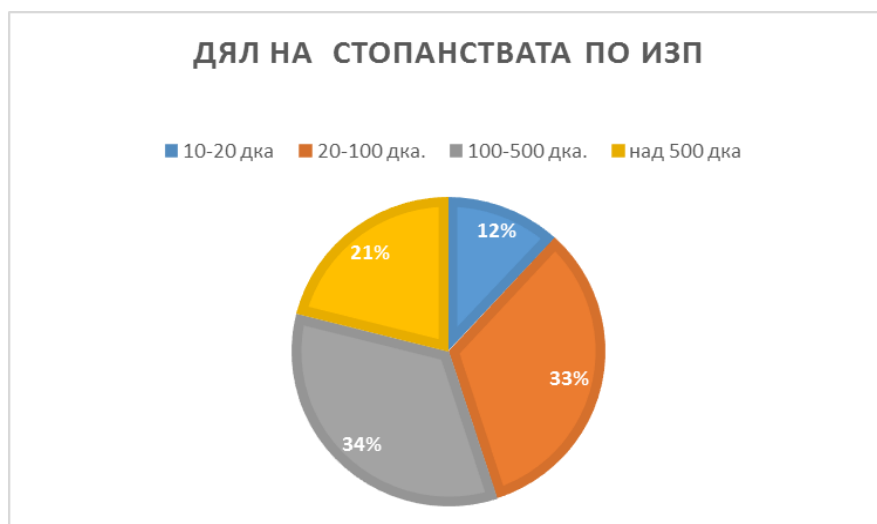
недостиг на средства за инвестиции и в същото време, несигурност в пазарните условия.

10.1 ПЪРВИЧЕН СЕКТОР

Първичният сектор (селско и рибно стопанство) е традиционен за общината. Селското стопанство е представено от растениевъдството и животновъдството.

Основен ресурс за развитие на селското стопанство и на неговия основен подотрасъл – растениевъдство, е земеделската земя.

По данни от извадково преброяване на земеделските стопанства 2014 г.⁶ в община Каварна се обработват 334 934 дка. ИЗП (*тя включва обработваемата земя, трайните насаждения, постоянно затревените площи, семейните градини и оранжерийни площи*).

Най-разпространените култури през настоящият сеидбооборот са зърнените и технически култури. За последните пет години картината на заетост на площите е почти непроменена.

Средните добиви от основните култури са както следва:

Община	2011 г.				
	пшеница	ечемик	масл. рапица	слънчоглед	царевица
Каварна	511	490	290	215	500
За Областта	472	436	253	220	528

⁶ Информация на Областна дирекция „Земеделие“

Община Каварна

Налице са всички предпоставки за високоефективно използване на земеделските земи. Очерталата се структура на земеделските земи е насочена повече към развитието на растениевъдството – зърно производството, за което има много подходящи условия и традиции.

Животновъдството се явява допълващ подотрасъл в аграрния сектор. В следващата диаграма е даден броя на отглежданите животни в общината – 2014 г.

Интерес от подотрасълът представлява свинекомплекса в с. Септемврийци.

Съгласно данни на ДЛС Балчик, горския фонд в община Каварна заема площ от 3278,6 ха. Важно място заемат защитните горски пояси, представени от цер, благуи, планински ясен, акация, клен, явор и др.

Горските територии в общината в съответствие с преобладаващите им функции се включват към три категории: защитни (защитните пояси, както и горите, създадени по технически проекти за борба с ерозията, защита на почвите, водите, урбанизираните територии, сградите и обектите на техническата инфраструктура); специални (с рекреационно значение и включени в границите на защитените територии); стопански (за устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги).

Залесителните мероприятия се провеждат съгласно лесоустройствените планове и в годините, в които се извършват не надвишават 220 дка.

Основно приходите му от дейност/ генерирани на територията на Каварна/ са:

Община	2007		2008		2009		2010		2011	
	Дърво добив	Лов	Дърво добив	Лов	Дърво добив	Лов	Дърво добив	Лов	Дърво добив	Лов
Каварна	248700	-	139540	-	211660	-	99286	-	211560	-

Другата характерна дейност от първичния сектор е рибарството. Традиционен поминък по каварненския бряг. В последните седем години в общината се наблюдава развитие на аквакултурата - един от най-бързо развиващите се отрасли от селското стопанство в света. По данни на ИАРА към 2012 г. в общината са регистрирани десет мидени ферми в акваторията на община Каварна, повечето в морето около с.Българево. Интересът към тази дейност потиква и други фирми да стартират създаването на нови полета. Уловът на риба няма промишлен характер, по-скоро той има функцията на занаятчийска дейност.

10.2 ВТОРИЧЕН СЕКТОР

Това е секторът на индустрията и строителството.

Машиностроенето е представено от фирма „КАМАШ“, наследник на бившия комбинат за багери и товарачи. През последните 5 години фирмата се специализира в производството на кофи за багери и товарачи ,за фирми от Франция, Италия, Англия.

Добив и разпределение на газ и електроенергия – Каварна газ ветроенергийни паркове и инсталации.

По отношение на текстилната промишленост и производството на трикотаж и облекло фирмите осигуряват голяма част от заетостта в промишлеността, предимно жени. По-

големите фирми („Примера" ЕООД - с чуждестранно участие, производство на облекла, „Катрик-91" ЕАД- производство на трикотаж, Венитекс- производство и търговия с трикотаж), са с предназначение на продукцията както за вътрешния пазар, така също и за износ.

Фирма „Изопор“ е специализирана в производство на опаковки и опаковъчни материали.

Производството на мебели е представено от фирмите „Калацерка“ - Фирмата е експортно ориентирана. Специализирала се е в производство и търговия на мека и корпусна мебел, спални и виенски фотьойли за обзавеждане на хотели, домове, офиси и лоби барове; „Дървопреработване Каварна „ специализирано в производство на интериорни врати и др.; „Демека“ - производство на детски и училищни мебели; обзавеждане на детски градини, ясли, маси, столове, гардероби, стоки за бита .

Хранително вкусовата промишленост е представена от „Камел 2003“ ООД- мелничарство/производство и търговия с брашно/ и „Извор“ АД – бутилиране на минерална вода.

Полиграфическа промишленост -ЕТ „ВЛАДИ-Веселин Влаев". Печатната база е създадена през 1994г., с първоначална идея - задоволяване потребността на региона от формуляри и специални поръчки. През годините фирмата насочи инвестициите си в книговезката дейност и производството на акциденция, тефтери, книги с мека и твърда корица.

Строителството като отрасъл е най-силно засегнато от кризата. В общината има регистрирани фирми от бранша, като „Йовчо Стоянов 70“, „Андреев строй“ и др.

10.3 ТРЕТИЧЕН СЕКТОР

Третичният сектор, според НКИД включва отрасли от обслужващата сфера (услуги). В последните 15 години той се изиявява като най-адаптивен в съвременните условия.

Неговото развитие е свързано с подобряване на позициите му в икономическия комплекс, което се потвърждава от анализиранияте икономически показатели. В този сектор са включени отрасли, свързани с т.нар. публични („бюджетни“) услуги и отрасли с обслужващ характер, които се развиват на пазарен принцип.

От анализите и оценките на третичния сектор, се установи, че от отраслите от сектора на услугите, които се развиват на пазарни принципи с по-голяма значимост в Община

Каварна са „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Транспорт, складиране и пощи“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“.

В секторът към 31.12.2012 г. са заети 1115 души, което представлява 54% от заетите в общината, а делът му в показателя „нетни приходи от продажби“ в общинската икономика е 39.1%.

По всички разчети и в перспектива дейностите от третичния сектор ще имат водещо значение за общинската икономика.

10.4 ТУРИЗЪМ

Това е отрасълът с най-голяма тежест след селското стопанство в сегашното и бъдещо развитие на общината. Развитието на устойчив туризъм е свързано със съхраняване и дългосрочно опазване на природните, културните и социалните ресурси и допринасяне по положителен и балансиран начин за икономическото развитие и благоденствието на хората, които живеят, работят или пребивават в общината.

Живописното каварненско крайбрежие се разстила по протежение на 42 км., слабо разчленено с обособени малки естествени плажове, които допринасят за развитие на отдиховите функции в общината.

Природните рекреационни ресурси в община Каварна са предпоставка за успешно развитие на туристическа индустрия. Антропогенните ресурси и най-вече богатото археологическо наследство - надземно и подводно, както и условията за организиране на ловен туризъм са допълнителна благоприятна предпоставка за развитие на туризма.

Макар и да разполага с голяма брегова ивица – 42 км, плажните ресурси на община Каварна са ограничени. Реално функциониращата плажна площ на общината е 74 000 кв.м. По-голяма част от плажовете са получени след изграждането на крайбрежни хидротехнически съоръжения.

Наличната туристическа инфраструктура включва следните бази:

Дейност на средствата за подслон и местата за настаняване - 2013 г.

Области / Общини	Средства за подслон и места за настаняване	Ле г л а		Легладено-нощия	Ст аи		Реализирани нощувки - Общо	Реализирани нощувки от българи	Реализирани нощувки от чужденци	Пренощуващи лица - Общо	Използваемост на леглодено-нощията	Приходи от нощувки - Общо
		Легла	в т.ч. временни (допълнителни)		Брой стаи	в т.ч. действително използвани						
Каварна	11	2809	599	292314	947	494	41546	14439	27107	8789	14,2	1325332

Разпределението на базите за подслон е следното:

Важно е да се отбележи, че основната маса легла е в бази, категоризирани с три звезди – 2440 легла. Това предполага че в тях се настаняват масовите туристи, търсещи морски отдих.

ОУП подкрепя визията за развитие на туристическата дейност в общината, разписана в Общинския план за развитие за периода 2014-2020 година, а именно:

- Морски туризъм - брегова черноморска плажна ивица с площ 74 000 кв.м с площни характеристики: к.к. „Русалка” - 14 000 кв.м; к.к. Каварна - 28 500 кв.м; Божурец - Топола - 7500 кв.м; к.к. Карвуна - 24 000 кв.м, местн. Икантълъка;
- Селски туризъм - реални възможности за развитие на този вид туризъм има в селата Българево, Свети Никола, Камен бряг, Топола, Божурец;
- Научно-познавателен туризъм в защитените територии територии (резерват „Калиакра”, Защитена местност и национален археологически резерват „Яйлата”, Защитена местност „Степите”), влажна зона „Тауклиман” и влажна зона „Болата”
- Културен туризъм - Градски исторически музей - гр. Каварна, Експозиция "Добруджа и морето", Етнографски комплекс, Художествена галерия, нос Чиракман;
- Пещерен туризъм - множеството пещери край брега на Черно море;
- Специализиран туризъм;
- Екотуризм във всички негови форми от семейната почивка в уюта на традиционната селска къща в Българево, Камен бряг или Топола до специализирания туризъм - наблюдения и фотографиране на птици и растения, на делфини и различни риби в крайбрежните води, запознаване с богатото културно-историческо наследство;
- Орнитоложки туризъм (местността Икантълъка, местността „Болата”, Долината на авлигите и Яйлата) и характерната за района степна растителност и редки видове, вписани в Червената книга на България (местността „Болата”, нос Калиакра, природо-археологическият резерват „Яйлата” (широколистният божур);
- Голф туризъм;
- Събитиен туризъм - привлича все повече туристи и допринася за превръщането на Каварна в културна и рок столица на Балканския полуостров с вече ежегодното организиране на 6-ти май - празник на гр. Каварна, Международен общобългарски младежки фолклорен събор „С България в сърцето”, Миден и рибен фест, Седмицата на морето и "Каварна Рок Фест";
- Ловен туризъм - Муфлоново стопанство - с. Българево

11. УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ

В Община Каварна има 21 населени места от различен тип и ранг. Като цяло селищната мрежа може да се определи като мозаечна- дисперсно разположена в територията. Условно може да се определи една зона на насищане с населени места приморска – с център град Каварна и друга северно от нея над пътя Варна – Дуранкулак.

По видове населените места се делят на две основни групи - градски и селски. В случая имаме един град и 20 села.

Според устройствените критерии град Каварна е от категорията малки градове с население от 10 000 до 30 000 жители, а съгласно категоризацията на населените места в Република България и е от трета категория.

- Едно населено място от пета категория – Българево;
- Едно населено място от шеста категория - Септемврийци;
- Осем населени места от седма категория – Белгун, Божурец, Видно, Вранино, Раковски, Свети Никола, Селце и Топола;
- Десет населени места от осма категория – Било, Иречек, Камен бряг, Крупен, Могилище, Нейково, Поручик Чунчево, Травник, Хаджи Димитър и Челопечене

Вторични центрове от типа каквито се приемаха и популяризираха с приемането на ТУП на общините на сегашния етап в Община Каварна реално няма.

Устройствената концепция се базира на определяне на най-адекватните режими за устройство на различните видове територии, които да допринесат до повишаване на качеството на средата и на живот в общината.

Като отчита необходимостта от бъдещо развитие на населените места и потенциала на територията, ОУПО Каварна предлага незначително увеличаване на границите на урбанизираните територии на населени места от общината с изключение на населелените места, където има неусвоен териториален потенциал в строителните им граници.

Проектът предвижда нови производствено-складови терени и запазването бивши стопански дворове за такива нужди, защото те са и потенциалните терени , които да привличат инвестиции съответно разкриването на нови работни места. Такива терени има и в границите и землищата на населените места.

Основен акцент в урбанистичната концепция е отреден на крайбрежните рекреационните територии, като едии от основните стимулатори за социално-икономическото развитие на общината. Разгледани в порядъка „запад – изток“ по землища те имат следните характеристики:

- Землище с. Топола – то е представено от селото и вилна зона „Топола“ - Ов. Територията на комплекси „Бялата лагуна“ , „Skies resort“ и м. Иканталяка са отредени като територии за рекреация, съответно указани със зони Ок и Ос.

- Землище с. Божурец - . В него попада Голф комплекса „ Thracian Clifffes” със зона Од. Вилна зона „Божурец“ – реализирано вилно строителство и такова с действащи разрешения за строеж , а останалата му част попада в територии под забрана , съгласно заповедта , касаеща природно местообитание 62C0.;

- Землище Каварна – тук елементите са в.з. „Каварна“ и терена източно от курортна зоната , отредени със зона Ов, м. „Долината на авлигите“ и терените източно от строителната граница са определени със зона Ок. ;

- Землище с. Българево – тук е посочен терен от 258 ха. , по предложение на ИК „За туризма на Калиакра“. Малка част от тази територия пазоложена по ръба на платото, с вече сменено предназначение е оказана с устройствена зона Ов.;

- Землище с. Свети Никола – единствен елемент на тази система е ваканционно селище „Русалка“ – зона Ос. Непосредствено югозападно от селото е формирана малка вилна зона.;

- Землище с. Камен бряг – незастроени терени в западна посока, попадащи в строителните граници са определени за терени за курортен комплекс -Ок. Зона от вида Ов има източно от панорамния път за Шабла. Планът е предвидил и терен за провеждане на събитието „July Morning”.

Устройствената концепция за урбанизираните територии с НКН предвижда да се фиксират границите на имотите, за които ще се прилагат режими на охранителни зони.

Извън урбанизираните територии с ОУП на Община Долни чифлик се предвижда аналогично идентифициране на зоните наситени с НКН и определяне на охранителните им зони, в които се допускат само дейности, съвместими с принципите на интегрираната консервация. Връзката между обектите на НКН ще се осъществява по предвидените за целта маршрути, обвързано с мрежата от локални и регионални културно-туристически маршрути и с националните и европейските мрежи на културните коридори.

Дейностите, свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването на културните ценности и адекватната грижа за тях.

Аналогична грижа следва да се полага и за природните ценности и ландшафта. Предварителният проект за ОУПО Каварна предлага в рамките на урбанизираните територии да се повиши процентът на обществените озеленени пространства и да се подобри тяхното качество чрез подмяна на растителността, където това е необходимо, обзавеждане на пространствата и озеленяване на поречията на реките.

Транспортната инфраструктура е с определящо значение за пространственото развитие на всяка териториална общност, формирайки урбанизационните оси на развитие. В този смисъл първокласния пътя Път I-9 Граница Румъния - Дуранкулак - Шабла - о.п. Каварна - Балчик - Оброчище - Кранево - Златни пясъци - Св. Св. Константин и Елена - Варна - Старо Оряхово - Обзор - о.п. Слънчев бряг - Бургас - Маринка - Звездец - о.п. Малко Търново - граница Турция" , път III-904, Старо Оряхово - Долни чифлик -

Гроздъово - Бозвелийско – „(Провадия - Дългопол) и Път III -2083 „(Провадия - Дългопол) - п. к. Сава - Цонево - Гроздъово" маркират пространственото развитие на общината.

С проектът на ОУПО се предлага удвояване на профила на пътя, като той добива характеристиките на скоростен път, като продължение на магистрала „Черно море“ Бургас - Варна.

Изготвянето на прогнозната част на система „Електроснабдяване“ в ОУПО Каварна отчита състоянието и капацитета на съществуващите мрежи и съоръжения в общината, перспективите за комунално и промишлено развитие. Основното залегнало в проектното решение е :

Повишаване на качеството на електрозахранване и намаляване на технологичните загуби, съгласно средносрочните планове за развитие на мрежата, чрез:

- ✓ модернизация на съществуващите кабелни линии СН;
- ✓ азпределителна мрежа СрН да бъде изпълнявана с кабели положени преимуществено в изкоп в земята или въздушни линии.

По отношение на **„Водопроводната и канализационната система“** - Прогнозата и проектното решение на водоснабдителната система са съобразени със стратегическите цели и мерки за постигането им.

Като основен проблем пред общината и експлоатационното дружество „В и К“ ЕООД стои както доизграждането на водопроводната мрежа на град Каварна и курортната зона, така и изграждане на допълнително водоснабдяване на селата Вранино, Могилище, Белгун, Българево, Пор. Чунчево, и Хаджи Димитър и водопроводните мрежи на СО „Топола“ и СО „Божурец“. Успоредно с тях се налага и реконструкция на съществуващите водоснабдителни съоръжения.

Канализационна система

Канализационната система на територията на общината е частично изградена, като съществуващите стари съоръжения имат нужда от обновяване и рехабилитация, тъй като не отговарят на изискванията за опазване на повърхностните и подземните води.

Успоредно с това в общината възниква идея за разширение и реконструкция на ПСОВ Каварна ,която да осигурява съвместно пречистване на отпадъчните води от града и с. Българево.

Поземлени ресурси

Анализът за териториалното разпределение на поземлените ресурси в общината е направен на основата на информацията от балансите по видове територии според предназначението им към 31.12.2011 г. (последния утвърден баланс –НСИ).

Доминанти по отношение на площоемкостта са земеделските и горски територии.

Според формата на собственост , териториите се разпределят, както следва:

Важен елемент при устройственото планиране е плановата готовност на територията. Общината разполага с ТУП/ОУПО/ , приет 1997 г. Населените места са с планове от различно естество, изработени и приети в условията на ЗТСУ. Има населени места без планове. В този смисъл , разработването на ОУПО Каварна ще е предпоставка за актуализиране на плановите на населените места от общината.

12. ТЕХНИЧЕСКА И ИНЖЕНЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА

12.1. ТРАНСПОРТ

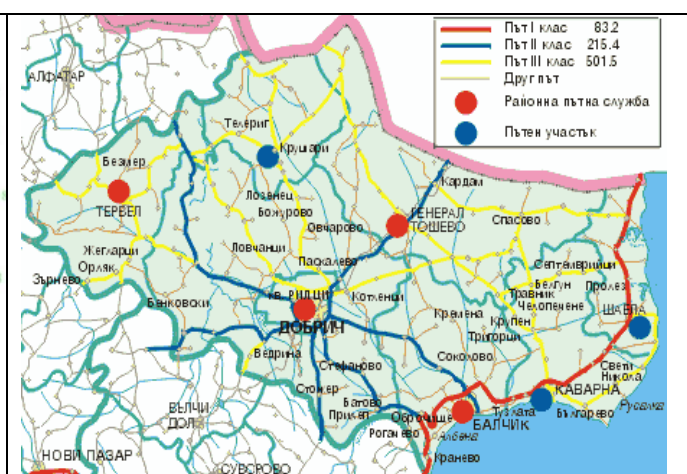
Пътна мрежа-състояние

Граничното географско положение на област Добрич и още повече на община Каварна, в известна степен я поставя периферно на националната транспортна мрежа, като през територията ѝ не преминават общоевропейски транспортни коридори. Липсват автомагистрали и/или скоростни пътища.

Трансевропейски транспортни коридори през територията на България

Пътна мрежа в област Добрич

Основният обслужващ път за община Каварна е първокласния път **I-9 граница Р.Румъния/ Дуранкулак-Шабла-Каварна-Балчик-Варна-Бургас-Малко Търново /граница Р.Турция.**, с Европейска категоризация **E-87**. Минавайки през южната, крайбрежна част на общината, пътят обслужва главно транзитните туристическите потоци във вътрешността на крайбрежието и преките връзки на община Каварна с регионалния център Варна. Целият път с дължина 22 км е в добро експлоатационно състояние, което улеснява транспортните комуникации на общината с вътрешността на страната и съседните общини. Достъпът до областния център Добрич е по-затруднен, като се осъществява през Балчик, по второкласния път II-27.

Вторият по значимост път в общината е третокласният път **III-901 Шабла-Тюленово - Камен бряг- Свети Никола- Българево– Каварна**, обслужващ същинското крайбрежие на общината, като провежда вътрешния туристически поток. Въпреки значимостта на този път за развитието на общината, по-голямата част от него /около 65%/, в участъка Камен

бряг-Българево е в незадоволително експлоатационно състояние, а останалата част е в средно състояние.

Третокласният път **III-296 Ген. Тошево –Крупен –Вранино –Могилище- Каварна**, с дължина 20,7 км обслужва територията на общината в дълбочина. Пътят е по-малко натоварен и се намира в средно експлоатационно състояние.

Най-северната част на общината се обслужва от прекатегоризирания от четвърти в трети клас път **2961 направление изток- запад /Василево-Каварна/ Конаре - Белгун – Септемврийци - Нейково –Божя ново- /Дуранкулак-Шабла/**. Той е свързан с път **I-9 посредством III-296 Генерал Тошево – Крупен- Вранино -Каварна**. Около 80% от дължината му от 16,6 км са в средно експлоатационно състояние, а в незадоволително състояние са 3,5 км в участъка Белгун-Септемврийци.

Другият прекатегоризиран път **2963 /Василево-Каварна/ Вранино – Челопечене-Белгун – Сърнино-Спасово**, започващ от Вранино / **III-2963/** в северна посока през Челопечене-Белгун/2961/, осигурява връзка със съседната община Ген. Тошево, като 80 % от дължината му е в средно състояние.

Общата дължина на републиканската пътна мрежа на територията на общината е 95 км, като 22 км от тях са първокласна пътна мрежа. В сравнение с относителния дял на първокласните пътища в страната /15,2%/ и СИ район /18,2%/, **относителният дял на първокласните пътища в община Каварна /23%/ е много по-висок**, особено от този за област Добрич, която е с най-ограничено развитата пътна мрежа с национално значение в СИ район. Автомагистрали не са изградени, а относителният дял на първокласната пътна мрежа в областта е едва 10%, при това пътят обслужва само крайбрежната територия на областта, в тч община Каварна, на чиято територия попадат над една четвърт от първокласните пътища в областта /26,5 %/. За областта до някъде това се компенсира с много добре развитата второкласна пътна мрежа, която достига почти една трета от изградената РПМ, но в община Каварна не са изградени второкласни пътища.

Общината се обслужва преобладаващо от третокласни пътища /77%/, при това почти половината от тях са прекатегоризирани четвъртокласни. Около една четвърт от тези пътища са в лошо състояние, главно в участъка Камен бряг-Българево.

Като цяло, **добре изградената републиканска пътна мрежа** в общината е в сравнително добро експлоатационно състояние, тъй като над половината от пътищата са в средно състояние и една четвърт- в добро. През периода 2007-2012г основно е ремонтиран

първокласния път I-9, чието състояние в момента се оценява като 100% добро. През 2008г в резултат на ремонтните действия в участъка Каварна –Балчик е подоброено транспортното обслужване на населените места Каварна, Божурец, Топола/Балчик, а през 2012г. -след ремонт на направлението Каварна-Шабла-Дуранкулак, се подобрява транспортното обслужване на Каварна, Раковски, Хаджи Димитър /Шабла.

Добре развитата пространствена организация на републиканската пътна мрежа позволява обслужването на по-голяма част от населените места в общината, като гъстотата ѝ /0,198км/кв.км/ е много по-висока от средната за област Добрич /0,175/ и средната за страната /0,178/.

Гъстота на пътната мрежа към 31.11.2023г. /км/кв. км/

Район	Гъстота на АМ и пътищата I кл	Гъстота на пътищата II и III клас	Обща гъстота на РПМ	Гъстота на общинската пътна мрежа	Гъстота на пътната мрежа общо
България	0.033	0.145	0.178	0.161	0,339
Североизточен район	0.039	0.144	0.186	0.177	0,360
Добрич	0.018	0.158	0.175	0,147	0,322
Община Каварна	0,046	0.152	0.198	0,145	0,343

Източник: НСИ, ОПУ “Добрич”, изчисления

Общата гъстота на пътната мрежа в община Каварна /0,343/ е почти равна на средната за страната /0,339/ и по-висока от средната за областта /0,322/.

Актуалното състояние на РПМ е дадено в следващите таблици:

№ по ред	Път клас и №	Наименование	От км	До км	Дължина (км)	Пътни връзки (дължина в км)	Обща дължина (км)
1	I-9	Гр.Р.Румъния-Дуранкулак - Шабла-Каварна- Балчик-Кранево - Гр.ОПУ Варна - Малко Търново	30+800	52+800	22.000	0.250	22.250
2	III-296	п.кр. II-29 Ген.Тошево - Каварна	24+400	40+218	15.818	0.000	15.818
3	III-901	п.кр. I-9 Шабла - Тюленово -Камен бряг-Каварна	14+283	38+603	24.320	0.000	24.320
4	III-2961	п.кр. III-296 Конаре - Белгун -Септемврийци - Божаново - п.кр. I-9	1+818	18+162	16.344	0.000	16.344
5	III-2963	п.кр. III-296 Вранино - Белгун - Спасово	0+000	12+872	12.872	0.000	12.872

Община Каварна

№ по ред	Наименование на пътя	Дължина км	от км - до км	габарит настилка	габарит пътнo платно	водостоци	мостове /надлези/	подпорни стени	жп прелези	Състояние		
				м	м	бр	бр	м	бр	основа	настилка	съоръжения
1	I-9	22,000		7,5	10,5	14	0	0	0	Трошен камък	асфалтова	14
2	III-296	15,818		6,5	9	11	2	0	0	Трошен камък	асфалтова	13
3	III-901	24,320		6,5	9	7	2	0	0	Трошен камък	асфалтова	9
4	III-2961	16,344		6,5	9	15	1	0	0	Трошен камък	асфалтова	16
5	III-2963	12,872		6,5	9	8	2	0	0	Трошен камък	асфалтова	10

Източник: ОПУ Добрич

Общинската пътна мрежа е по-слабо развита, с гъстота 0,153 км/кв.км., колкото средната за област Добрич, но много по-ниска от средната за СИ район /177/ и средната за страната /161/. Преобладаващата част от Общинската пътна мрежа е в незадоволително състояние и много участъци се нуждаят от ремонт и реконструкция.

Състояние на общинската пътна мрежа в община Каварна към 31.11.2023г.

No по ред	Път No	Стар(и) номер(а)	Наименование	Километраж		Дължина (км)
				От км	До км	
1	DOB1146	90013	/ I - 9, Каварна - Топола / - Каварна / III - 901 /	0,000	4,000	4,000
2	DOB1149	90017	/ I - 9, Каварна - Балчик / Топола - м. Икантълъка - Граница общ. (Каварна - Балчик) - м. Тузлата - Балчик - Албена - / I - 9 /	0,000	4,700	4,700
3	DOB1150	90109	/ III - 901, Камен бряг - Българево / Свети Никола - к.к-с Русалка	0,000	2,900	2,900
4	DOB1151	90115	/ III - 901 / Българево - н. Калиакра	0,000	6,600	6,600
23**	DOB1163		/ III-296 /о.п.Каварна - Каварна - "Крайбрежна зона"	0,000	4,882	4,882
5**	DOB2141	29615(1)	/ III - 296, Крупен - о.п.Каварна / Вранино - Иречек - Видно	0,000	10,300	10,300
6**	DOB2142	29616	/ III - 296, Вранино - о.п.Каварна / - Граница общ. (Каварна - Балчик) - Гурково - / I - 9 /	0,000	1,900	1,900
7	DOB2148	90015	/ I - 9, Каварна - Балчик / - Божурец	0,000	1,200	1,200
8	DOB3140	29084(3)	/ III - 2961 /Септемврийци - Било	0,000	5,600	5,600
9	DOB3143	29617	/ III - 2961, Конаре - Белгун / - Травник	0,000	1,000	1,000
10**	DOB3144	29619	/ III - 296, Вранино - о.п.Каварна / - Могилище	0,000	1,100	1,100
11	DOB3145	90012, M5 Каварна	/ I - 9, Шабла - Каварна/ - Раковски - Иречек / DOB2141 /	0,000	9,000	9,000
12	DOB3147	90014	/ I - 9, Каварна - Балчик / - Селце	0,000	3,100	3,100

Община Каварна

13	DOB3152	M1	/ I - 9 / Каварна - х.Добруджанка	0,000	1,800	1,800
14	DOB3153	M2	/ III - 901, Камен бряг - Свети Никола / - Дом за възрастни с УИ	0,000	1,300	1,300
15	DOB3155	M4	/ III - 901, Българево - Каварна / - м. Дълбока	0,000	1,650	1,650
16*	DOB3156	M6	/ DOB1149/ - м. Икантълъка - плаж Топола 2	0,000	3,300	3,300
17*	DOB3157	M7	/ DOB1151, Българево - н. Калиакра / - м. Зеленка	0,000	2,100	2,100
18	DOB3158	M8	/ DOB1151, Българево - н.Калиакра / - работна станция БТК	0,000	0,900	0,900
21*	DOB3159		/DOB 1151, Българево – н.Калиакра/ - м.Болата	0,000	1,750	1,750
19	DOB3160	M10, M2 Балчик	/ DOB1149, Топола - Балчик / - Граница общ. (Каварна - Балчик) - к.к-с Тузлата - / DOB1149 /	0,000	1,400	1,400
20	DOB3161	M15	/ DOB1146 / Каварна - пречиствателна станция	0,000	2,400	2,400
22*	DOB3162		/DOB1149/ Топола - хот. к-с „Топола Скайс“	0,000	1,303	1,303
				ОБЩА ДЪЛЖИНА:		74,185

Забележка:

* С РМС № 807/04.10.2012 г. е изменено пътно трасе № 16, № 17 и добавени № 21 и № 22.

**С РМС № 869/14.10.2016 г. е добавено пътно трасе № 23 и изменени наименованията на съществуващи № 5

Източник: МРРЕ,ОПУ Добрич

Данните за техникоексплоатационното състояние на общинските пътища показват една незадоволителна картина.

Най-важните направления на ОПМ / категоризация 1/ са в добро състояние, но от останалите /категория 2 и 3/ само 10% са в добро състояние, а другите са в лошо или задоволително експлоатационно състояние. Хроничният недостиг на средства за поддържане допълнително влошава ситуацията, характерна за повечето общини в района и страната.

Пътно	Връзка с РПМ	Връзка с РПМ 2	Стар(и) номер(а)	Наименование на пътното трасе	Километраж		Дължина (км)	Клас	Състояние* (попълва се съгласно забележката под таблицата като се нанася)
					От км	До км			
DOB1146	1- 9	III - 901	90013	/ I - 9, Каварна - Топола / - Каварна / III - 901 /	0,000	4,000	4,000	1	Добро
				/ I - 9, Каварна - Балчик / Топола - м. Икантълъка -					
				Граница общ. (Каварна -				1	
DOB1149	1 - 9		90017	Балчик) - м. Тузлата - Балчик - Албена - / I - 9 /	0,000	4,700	4,700		Добро
DOB1150	III - 901		90109	/ III - 901, Камен бряг - Българево / Свети Никола - к.к-с Русалка	0,000	2,900	2,900	1	Добро
DOB1151	III - 901		90115	/ III - 901 / Българево - н. Калиакра	0,000	6,600	6,600	1	Добро
DOB1163	III - 296			/III-296/о.п.Каварна - Каварна - "Крайбрежна зона"	0,000	4,882	4,882	1	Незадоволително
				/ III - 296, Крупен - о.п.Каварна / Вранино - Иречек -				2	

Община Каварна

DOB2141	III - 296		29615(1)	Видно	0,000	10,300	10,300		Лошо
				/ III - 296, Вранино - о.п.Каварна / - Граница общ. (2	
DOB2142	III - 296	I 9	29616	Каварна - Балчик) - Гурково - / I - 9 /	0,000	1,900	1,900		Лошо
DOB2148	I - 9		90015	/ I - 9, Каварна - Балчик / - Божурец	0,000	1,200	1,200	2	Отлично
DOB3140	III - 2961		29084(3)	/ III - 2961 / Септемврийци - Било	0,000	5,600	5,600	3	Лошо
DOB3143	III - 2961		29617	/ III - 2961, Конаре - Белгун / Травник	0,000	1,000	1,000	3	Лошо
DOB3144	III - 296		29619	/ III - 296, Вранино - о.п.Каварна / - Могилище	0,000	1,100	1,100	3	Незадоволително
DOB3145	I - 9		90012, M5 Каварна	/ I - 9, Шабла - Каварна/ - Раковски - Иречек / DOB2141 /	0,000	9,000	9,000	3	Добро
DOB3147	I - 9		90014	/ I - 9, Каварна - Балчик / - Селце	0,000	3,100	3,100	3	Незадоволително
DOB3152	I - 9		M1	/ I - 9 / Каварна - хДобруджанка	0,000	1,800	1,800	3	Задоволително
				/ III - 901, Камен бряг - Свети Никола / - Дом за				3	
DOB3153	III - 901		M2	възрастни с УИ	0,000	1,300	1,300		Добро
DOB3155	III - 901		M4	/ III - 901, Българево - Каварна / - м. Дълбока	0,000	1,650	1,650	3	Лошо
DOB3156			M6	/ DOB1149/ - м. Икантълъка - плаж Топола 2	0,000	3,300	3,300	3	Задоволително
DOB3157			M7	/ DOB1151, Българево - н. Калиакра / - м. Зеленка	0,000	2,100	2,100	3	Лошо
				/ DOB1151, Българево - н.Калиакра / - работна станция				3	
DOB3158			M8	БТК	0,000	0,900	0,900		Лошо
DOB3159				/DOB 1151, Българево - н.Калиакра/ - м.Болата	0,000	1,750	1,750	3	Лошо
DOB3160			M10, M2 Балчик	/ DOB1149, Топола - Балчик / - Граница общ. (Каварна -Балчик) - к.к-с Тузлата - / DOB1149 /	0,000	1,400	1,400	3	Задоволително
DOB3161			M15	/ DOB1146 / Каварна - пречиствателна станция	0,000	2,400	2,400	3	Незадоволително
DOB3162				/DOB1149/ Топола - хот. к-с „Топола Скайс“	0,000	1,303	1,303	3	Лошо

Ниво	Оценка	Повредена площ / в % /	Видими данни
1.	Отлично	0%	няма видими повреди
2.	Добро	1-10%	забелязват се отделни пукнатини и единични повреди, няма
3.	Задоволит	11-30%	отделни зони с мрежовидни пукнатини; общо напукана повърхност; коловози с дълбочина до 10 mm; слабо изразени
4.	Незадово	31-50%	значителна площ от пътното е покривена; наличие на деформации; коловози с дълбочина от 10 до 15 mm; избил
5.	Лошо	Над 50%	повече от половината площ от настилка е повредена;

Източник: МРРБ, ОУП Добрич

Жп транспорт на територията на община Каварна не е развит.

Пристанище Каварна се използва от малки пътнически кораби и малки танкери за нефт.

За изминалият програмен период е извършена рехабилитация на път **DOB1146/I-9 Каварна – Топола/Каварна ЛП-901/** и на пътищата: DOB1149/I-9 Каварна-Балчик/-Топола- м.Иканталяка- граница община – м. Тузлата-Балчик-Албена/I-9/; DOB2148/I-9 Каварна-Балчик/-Божурец; DOB3145/I-9Шабла-Каварна/Раковски – Иречек-/DOB2141/

От важно значение за пространственото развитие и устройственото решение в ОУП на община Каварна ще бъде предвижданото изграждане на **скоростен път**, залегнало в стратегическия документ “Приоритети за изграждане на пътната инфраструктура на Република България до 2020г за пътищата с национално и общоевропейско значение”.

Скоростен път „ВАРНА-ДУРАНКУЛАК“

Трасе: «**Варна – Каварна – ГКПП Дуранкулак** - /връзка към Констанца, Румъния/»

Усвояване на туристически потенциал в северната част на Черноморското крайбрежие. Кохезия между големите туристически центрове на североизточна България и южна Румъния (в района на Мангалия, Констанца и Мамая). Насърчава интермодалността при пътническите превози, осигурявайки качествена еквивалентна пътна инфраструктура до бъдеща станция на високоскоростни влакове в гр. Констанца.

Според Европейското споразумение за основни пътни артерии („European Agreement on Main International Traffic Arteries (AGR)”), подписано и от България: **“Скоростен път е път предназначен за автомобилен трафик, до който достъпът се осъществява само от кръстовища на различни нива или чрез контролирани кръстовища на едно ниво, и за който важи:**

- **забранено е спирането и паркирането на платната му за движение, и**
- **не се пресича на едно ниво с релсови или с пешеходни пътища.”**

Предвид спецификата на разглежданите пътища от РПМ на Р.България в контекста на значимостта им в национален и общоевропейски план, както и предвид приоритизирането им на базата на известни и прогнозни данни за трафика, локални проблеми, регионални нужди и др., както и на базата на тенденциите за развитие и възприетите водещи мотиви в транспортната политика на ЕС, за водещ габарит при изграждането на скоростните пътища в този документ се определя габарит Г20 , дефиниран в "Норми за проектиране на

пътищата" от 2000г. (т.е. четирилентов път с 2 ленти по 3,50м. за движение във всяка посока и с разделителна ивица по средата от 2м).

С реализацията на скоростния път следва да се изгради обход на с.Хаджи Димитър. Предложени са два варианта : 1- южно от селото и вариант 2 – северно от него, който е приблизително два пъти с по-голяма дължина от южния обход. След реализация на избраният вариант, трасето минаващо през с.Хаджи Димитър трябва да се понижи в клас.

През последните години- с многократното повишаване на нивото на моторизация в страната, се наблюдава много тревожна тенденция за драстично увеличаване частта на пътно-транспортните произшествия (ПТП) в следствие на превишена скорост и челни удари. С изграждането на скоростни пътища, се очаква значително подобрене в посока намаляване на тези инциденти. Очаква се чрез изграждането на скоростни пътища разпределението на транспортните потоци при пътищата от по-висок ранг от РПМ на България значително да се подобри. Това е от решаващо значение за подобряване на транспортното обслужване на населението, икономическото развитие на териториите през които преминават и разпределението на транзитните потоци като цяло.

С проектът се предлагат изграждане на обходи на селата Българево и Камен бряг.

По отношение на общинската пътна мрежа в ОУПО е залегнало:

- Реконструкция и рехабилитация на Общинска пътна мрежа в населените места на територията на Община Каварна:
 - Път DOB1146/I-9, Каварна-Топола/-Каварна-/III-901/
 - Път DOB1149/I-9,Каварна-Балчик/-Топола -м.Икантълъка - граница общини Каварна-Балчик - м.Тузлата- Балчик - Албена-/1-9/
 - Път D0B1163 „/III-296/, о.п. Каварна-Каварна-„Крайбрежна зона"
 - Път D0B2141 „III-2963, Крупен-Каварна/-Вранино-Иречек-Видно"
 - Път D0B2142 „/III-296, Вранино-Каварна/- граница общ.(Каварна-Балчик)-Гурково-/1-9/"
 - Път D0B 3155/III-901, Българево-Каварна/-м.Дълбока
 - Път D0B3159/ /D0B 1151, Българево-н. Калиакра/- м. Болата
 - Път D0B 3161/D0B1146/-Каварна-пречиствателна станция /ПСОВ/
 - Път DOB 3162 от I-9 от с. Топола- Скайс
 - -DOB 3158 от DOB1151 до работна станция БТК
 - DOB 3157 от DOB 1151 до м. Зеленка
 - DOB 3147 от I-9 до с. Селце
 - DOB 3144 от III 296 до с. Могилище
 - DOB 3143 от III2961 до с. Травник

- DOB 3140 от III 2961 до с. Било
- Общината не предвижда изграждане на нов пътни трасета от ОПМ, освен цитираната по-горе рехабилитация и реконструкция на изброените.

Обслужването на общината с автобусен транспорт се осъществява по линиите:

КАВАРНА - ВАРНА:

07:15 часа - изпълнява „РУМИ – РУСЧЕВ“ ЕООД
09:30 часа - изпълнява „ДИДО ЕКСПРЕС 2020“ ЕООД
12 :50 часа – изпълнява „ВАРНА БУС“ ООД
15:30 часа - изпълнява „РУМИ – РУСЧЕВ“ ЕООД
16:45 часа - изпълнява „ДИДО ЕКСПРЕС 2020“ ЕООД
17:40 часа – изпълнява „ВАРНА БУС“ ООД

КАВАРНА - ДОБРИЧ:

08:20 часа- изпълнява „МАЯ ТРАНС 21“ ООД
15:45 часа- изпълнява „МАЯ ТРАНС 21“ ООД
16:20 часа- изпълнява „ДИДО ЕКСПРЕС 2020“ ЕООД

По тези маршрути, както и по маршрута Шабла – Варна се обслужват и голяма част от населените места в общината.

КАВАРНА – СОФИЯ:

09:30 часа - изпълнява „ЮНИОН ИВКОНИ ГРУП ПЛЮС“

Вътрешно общинските линии са:

Квартал Хаджи Димитър - „МБАЛ Каварна“:

07:¹⁵; 11:¹⁵ часа

Каварна – Шабла:

09:¹⁰, 10:³⁰; 14:⁰⁰, 16:³⁰ часа

Каварна – Шабла – Границата:

Понеделник-Петък - 8:⁰⁰, 12:³⁰ часа

Събота-Неделя и празнични дни – 9:⁴⁵ часа

Каварна – Могилище – Вранино – Челопечене- Белгун – Септемврийци:

Всеки ден - 7:⁰⁰, 12:⁰⁰ часа

Каварна – през Крупен – Травник – Септемврийци:

Вторник - 7:⁰⁰, 16:⁰⁰ часа

Каварна – Септемврийци – Нейково:

Сряда - 7:⁰⁰, 16:⁰⁰ часа

Каварна – Септемврийци - Било:

Четвъртък - 7:⁰⁰, 16:⁰⁰ часа

Каварна – Българево – Свети Никола – Камен бряг:

Всеки ден - 7:⁰⁰, 15:⁴⁰ часа

Каварна – Раковски:

Всеки ден – 06:³⁰, 09:⁰⁵, 12:⁰⁵, 16:⁰⁰ часа

Каварна – Видно:

Понеделник и Петък /в периода 16 юни – 14 септември/ - 08:²⁰, 17:³⁰ часа

Понеделник и Петък /в периода 15 септември – 15 юни/ - 06:⁴⁵, 16:³⁰ часа

Каварна – Селце:

Вторник - 07:³⁰, 16:³⁰ часа

През активният туристически сезон действа и линия Каварна – Морска зона – Каварна.

В общината има една автогара – Каварна, а в селсата има автобусни спирки.

Смята се, че така функциониращата система на автобусния транспорт в общината задоволява трудовите⁷ и битови пътувания на населението.

12.2 ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА

Електроснабдяване

Електроснабдяването на община Каварна се осигурява от националната електроенергийна система посредством районната подстанция «Каварна» с трансформация на напрежението 110/20 kV. Подстанцията е свързана на 110 kV с подстанциите от съседните общини - п/ст «Балчик» и п/ст «Шабла». Двустранното свързване на подстанцията в мрежата 110 kV осигурява необходимата сигурност и качество на електрозахранването.

В община Каварна функционират и две подстанции 110/20 kV, изградени като собствени към съответните големи ветропаркове, отдаващи произведената електроенергия в системата 110 kV. Такива са п/ст "Св. Никола", свързана на 110 kV към п/ст „Каварна" и п/ст „Шабла", и п/ст "Българево", свързана към п/ст „Каварна".

Отделните населени места получават електрозахранване от електроразпределителната мрежа средно напрежение чрез въздушни изводи 20 kV от подстанцията 110/20 kV.

Мрежата СН е с дължина 192 км и обхваща всички населени места, в които са изградени 109 броя трансформаторни постове с обща инсталирана мощност 53010 к kVA.

Електроенергийната мрежа е оразмерявана за товари, различни от настоящите. Ограничаването на промишлените товари освобождава мощности, но в същото време усиленото застрояване на курортните зони изисква нови такива. Ново строителство и разширение на мрежата СН е необходимо за местата с интензивно развитие на курортната дейност, главно по крайбрежието. Перспективното развитие, свързано с нарастване на консумацията на електроенергия, изисква както изграждане на нови трансформаторни

⁷ Наблюдения на трудови пътувания не са извършвани от Преброяване 2011 г.

постове със съответното въздушно или кабелно присъединяване към мрежата, така и изграждане на възлови станции с възможности за превключване при аварии и подобряване на сигурността на захранване.

Необходима е и реконструкция и разширяване на мрежата НН.

Съгласно предвижданията на ОПР в частта енергийна система се предвижда: Изграждане на нова подстанция 400/110 кV "Видно" на територията на общината;

- Удвояване на съществуващи и изграждане на нови електропроводи 110 кV за повишаване преносната способност на мрежата 110 кV;
- Поддържане в добро състояние на електроснабдителната мрежа за осигуряване на сигурно и качествено снабдяване с електроенергия.

Възобновени» енергийни източници /ВЕИ/ и енергийна ефективност /ЕЕ/

Община Каварна попада в т.н. зона на «голямата ветроенергетика». Област Добрич е на първо място в страната по инсталирана мощност на база на използване на ВЕИ. Ветроенергийни паркове се изграждат както в крайбрежните части, така и във вътрешността на областта, като водещи са общините Каварна и Шабла, където природният потенциал се оценява като най-подходящ.

В община Каварна най-интензивно изграждане на ВтеЦ се регистрира в периода 2008-2010 г., като през последните две години процесът постепенно затихва. Изградените мощности в община Каварна вече са над 370 MW от 67 броя ЕЦ. Тук е изграден най-големият в България парк с ветрогенератори - „Свети Никола", разпростиращ се на територия с размери 6x10 км. Изграждането му възлиза на стойност 270 млн. евро. Инсталираната мощност е 156 MW, като централата има капацитет да произвежда 340 гигаватчаса годишно. Другият по-голям ветропарк е ВтеЦ «Калиакра», с мощност 35 MW, в землището на с. Българево, както и ВтеЦ „Хаос", с мощност 16 MW, в землището на с. Могилище.

През 2012 г. общо изградените мощности на ВЕИ в област Добрич достигат 500 MW, което дава изключителен принос за постигането на националните цели в пакета "Енергия/климат" на Стратегия „Европа 2020", като повече от половината от новите мощности на ВЕИ попадат на територията на община Каварна.

В същото време този "бум" в изграждането на ВтеЦ започва да създава определени проблеми. Голяма част от територията на областта попада в НАТУРА 2000, което изисква прецизиране на всеки проект за ВЕИ и съгласуването му с изискванията по НАТУРА 2000. Най-важното условие при реализирането на всички ветроенергийни проекти е

изпълнението на ангажимента на страната ни за добиването на чиста енергия да се съчетае с изпълнението на поетите пред ЕС екоангажименти предвид формираната европейска екологична мрежа НАТУРА 2000.

Освен това интензивното развитие на ВЕИ на територията на областта и тяхното присъединяване към системата налага и съответното развитие на електроенергийната мрежа с изграждане на нови трансформаторни подстанции и електропроводи, така че да се гарантира устойчивата работа на електроенергийната система. В тази връзка 10-годишният План за развитие на електроенергийната мрежа в страната предвижда изграждане на две нови п/ст 400/110 кV - "Видно" и "Свобода" на териториите на общините Каварна и Добрич, както и повишаване преносната способност на мрежата 110 кV в целия район.

Мерките за повишаване на *енергийната ефективност* в община Каварна са свързани основно с оптимизиране на уличното осветление чрез въвеждане на системи за автоматично управление и подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи. По отношение на сградния фонд усилията се насочват към санирането на сградите и технологично обновяване на отоплителните инсталации.

В общината е реализиран проектът **"Подобряване на енергийната ефективност на детска ясла "Щастливо детство" - град Каварна"**, с договор за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/4.1-03/2010/061 от 27.02.2012 г. по Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013 г.", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие, Приоритетна ос 4 „Местно развитие и сътрудничество", операция 4.1: „Дребномащабни местни инвестиции", схема за предоставяне на безвъзмездна помощ BG161PO001/4.1-03/2010 „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската образователна инфраструктура на 178 малки общини". Стойността на проекта е 236 196.43 лв., като 85 % от средствата са от МРРБ, а 15 % са от бюджета на Община Каварна. Целта е да се повиши енергийната ефективност на детска ясла "Щастливо детство" в Каварна. След края на проекта детска ясла "Щастливо детство" ще функционира като едно модерно, безопасно и енергофункционално детско заведение. Общият годишен разход на енергия на сградата ще се намали с 221 961 kWh/г.

12.3 ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ

Климатичните, морфоложките и геоложките условия в района на Източна Добруджа не позволяват формирането на значим повърхностен отток. Тези особености са свели възможностите за използване на подземните води като единствени източници за задоволяване нуждите на водоснабдяването. На различни места от територията на община Каварна се улавят води от по-плитко заложения водоносен слой сармат и от по-дълбокия – валанж, чрез каптиране на извори или чрез сондажни кладенци от двата водоносни хоризонта, като 90% от необходимите водни ресурси се добиват от дълбоките подземни води. Дълбочината, от която се добиват водите е значителна, те са защитени от замърсяване и подземните води са с добри качества за питейно-битови нужди. Това обуславя и липсата на пречиствателни станции за питейните води не само на територията на община Каварна, но и на област Добрич.

Водоснабдителната мрежа на областта като цяло и в частност тази на община Каварна, е изградена в периода от 1952 до 1975. Основната магистрала Шабла – Добрич, която подава вода за част от населените места и на община Каварна, е изградена в периода – 1979 / 80 година.

Водоснабдяване

Съществуващо състояние

Населените места от община Каварна са 21 с население 13007 души по данни на НСИ. Град Каварна и 20 села се водоснабдяват от помпените станции „Каварна“ I и II, ПС „Болата“ и помпено подаваните води от самостоятелните сондажни кладенци Крупен, Било, Нейково, Септемврийци, Белгун, Р-97, Р-104 и Р-110. Част от населените места от общината – Челопечене, Вранино, Иречек и Видно – получават вода от магистралният водопровод Шабла - Добрич. На територията на общината има 2 действащи каптажа, над 18 сондажни и тръбни кладенеца, 21 водоема и 10 ПС, с които се захранват населените места с питейна вода. Основна част от водоизточниците имат разрешения за ползване от БДЧР - Варна, а за останалите има подадени заявления за това, съгласно чл. 50, ал.1 и ал.7 т.2 от ЗВ.

Всички водоизточници с доказани питейни качества, които захранват населените места в общината, имат утвърдени пояс I, II и III на СОЗ със заповеди на директора на БДЧР Варна, а за водоизточниците, които обслужват курортните селища по черноморския бряг на общината, които са с установен минерален състав, пояси I, II и III на СОЗ са

утвърдени със заповеди на МОСВ. Пояс I при всички водоизточници и съоръжения е с трайна ограда.

Трасетата на довеждащите водопроводи до населените места и съоръженията по външната мрежа, са нормативно сигнализирани и с утвърдени сервитути, които са в съответствие на изискванията на Наредба РД -20-20-1 / 05.03.2020 г.

Общата дължина на външната водопроводна мрежа в общината е 106185 м ,като от тях с азбестоциментови тръби / АЦТ / и стоманени тръби са 80% и с тръби от полиетилен висока плътност / ПЕВП / - около 20 % . През годините , с цел по-добро и надеждно водоснабдяване на населените места , „В и К Добрич“ АД изключва отделни азбестоциментови участъци от мрежата,/ като някои от тях са запазени за аварийни връзки/ други са рехабилитирани и реконструирани с ПЕВП тръби със съответни диаметри.

За вътрешните селищни мрежи общата дължина е 167137 м, от които – АЦТ -127997 м, стоманени тръби – 2720 м , поцинковани тръби -10341 м, ПЕВП – 26079 м. Прави впечатление особено големият процент на АЦ тръбите в мрежите - външни и вътрешноселищни - една от причините за големите загуби на вода в района на община Каварна и на „В и К Добрич“ АД като цяло.

Град КАВАРНА

Водоснабдяването на гр. Каварна с население 10216 по данни на НСИ, започва през 1952 г. с изграждането на помпена станция / ПС / "Каварна I" към каптаж с дебит от 29 л/с. През 1962 г. към станцията е въведен в експлоатация втори каптаж с $Q = 17$ л/с. За задоволяване на непрекъснато нарастващите нужди от питейни води през 1970 г. е въведена в експлоатация ПС "Каварна II", обслужваща три броя сондажни кладенци с общ дебит от 30 л/с, а през 1972 г. към ПС "Каварна I" е включен и шахтов кладенец, добиващ 8 л/с. Поради понижение на водното ниво в сондажните кладенци, от 1980 година те не се използват. От 1974 г. градът се водоснабдява и от изградените в близост до него сондажни кладенци Р - 97, Р -104 и Р -110 с общ дебит около 100 л/с / 57 л/с според други източници /. Водоподаването в града се осъществява на две зони – висока и ниска. От сондажен кладенец Р -97 се водоснабдява и село Могилище.

КК „Русалка“, резерват "Калиакра“, селата Българево и Свети Никола се водоснабдяват от ПС „Болата“.

Водоснабдяването на селата Хаджи Димитър, Поручик Чунчево, Камен бряг и Раковски става от ПС „ Горун“, която основно захранва с питейна вода селища от община Шабла.

Село Раковски получава вода и от сондажен кладенец с разрешително за водовземане до 20.08.2025 г., собственост на „Напоителни системи“ ЕАД .

Водоизточниците около град Шабла хранят магистралния водопровод Шабла – Добрич. Преминавайки през територията на община Каварна, част от населените места от нея се водоснабдяват от него. Пряко от водопровода Шабла - Добрич се водоснабдяват селата Иречек, Видно, Вранино и Челопечене.

Селата Селце, Топола и Божурец се хранят от тласкателен клон на ПС "Гурково", която е на територията на община Балчик и собствени водоизточници в близост до тях.

Разположените села в северната част на общината - Травник, Белгун и Септемврийци се водоснабдяват от клон, който се обслужва от водоизточниците и помпените станции „Белгун“ и „Септемврийци.“ Изграденият източно от село Септемврийци свинекомплекс, се явява последен консуматор по този клон.

Село Крупен се водоснабдява от водоем и собствен сондажен кладенец.

Първоначално селата Било и Нейково са се водоснабдявали от водоснабдителна група „Ваклино“, обслужваща населени места от общините Шабла и Генерал Тошево . С изградените местни водоизточници са отделени от групата , но имат аварийна връзка с нея. Село Било се водоснабдява чрез изграденият южно от него тръбен кладенец с дебит 12 л/с. Водата се подава в съществуващ водоем от БПС. Село Нейково се хранят от собствен източник - тръбен кладенец с дебит от 4 л/с. Чрез препомпване водите се изпращат във водоем над селото.

Курорт "ИКАНТАЛЪКА"

Курортът използва валанжски води от дълбок сондаж с дебит 30 - 40 л/с и температура 33 °С. В резерв има още един дълбок сондаж, който може да осигури и бъдещето водоснабдяване на комплекса.

Голф селищата „Тракийски скали“ и „Блексирама“ са водоснабдени и осигурени с необходимите количества питейна вода..

Населените места в община Каварна са осигурени с необходимите им количества вода. Водоизточниците във всички водоснабдителни групи са в състояние да осигурят нуждите на потреблението и през следващите години. Основният проблем идва от замърсяването на подземните води. Причината се крие в липсата на изградени канализационни системи и пречиствателни съоръжения в населените места от общината. Масово използваните септични ями и попивни кладенци, в крайна сметка води до надвишаване на пределно

допустимите норми за нитрати, както и до отклонения по микробиологичните показатели за водоизточниците от сарматския хоризонт

Честите аварии по мрежите вътре в населените места, както и по външната водопроводна мрежа, налагат източване на огромни водни количества при отстраняване на аварията. Това налага спешни мерки по обновяване на мрежите. Предимно аварийно от „В и К Добрич“ АД през годините са проведени ремонти на участъци от селищните мрежи в някои населени места. Провежданите ремонти не решават трайно проблемите по мрежата. През годините до 2023 година от община Каварна са реконструирани и рехабилитирани със собствени средства :

Външни водопроводи

Водопровод от водоем Топола до с. Божурец – 3460 м - ПЕВП Ф 315 мм,

Водопровод от напорен водоем до с. Септемврийци – 1020 м – ПЕВП Ф 110 мм

Водопровод от напорен водопровод до с. Белгун – 1120 – ПЕВП Ф 90 мм

Напорен водопровод от ПС до напорен водоем Белгун – 197 м – ПЕВП Ф 90 мм

Улична водопроводна мрежа:

Град Каварна и селата Българево, Камен бряг, Видно, СО “Топола“ и СО “Божурец“.

Подобряването на качеството на водоснабдяването в Общината изисква реконструкция, подмяна и доизграждане на водопроводната мрежа. Като обекти, залегнали в разработените прединвестиционни проучвания, са заложили да се изградят :

В краткосрочен план :

Реконструкция и доизграждането на водопроводната мрежа на град Каварна – I част с ПЕВП тръби с подходящ диаметър

Подмяна на улични водопроводи с много аварии и загуби на вода в населените места в общината, с ПЕВП тръби с подходящ диаметър.

В дългосрочен план :

1. Реконструкция и доизграждането на водопроводната мрежа на град Каварна – II част с ПЕВП тръби с подходящ диаметър

2. Реконструкция и изграждане на довеждащи водопроводи и съоръжения град Каварна - довеждащи водопроводи от Р 104 и Р 110 до напорен водоем 600 м³ - с ПЕВП тръби Ф 250 мм по нови трасета. Реконструкция и рехабилитация на площадковите водопроводи и модернизация на ПС Каварна.

Канализация

Съществуващо състояние

Общината се характеризира с ниска степен на изграденост на канализационните мрежи в населените места. Те са изцяло изградени за голф селищата „Тракийски скали“ и „Блексирама“, и частично - в град Каварна и КК „Русалка“. Битовите отпадъчни води в другите населени места се поемат от септични ями и попивни кладенци.

Град КАВАРНА

Изграждането на канализационната мрежа на града започва през 1972 година. Канализационната система е смесена. Отпадъчните води от крайбрежната зона се събират и отвеждат гравитачно до две канализационни помпени станции /КПС/, от където се препомпват към пречиствателната станция. Изградеността и степента на използваемост на канализацията от населението е около 60 %. Канализационната мрежа на града поема и отпадъчните води от двете голф селища „Тракийски скали“ и „Блексирама“. Те се препомпват с две КПС, тласкателят е успореден на трасето на пътя Балчик – Каварна и заустването е в шахта от мрежата на града. Канализационната мрежа в града се използва за отвеждане на фекално-битовите, промишлените и дъждовните води.

През периода 2007-2013 година е реализиран проект „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в Каварна – изграждане на главен колектор VI и прилежащата канализационна мрежа.

Идейният проект за канализационната мрежа на град Каварна предвижда общата дължина на главни, довеждащи и улични канализационни профили да достигне около 80 км. Предвижда се доизграждане на уличната канализационната мрежа на града и на канализацията на крайбрежната зона.

Редица пропуски допуснати при строителството са отлагали приемане и стопанисване на изградената канализационна мрежа от фирма „В и К Добрич“ АД, но от 2016 г това вече е факт.

Канализационната мрежа на КК „Русалка“ не се поддържа от експлоатационното дружество и за нея липсват данни.

Селата в общината са без канализационни мрежи. В някои населени места има изградени само дъждовни профили по централни улици. Практиката за заустване на отпадъчните води в септични и попивни ями създава опасност от замърсяване на подземните води и на условия за образуване на свлачища, особено в курортната зона на град Каварна.

Препоръчително е :

В краткосрочен план :

Доизграждане на улична канализационна мрежа в град Каварна - I част.

В дългосрочен план :

Доизграждане на улична канализационна мрежа в град Каварна - II част

Пречистване на отпадъчни води

Съществуващо състояние

На територията на община Каварна има изградени две пречиствателни станции за отпадъчни води –/ ПСОВ / - за град Каварна и за КК“Русалка“.

Градската ПСОВ на Каварна е построена през 1989 година и от 1990 година е в експлоатация. Тя се намира североизточно от града , на около 2.5 км., в имот с кадастрален идентификатор№ 35064.50.177, който е общинска собственост. На юг граничи с морския бряг, на запад със сметището на града и дерето, приемник на пречистените води, от север и изток – с обработваема земя. ПСОВ се стопанисва от община Каварна и има издадено разрешение за заустване от БДЧР град Варна, което е с краен срок на действие 31.12.2026 г. Заустването на пречистените отпадъчни води е в сухо дере вливащо се в Черно море.

Отпадъчните води от града постъпват в ПСОВ, която има механично стъпало – решетки и пясъкозадръжател и биологично стъпало – биобасейни и вторични радиални утаители, преминават през лагуна за допречистване и на около 230 м от станцията се заустват в приемника Сухо дере.- II – ра категория. През 2005 година е извършена реконструкция на станцията , поради проблеми в биобасейните и спирането им. През 2010 година е изпълнен нов частичен проект за разширение, реконструкция и модернизация на ПСОВ, който включва денитрификация. Предстои втори етап на реконструкция и модернизация, с който ще се въведе и дефосфатизация.

Локалната пречиствателна станция за КК“Русалка“ е само с механично стъпало и не се поддържа от „В и К Добрич“ АД.

Препоръчително е в краткосрочен план:

- Реконструкция и модернизация на ПСОВ Каварна.

12.3 ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

Община Каварна има добре развита телекомуникационна инфраструктура и достигаща до всяко селище автоматична телефонна мрежа. Включена е в изградената оптична система в България, която осигурява отлични възможности за комуникация, отговаряща на

международните стандарти. Всички селища са с автоматично входящо и изходящо междуселищно избиране. Продължава въвеждането на модерна цифрова комутационна и преносна далекосъобщителна инфраструктура и подмяне на съществуващата аналогова. И в община Каварна, както и в област Добрич, наложилата се през последните години тенденция на намаление на фиксираната телефонна плътност и увеличение на мобилната продължава, като стойността на показателя „фиксирана телефонна плътност по домакинства“ бележи постоянно намаление, подобно на процесите в цялата страна. За периода 2002-2012 г. общият брой на телефонни постове в общината намалява почти наполовина, но мрежата е модернизирана напълно, като степента на цифровизация вече е 100%.

При показателя „мобилна телефонна плътност“ се наблюдава непрекъсната тенденция на увеличение, като в общината има пълно GSM покритие на населението от трите мобилни оператора.

Информационно общество

Освен традиционната телефония, всички населени места в община Каварна имат осигурен достъп до ИНТЕРНЕТ, но качеството и скоростта не отговарят на съвременните изисквания. Изостава предлагането за крайните потребители на широколентовия достъп до глобалната мрежа. Фиксиран Интернет достъп се предлага в 3 населени места от общината. Достъп чрез мобилната мрежа има почти 100 % от населението в населените места на общината.

Телекомуникационната инфраструктура е най-динамично променящата се през последните години. Резултатите от проведеното изследване на НСИ за използването на информационно-комуникационните технологии (ИКТ) от домакинствата и лицата за 2011 г. отбелязват значителен растеж от 11.9% спрямо предходната година в относителния дял на българските домакинства, които имат достъп до Интернет в домовете си. През 2012 г. отн. дял на домакинствата с достъп до Интернет нараства до 50.9% средно за страната и 47.9% средно за СИ район.

Таблица 23. Отн. дял на домакинствата с достъп до Интернет за периода 2007-2012 г. - %

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Общо за страната	19.0	25.3	29.6	33.1	45.0	50,9
Североизточен район	17.7	24.9	26.8	25.8	36.3	47.9
Област Добрич	9.1	25.1	20.0	24.1	36.2	49.7

Източник: НСИ

През 2007 г. област Добрич тръгва от незавидната предпоследна позиция в СИ район с отн. дял на домакинствата с достъп до Интернет едва 9.1%, но през последните години наваксва изоставането. През 2012 г. вече половината от домакинствата (49.7%) имат достъп, който показател е по-висок от средния за СИ район (47.9%), макар и малко по-нисък от средния за страната (50.9%).

Липсват данни за този показател по общини, но в община Каварна практически 100 % от домакинствата имат възможност за Интернет достъп.

Проблеми с достъпа до Интернет съществуват основно в селата, където все още степента на оборудване на фирмите и домакинствата с компютри е твърде нисга и е необходимо изграждането на публични места за достъп до мрежата (телецентрове). Достъпът до Интернет и степента на използване от домакинствата до голяма степен се обуславят не само от техническата обезпеченост, но и от социално-икономическото състояние на потребителите.

В този контекст насочването на ресурси за развитието на електронните комуникации добива изключителна важност за преодоляване на различията в достъпа до електронни услуги и развитието на информационното общество в общината. Необходимо е да се разшири достъпът до използването на мрежите и услугите на ИКТ, особено в по-малките населени места, където обществените места за достъп до информация са единствената възможност за много потребители, но броят им все още е твърде ограничен. Изграждането на обществени информационни системи и гарантираното предлагане на Интернет услуги за целия обществен сектор, включително и на улеснен достъп за хората с увреждания, е задължителна стъпка към информационното общество.

12.4 ГАЗОСНАБДЯВАНЕ

За газоснабдяването на гр.Каварна и с. Българево се използва природен газ добит в газово находище, находящо се в местността "Зеленка" до с.Българево, стопанисвано от "Проучване и добив на нефт и газ" АД - гр.Плевен.

Изграден е РГ от газово находище с.Българево до регулацията на града с обща дължина 11565m / $P_{раб}=0,4$ МПа /, като са изградени 8бр.кранови възли през които се подава газът към стопански потребители и газо разпределителна мрежа - Каварна.

Изградената газоразпределителна мрежа в гр.Каварна е с обща дължина 38649m и

$P_{раб}=0,4$ МПа и със следните консуматори:

- брой на битови потребители - 846 бр.

- брой промишлени консуматори - 21 бр.
- брой обществени и административни консуматори - 112 бр.

Изградената газоразпределителна мрежа в с.Българево е с обща дължина 4153,80m и $P_{раб}=0,4$ МРа и със следните консуматори:

- брой на битови потребители - 24 бр.
- брой промишлени консуматори - няма
- брой обществени и административни консуматори - 9 бр.

13. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След направения анализ на натовареността на територията, при отчитане на съществуващото положение и при отлагане на действащи планове, потвърдени с решения на РИОСВ и такива в процедура, авторският колектив счита, че урбанизацията на терените южно от първокласен път I-9, влизат в конфликт с изискванията на екологичното законодателство

При тези обстоятелства, категорично се налага необходимостта от вземането на нови, конкретни решения по отношение на влезлите в сила, одобрени ПУП и ИП с цел привеждането им в съответствие с изискванията на националното и международно законодателство по опазване на околната среда. Тези действия следва да се извършат **при съдействието на компетентните органи по устройство на територията и опазване на околната среда.**

Едни такива решения могат да включват :

- Преустановяване действието на акта за промяна на земеделски земи за неземеделски цели в случаите предвидени в Закона за опазване на земеделските земи ДВ бр.35/08.05.2012 г.;
- Мораториум за промяна на предназначението на земеделски земи в землищата попадащи в границите на зона „А“, съгласно ЗУЧК.
- Ревизия на действащите към момента ПУП и предприемане мерки, при актуализацията им, включващи нови, занижени показатели за устройство на територията;
- Неподновяване на разрешителните за ползване на инсталирани ветрогенератори, след крайния срок на действието им ;
- Спиране реализацията на нови ветрогенератори;
- Други мерки и решения.

14. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО

ЧАСТ ПЪРВА: ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящите правила и нормативи са разработени на основание чл. 23, ал. 2, т. 15 буква „з“ от Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените планове (Обн. ДВ бр. 57/2001 г.)

РАЗДЕЛ I. ОБЩИ ПРЕДПИСАНИЯ

Чл. 1. Предмет и цел на правилата и нормите

- (1) Правилата и нормите за прилагане на ОУП на община Каварна са неразделна част от плана.
- (2) С прилагането на правилата и нормативите ще се задоволят постепенно следните изисквания:
 - Създаване на здравословни условия на обитаване, труд и отдих;
 - Задоволяване жилищните нужди на населението;
 - Планово усвояване на природни среди за нуждите на зимния и летен отдих и туризъм;
 - Задоволяване рекреационните нужди на населението на общината и района;
 - Запазване екологичното равновесие и биологичното разнообразие на природния комплекс;
 - Запазване, обновяване и развитие на съществуващите населени места, оформяне на облика и хинтерланда им;
 - Икономично използване на теренните ресурси;
 - Опазване на културно-историческото наследство.

(3) Участници в устройствения процес по прилагане на ОУП на община Каварна са:

- Общински органи на управление;
- Органи на експертиза;
- Органи на контрол;
- Физически и юридически лица.

Правомощията и инициативите по прилагане на ОУП на община Каварна са законово определени и всички последващи действия се съобразяват с това.

ЧАСТ ВТОРА: ЗОНИРАНЕ И УСТРОЙСТВЕНИ РЕЖИМИ НА ТЕРИТОРИЯТА

РАЗДЕЛ I. ЗОНИРАНЕ, РЕЖИМИ

Чл. 2. (1) С одобряването на ОУП на община Каварна и правилата и нормите към него, предлаганото зониране, като характер на застрояване и нормите към съответните устройствени зони, стават задължителни по отношение прилагането му.

2) При възлагане и изработка на общи и подробни устройствени планове за отделни населени места на общината, трябва, в изготвеното за случая задание

за проектиране, заложените правила и норми на застрояване да отговарят на тези, предвидени в ОУПО.

Чл. 3 Устройствените зони с определен режим на ползване и застрояване в устройственото си предназначение биват:

- а. Универсална жилищна зона **Ж** – включваща следните разновидности със съответните норми:

Разновидност на жилищната устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %
Жм	до 60	до 1.2	мин. 40
Жм1*-с.Божурец	Без право на застрояване		
Жмд-с.Свети Никола	до 60	до 1.2	мин. 40

- б. Смесена централна зона – **Ц**

Разновидност на жилищната устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %
Ц	до 30	до 1.0	до 5

- в. Устройствона производствена зона – **П** включваща следните разновидности със съответните норми:

Разновидност на устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт	Височина в метри	Необходима озеленена площ Позел. в %
Пп	до 80	до 2.5	10,0	20
Пп2 – попадащи в зона Б/ЗУЧК	до 30	до 0,9	10,0	40

- (4) Териториите за рекреационни дейности от вида:

Разновидност на устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Височина в метри	Озеленена площ в %
Ов - рекреационна устройствена зона предназначена за вилно строителство	до 40	до 0.8	7,0	мин 50/1/2 от нея с дървестна растителност

Община Каварна

Ов1 – попадащо в зона Б/ ЗУЧК	до 40	до 0,8	7,0	мин.60/1/2 от нея с дървестна растителност
Ов1* - попадащи в зона Б/ЗУЧК с. Божурец	Без право на строителство			
Ос – ваканционни селища	до 30	до 1.2	-	мин 50/1/2 от нея с дървестна растителност
Ос1 –попадащи в зона А/ЗУЧК	до 20	до 0,5	7,5	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ос2 – попадащо в зона Б/ ЗУЧК	до 30	до 1,2	10	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ос1с –попадащи в зона А/ЗУЧК в свлачищен район	до 20	до 0,5	7,5	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ос2с – попадащо в зона Б/ ЗУЧК в свлачищен район	до 30	до 1,2	10	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ок – курортни дейности	до 30	до 1.5	-	мин 50/1/2 от нея с дървестна растителност
Ок1 – попадащо в зона А/ ЗУЧК	до 20	до 0,5	7,5	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ок2 – попадащо в зона Б/ ЗУЧК.	до 30	до 1,5	15	мин 50/1/2 от нея с дървестна растителност
Ок1с – попадащо в зона А/ ЗУЧК в свлачищен район	до 20	до 0,5	7,5	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ок2с – попадащо в зона Б/ ЗУЧК в свлачищен район	до 30	до 1,5	15	мин 50/1/2 от нея с дървестна растителност
Ок2* попадащо в зона Б/ ЗУЧК-за туризма ма Калиакра	до 30	до 1,5	15	мин 50/1/2 от нея с дървестна растителност

Од1с- голф игрище зона А/ЗУЧК в свлачищен район	Съгласно ПУП			
Од2с - голф игрище зона Б/ЗУЧК в свлачищен район	Съгласно ПУП			
Ор /терени за рекреация/	до 35	до 0.7	7,0	мин.60/1/2 от нея с дървестна растителност
Ор1 - попадащи в зона А/ЗУЧК	до 20	До 0.4	4.0	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ор2 - попадащи в зона Б/ЗУЧК	до 30	До 0.6	7.0	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ор1с - попадащи в зона А/ЗУЧК в свлачщен район	до 20	До 0.4	4.0	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност
Ор2с - попадащи в зона Б/ЗУЧК в свлачищен район	до 30	До 0,6	7,0	мин.70/1/2 от нея с дървестна растителност

Забележка: Територии от вида Ос1с, Ос2с, Ок1с, Ок2с, Од1с, Од2с, Ор1с и Ор2с се устройват след съобразяване с изискванията на чл.20 от настоящите Правила и нормативи за прилагане на ОУПО. Териториите за рекреационни дейности се определят и планират с общи и подробни устройствени планове, като се съобразява капацитетът на основния рекреационен ресурс, за което се спазват следните показатели: 1. за морски плаж - 8 кв.м на човек, а за плажове над 100 000 кв.м - 12 кв.м на човек.

(5) Територии за спорт - **Са** се устройват съгласно санкционирани подробни устройствени планове при спазване изискванията на чл. 33 на Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (обн. ДВ бр. 3/2004 г.).

(6) Територии със свлачишни действия – **Тсв**. Действия в тях са описани в чл.20 от настоящите Правила и нормативи.

(7) Устройство на зона за животновъдни ферми – **Жф /Жф1/** - параметрите се определят и доказват с ПУП, съгласно изискванията на БАБХ.

Чл.4 Територии за смесени многофункционални дейности – **Смф**, включващи разновидностите:

Разновидност на устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Височина в метри	Озеленена площ в %
Смф – смесена многофункционална зона и	до 50	до 1,5	10,0	мин 40
Смф2 – попадащо в зона Б/ ЗУЧК	до 30	до 0,9	10,0	мин.50

Чл. 5 Териториите с общо предназначение биват горски и земеделски територии, територии за водни площи и течения, за транспорт и комуникации и техническа инфраструктура и обществено обслужване..

(1) Горските територии са възстановените по плана за гороразделяне поземлени имоти, държавна и частна собственост.

(2) Земеделските територии са териториите съгласно КК.

(3) Територии за транспорт и комуникации са част от съществуващите пътища от републиканско, общинско и местно значение и се оразмеряват съгласно Закон за устройство на територията, Закон за пътищата, Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на различните видове територии, Наредба №1 за проектиране на пътищата и Наредба №2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

(4) Водни площи са съществуващите водни течения и площи.

(5) Устройство на озеленени територии – **Оз** – оразмеряват се съгласно предвижданията на Наредба № 7, като се съблюдават дейностите и площите им, допустими съгласно нея. Територии от типа **Озз**, са озеленени терени имащи изолационни функции.

(6) Територии за техническа инфраструктура **/Ти/** са групирани имоти и части от тях за разполагане на линейните и площни обекти на системите за водоснабдяване и канализация, електроснабдяване, за сметосъбиране, за въжен транспорт и станциите към него.

(7) Територии за обществено обслужване се параметрират съгласно Наредба №7 а правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони или действащи ПУП.

(8) Терени за брегозащитни мероприятия **Тбз** – са групирани имоти и части от тях за защита от морска абразия.

(9) Терени за рекултивация –**Тр** – са имоти на бивши кариери и депа за отпадъци,

които в хоризонта на плана трябва да се рекултивират и преимуществено да се озеленят.

Чл. 6 Терените на кариерите запазват функцията си до края на концесионния договор и след това подлежат на рекултивация.

Чл. 7 Терени с обекти на културно-историческото наследство **Ткин** се устройват съобразно изискванията и определенията от Закона за културното наследство (Обн. ДВ бр. 19/2009 г.) и при спазване изискванията на чл. чл. 34 35 на Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (обн. ДВ бр. 3/2004 г.).

Чл. 8 Допустимите и недопустимите дейности за всички устройствени зони се подчиняват на Закона за устройство на територията (обн. ДВ бр. 1/2001 г.), Закона за устройство на Черноморското крайбрежие(в сила от 01.01.2008 г.) и наредбите на МРРБ , МК и МЗ.

РАЗДЕЛ II. ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОДРОБНИ УСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ

Чл 9 Общият устройствен план се прилага чрез разработване на цялостни подробни устройствени планове (ПУП) за територията на населените места и на структурни единици на извънселищната територия.

Чл. 10 В урбанизирани територии застрояване, попадащо в защитени зони за опазване на културното наследство се доказва съгласно изискванията на ч. 113, ал. 6 от ЗУТ.

Чл. 11 Подробните устройствени планове, одобрени до влизането в сила на общия устройствен план, запазват действието си.

Чл. 12 Проектите за подробни устройствени планове, чието изработване е разрешено по реда на ЗУТ, но не са одобрени до влизането в сила на общия устройствен план се съобразяват с предвижданията на общия устройствен план и правилата за прилагането му.

Чл. 13 С влизане в сила на общия устройствен план се спира прилагането на заварените подробните устройствени планове, за които в общия устройствен план се предвижда изграждането на съоръжения публична общинска или публична държавна собственост. В 6-месечен срок компетентните органи по реда на чл.135, ал.1 ЗУТ, издават предписание за служебно изменение на подробния устройствен план по реда на чл. 134, ал. 2 ЗУТ, вр. чл. 134, ал.1, т.1 ЗУТ.

Чл. 14 Визите за проектиране по реда на чл. 140, ал. 1 ЗУТ, издадени до влизане в сила на ОУПО, запазват действието си.

РАЗДЕЛ III. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 15 Общината може да придобива имоти - собственост на физически и юридически лица, за устройствени нужди, породени с ОУП на община Каварна при наличие на ОУП или подробен устройствен план, разработен в съответствие с ОУП на община Каварна.

Чл. 16 Строителството в земеделски земи без промяна на предназначението им може да се извършва за оранжерии, а за обекти чиито функции са свързани със земеделското предназначение на земята - при условия и по ред, определени с Наредба №19 от 25 октомври 2012 г. за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им.

Чл. 17 Следващите фази на устройственото планиране, засягащи горските територии се процедурат съгласно Закона за горите.

Чл. 18 За могилите и техните охранителни зони, дефинирани с писмо на НИПК №545/27.02.2001 г., в следващите фази на устройствено планиране се изисква създаване на имот в обхвата на защитената зона.

Чл. 19 Комуникационно-транспортната и инженерните мрежи в извънселищната територия се проектират и изпълняват след наличието на одобрени идейни и работни проекти и техните разчети, съобразени с предписанията на ОУП на община Каварна.

Чл. 20 Всички действия в районите на свлачищата, оказани на основния чертеж се съобразяват с разписаното в чл. 96 от ЗУТ „В свлачищни райони, вписани в регистъра по чл. 95, ал. 2, геозащитни мерки и дейности се разрешават по реда на този закон след приемане на инженерно-геоложките и хидрогеоложките проучвания за общата и локалната устойчивост на територията от специализиран състав на съответния експертен съвет към органа, компетентен да одобри подробния устройствен план, и предварително съгласие от министъра на регионалното развитие и благоустройството, издадено в едномесечен срок от постъпване на искането за издаването му. Съгласието на министъра на регионалното развитие и благоустройството се вписва в разрешението за строеж.“

Чл. 21. Общият устройствен план на община Каварна може да бъде изменен само в случаите, предвидени в чл.134 ал. 1 от ЗУТ.

РАЗДЕЛ IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 22. Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУП на община Каварна не отменят действащите общи нормативни актове в областта на устройството на територията и други такива, свързани с тази материя.

15. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
I. ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	2057,12	4,28	2187,12	4,55
1.1 Терени без право на застрояване/62C0/**	40,91	0,09	40,91	0,09
2. Обществено-обслужващи функции	104,03	0,22	104,81	0,22
3. Производствени дейности	220,33	0,46	249,92	0,52
4. Складови дейности	5,72	0,01	15,80	0,03
5. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	638,32	1,33	895,36*	1,86
5.1 Терени без право на застрояване/62 C0/**	308,13	0,64	308,13	0,64
6. Озеленяване, паркове и градини	117,37	0,24	118,00	0,25
7. Спорт и атракции	105,10	0,22	105,10	0,22
8. Комунално обслужване и стопанство	33,22	0,07	34,20	0,07
9. Земеделски територии, в т.ч.:	40231,5	83,62	39792,57	82,71
9.0 Територии под забрана за действия в земи от 9.1 до 9.4/62C0/**	2129,87	4,43	2129,87	4,43
9.1. обработваеми земи - ниви	36954,14	76,81	36872,27	76,64
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	512,24	1,06	512,24	1,06
9.3. необработваеми земи	2553,83	5,31	2198,60	4,57
9.4. др. земи	211,19	0,44	209,46	0,44
10. Горски територии, в т.ч.:	2979,17	6,19	2976,15	6,19
10.0 Територии под забрана за действия в територии 10,1 и 10,2/62C0/**	512,86	1,07	512,86	1,07
10.1. гори	2825,83	5,87	2825,14	5,87
10.2. др. горски	153,34	0,32	151,01	0,31
11. Водни площи	28,61	0,06	28,61	0,06
12. Транспорт и комуникации	1283,37	2,67	1295,62	2,69
13. Техническа инфраструктура	297,91	0,62	298,52	0,62
14. Територии за добив на полезни изкопаеми	9,52	0,02	9,52	0,02
ОБЩА ПЛОЩ	48111,30	100,00	48111,30	100,00
II. ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А. Територии за природозащита	8018,8	16,67	8018,8	16,67
Б. Защитени територии за опазване на КИН	91,5	0,19	91,5	0,19
В. Територии с особена териториалноустройствена защита	142,4	0,3	142,4	0,3
Г. Територии за възстановяване и рекултивация	21,56	0,04	0	0,00
Д. Територии с активни и потенциални свлачища и срутища	324	0,67	324	0,67
Е. Други нарушени територии	35,58	0,07	0	0,00
Ж. ОБЩА ПЛОЩ по т. Г, Д, Е с отчитане на припокриването	381,14	0,79	324,00	0,67
Забележка: * В сумата са включени 230,84ха по предложение на ИК "За Туризма на Калиакра" за с. Българево				
** Забраната е наложена от Заповед РД-526/21.07.2017 на Министъра на МОСВ				

16. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Приложение 1 - Недвижими културни ценности, предоставени от НИНКН
2. Приложение 2 - Археологически обекти, предоставени от Община Каварна
3. Приложение 3 - Анкетни карти на военни паметници
4. Приложение 4 - Списък на свлачищата в община Каварна
5. Приложение 5 - Актове за държавна собственост на имоти в община Каварна